

TKAMY DOBROSTAN

Zieleń ma odcień liści buku – najbardziej powszechnego gatunku drzew występujących w otaczających Bielsko-Białą lasach. Jest w niej naturalny spokój, ale i vitalność. Połączyliśmy ją z delikatną srebrzystą szarością, która odnosi się do kory buku. Płócienna oprawa natomiast to ukłon w stronę włókienniczych tradycji naszego miasta, jak również dotykowy element, nadający naturalnego wymiaru publikacji. Przy produkcji zadbaliliśmy o wybór papierów spełniających najwyższe normy ekologiczne.

BB
2029

ISBN 978-83-972556-1-6

Podobnie jak Melina Mercouri, wierzę, że kultura ma ogromną moc i jest kluczem do pozytywnych zmian w naszych sercach i umysłach. Ostatnie wybory do Parlamentu Europejskiego pokazują skalę pracy, która jest przed nami, oraz to, jak ważną rolę odgrywa kultura we wspieraniu wartości europejskich, takich jak wolność, prawa człowieka i demokracja.

Rywalizacja o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury jest siłą napędową zmian. Taka szansa pojawia się raz na pokolenie i jest znaczącym przedsięwzięciem angażującym całe miasto, w tym artystów, pracowników sektorów kultury, edukacji, urbanistyki, przedsiębiorców, służby mundurowe i ratunkowe oraz ogół mieszkańców – młodszych i starszych, żyjących tu od lat i nowoprzybyłych. To niesamowita okazja do odkrywania nowych talentów i niedostrzeganych dotąd możliwości. Jesteśmy przekonani, że kultura i przemysły kreatywne będą kształtować przyszłość naszego miasta, podobnie jak w przeszłości kształtowały je włókiennictwo i przemysł motoryzacyjny.

Zdajemy sobie sprawę ze znaczenia roku 2029 nie tylko ze względu na kolejne wybory do Parlamentu Europejskiego, ale także jako końcowego etapu wdrażania Agendy 2030, prowadzącej do budowania zrównoważonej przyszłości dla nas wszystkich. Okres przygotowań do roku Europejskich Stolic Kultury w Polsce i Szwecji będzie w tym kontekście szczególnie istotny, ponieważ przez kulturę przyczyni się do inicjowania działań będących znakiem przyjęcia odpowiedzialności za obecne problemy globalne.

W trakcie przygotowań do finału konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury Bielsko-Biała ponownie pokazało, że w naszym mieście jest miejsce na dialog między różnymi grupami społecznymi i sektorami miejskiego życia społeczno-gospodarczego. Wiemy, że jako społeczność mamy wspólny cel: **tkanie dobrostanu**.

Po ponownym wyborze na prezydenta miasta, u progu pięcioletniej kadencji, mogę zapewnić, że projekt Bielsko-Biała 2029 (BB2029) jest najważniejszym elementem mojego mandatu i ma pełne poparcie Doroty Piegzik-Izydorczyk, Przewodniczącej Rady Miejskiej, oraz wszystkich członków Rady.

Jarosław Klimaszewski
Prezydent Bielska-Białej

3	STRATEGIA KULTURALNA
4	STRATEGIA DŁUGOTERMINOWA
14	TREŚCI KULTURALNE I ARTYSTYCZNE
56	WYMIAR EUROPEJSKI
66	ZASIĘG
74	ZARZĄDZANIE
94	MOŻLIWOŚĆ REALIZACJI
98	ROZWAŻANIA KOŃCOWE

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawa koncepcji naszego programu Europejskiej Stolicy Kultury, przedstawiona w pierwszej księdze projektu, pozostała niezmieniona. Natomiast w ciągu ostatniego roku sama koncepcja dojrzała, stała się znacznie silniejsza i wyraźniejsza.

Jej rdzeniem jest idea **tkania dobrostanu**. Tkanie symbolizuje tu stosowane przez nas metody współpracy. Dobrostan to zarówno nasz ostateczny cel, jak i pożądany rezultat. Najważniejszym wyzwaniem, przed którym stanęliśmy, była precyzyjna i zrozumiała definicja dobrostanu. Zdajemy sobie sprawę, że dobrostan jest czymś stale zmieniającym się, różnym w zależności od osoby, zależnym od wielu czynników w czasie i przestrzeni. Musieliśmy więc opracować model, który pozwala pogłębić nasze rozumienie tego, czym jest dobrostan w kontekście programu na rok tytułowy.

DEFINICJA DOBROSTANU

Funkcjonujemy w złożonych strukturach. Często nie rozumiemy skomplikowanych związków przyczynowo-skutkowych między ich poszczególnymi elementami, a przynajmniej nie są one dla nas jasne. W odpowiedzi na to często przyjmujemy wobec stresującego nas świata postawę pasywną. Jednak ta bierność nie jest bez znaczenia. Mając poczucie izolacji i osamotnienia, wybieramy bierność z poczucia braku sprawczości. Jak przerwać to błędne koło? Zamierzamy wzmacniać **sprawczość** poprzez inicjowanie procesów **współtworzenia**, obejmujących artystów i odbiorców-uczestników. Będziemy zachęcać jednych i drugich do wspólnego **kreatywnego** działania.

Zmiana postaw społecznych wymaga czasu, więc w tej kwestii jesteśmy przygotowani na długą podróż. Jest jednak wiele tematów pilnych, wymagających natychmiastowych i zdecydowanych działań, aby obudzić ludzi z biernego samozadowolenia. Nasz program na rok 2029 zapewni równowagę między tymi dwoma aspektami. Identyfikujemy obszary, które wymagają odważnych, czasem prowokacyjnych inicjatyw, i te liczniejsze, w których nasze działania ukierunkowane będą na oddziaływanie w dłuższym czasie. Naszym celem jest także zrównoważenie działań stymulujących intelektualnie z tymi, które najszerszym kręgom społecznym oferują przyjemne spędzenie czasu. Przeplatając te różnorodne elementy, tworzymy zróżnicowany i angażujący program – tkamy tkaninę, która reprezentuje nasze zbiorowe dążenie do dobrostanu.

Dla nas dobrostan oznacza sytuację, w której osoba pozostaje w harmonii ze sobą, świadomie uczestniczy w życiu społecznym oraz ma możliwość bycia sprawczą i wprowadzania zmian, gdy napotka niesprawiedliwość. Dobrostan jest możliwy do osiągnięcia w społeczeństwie, które szanuje różnorodne tożsamości i wspiera społeczności mniejszościowe, w którym najważniejszymi wartościami są wolność i harmonijnie splecione z nią bezpieczeństwo. Warunkiem dobrostanu jest również życie w dostępnej przestrzeni miasta, którego jesteśmy częścią. Dążenie do dobrostanu człowieka i społeczeństwa oznacza dla nas również aktywną troskę o naturę, polegającą na zapewnieniu dobrostanu wszystkim istotom żywym. Oznacza także tworzenie bezpiecznego świata cyfrowego i budowanie odporności na zagrożenia z nim związane. Takie zasady stanowią podstawę naszej koncepcji programowej.

Realizacja tak ambitnego planu nie będzie łatwa, ale mocno wierzymy, że przy wsparciu naszych europejskich przyjaciół jest to cel możliwy do osiągnięcia. Jesteśmy oddani tej wizji bez względu na przeszkody, jakie możemy napotkać. Pozostajemy pokorni i gotowi uczyć się od otoczenia. Deklarujemy wytrwałość, wiedząc, że nasze zadanie to maraton, na którego trasie obok satysfakcji z częściowych sukcesów czekają nas niepowodzenia i potknięcia. Mamy świadomość, że niektóre pomysły mogą nie zadziałać, ale na pewno podniesiemy się ponownie i, wyciągając wnioski z doświadczeń, wyjdziemy z tego silniejsi. Postanowienie dotrzymania obietnic złożonych tym, którzy nam zaufali, wzmacniane jest przez naszą wiarę w siebie i w nasze marzenia. Pójście na skróty nie wchodzi w grę, a otwartość jest kamieniem węgielnym powodzenia naszej pracy.

Zapraszamy wszystkie zainteresowane osoby, by dołączyły do naszej **tkackiej społeczności**.

STRATEGIA DŁUGOTERMINOWA

STRATEGIA KULTURALNA

Strategia Rozwoju Kultury Bielska-Białej do 2030 roku Miasto Splotów jest podstawowym dokumentem szczegółowo programującym rozwój sektora kultury w mieście. Została zaaprobowana przez Radę Miejską 27 czerwca 2024 roku w drodze głosowania. Przygotowano ją, uwzględniając wnioski i spostrzeżenia panelu ekspertów Europejskiej Stolicy Kultury na temat oferty opracowanej na etapie preselekcji.

Nie byliśmy w stanie przedłużyć okresu jej obowiązywania poza rok 2030, ponieważ w polskim systemie prawnym strategię sektorową obowiązywały dłużej niż podstawowa strategia rozwoju miasta. Podjęliśmy jednak działania mające na celu rozszerzenie wpływu i zapewnienie trwałości dorobku naszego projektu ESK. Obejmuje to zatrudnienie w zespole ds. realizacji ESK osoby odpowiedzialnej za przygotowanie kolejnej (po 2030) strategii rozwoju kultury. Działanie to zagwarantuje, że strategia rozwoju miasta na kolejny okres będzie uwzględniać wnioski z monitorowania i ewaluacji (projektu ESK) (patrz str. 7). Będzie ona gotowa do zatwierdzenia przez Radę Miejską pod koniec 2030 roku.

WPŁYW DŁUGOTERMINOWY

W ciągu ostatniego roku Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów (dalej: Instytut) przetestował naszą koncepcję zbudowania zrównoważonego ekosystemu dla wszystkich naszych działań pod hasłem BB2029 – **Tkanie dobrostanu**. Zidentyfikowano siedem głównych obszarów wartości (artystyczny, europejski, społeczny, miejski, gospodarczy, polityczny i symboliczny) oraz siedem powiązanych z nimi celów BB2029. Połączenie tych elementów przyczyni się do realizacji naszej głównej idei, jaką jest szerzenie **dobrostanu** w naszych społecznościach i w Europie.

Korelacja pomiędzy celami ESK BB2029 oraz ich oczekiwanymi skutkami długoterminowymi a celami Strategii rozwoju kultury Bielska-Białej.

Realizacja celów ESK BB2029 przyniesie efekty spełniające najważniejsze założenia *Strategii rozwoju kultury Bielska-Białej do 2030 roku*. *Miasto splotów* w perspektywie średnio- i długoterminowej. Poszczególne cele programu BB2029 w pełni odpowiadają wytycznym ESK i strategii rozwoju kultury miasta. Na poniższej liście przedstawiamy, w jaki sposób nasze cele, oczekiwane skutki oraz założenia strategii miejskiej są ze sobą skorelowane, a także podkreślamy, w jaki sposób odpowiadają one na pięć pilnych tematów europejskich, których dotyczy nasz program (patrz: wymiar europejski, str. 57) oraz opisujemy ich dostosowanie do Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs).

Podajemy przykłady projektów BB2029, które najlepiej odnoszą się do odpowiednich celów i związanych z nimi oddziaływań.

1. WARTOŚĆ ARTYSTYCZNA

Cel BB2029: wzmocnienie wysokiej jakości oferty artystycznej Bielska-Białej poprzez realizację bogatego programu kulturalnego ESK

Cel strategii kulturalnej miasta: kultura jako przestrzeń spotkań, dialogu i rozwoju środowisk twórczych oraz instytucji kultury o wysokich kompetencjach, kreatywności i rozległych sieciach kontaktów zawodowych w kraju i za granicą.

BB2029 wpływ długoterminowy: Bielsko-Biała będzie miastem z międzynarodowym, różnorodnym i wysokiej jakości programem kulturalnym. Zapewni to korzyści gospodarcze i społeczne przy jednoczesnym zachowaniu integralności budżetowej. Miasto będzie dynamiczną i zrównoważoną społecznością, głęboko zakorzenioną w wartościach europejskich, cieszącą się doskonałą ofertą artystyczną.

Projekty: 100×100, Rzemiosła

Wkład w:

temat europejski – demokracja i prawa człowieka;

cele zrównoważonego rozwoju: 11 – zrównoważone miasta i społeczności;

ESK (SO1) – zwiększenie zakresu, różnorodności i europejskiego wymiaru oferty kulturalnej w miastach, w tym poprzez współpracę transnarodową.

2. WARTOŚĆ EUROPEJSKA

Cel BB2029: rozwój współpracy międzynarodowej między Bielskiem-Białą a Europą

Cel strategii kulturalnej miasta: działania funkcjonalnie włączające imigrantów w procesy rozwojowe, rozszerzanie współpracy międzynarodowej poprzez interwencje artystyczne, mapowanie międzynarodowych więzi funkcjonalnych oraz organizowanie wydarzeń kulturalnych dla absolwentów szkół średnich i wyższych.

BB2029 Wpływ długoterminowy: Bielsko-Biała będzie miało silną tożsamość europejską. Międzynarodowa współpraca i inicjatywy takie jak Akademia Street Artu, przyciągną talenty artystyczne z całego świata, wzbogacając społeczność lokalną i kraj – obraz kulturalny Polski i Europy.

Projekty: Smak Europy, Rzemiosła, Pralnia narracji, Akademia Street Artu

Wkład w:

temat europejski – demokracja i prawa człowieka;
cele zrównoważonego rozwoju: 17 – partnerstwa na rzecz celów;

działanie ESK (SO1) – zwiększenie zakresu, różnorodności i europejskiego wymiaru oferty kulturalnej w miastach, w tym poprzez współpracę ponadnarodową.

3. WARTOŚĆ SPOŁECZNA

Cel BB2029: poprawa dobrostanu, poczucia sprawczości i zdolności obywateli Bielska-Białej do radzenia sobie ze złożonością świata poprzez poszerzenie możliwości uczestnictwa we współtworzeniu kultury

Cel strategii kulturalnej miasta: kultura jest fundamentem dobrostanu mieszkańców i rozwoju kompetencji cywilizacyjnych. Kultura zwiększa bezpieczeństwo, promuje integrację społeczną, sprzyja pozytywnym relacjom międzyludzkim i wspiera zdrowie psychiczne.

BB2029 wpływ długoterminowy: mieszkańcy Bielska-Białej będą zdrowsi, szczęśliwsi i będą stanowić silniej zintegrowaną społeczność. Wszystkie środowiska lokalne, mieszkańcy w wieku szkolnym, migranci i mieszkańcy wcześniej niezaangażowani będą aktywowani kulturalnie. Stałe centrum edukacji w zakresie umiejętności korzystania z mediów, którego sztandarowym projektem jest *Pralnia narracji*, wzmocni sprawczość mieszkańców, wspierając samoorganizujące się społeczności, co prowadzi do spójności i odporności społecznej.

Projekty: *Czas uważności, Wyłącz się, 100×100, Pralnia narracji, Smak Europy, AI i ja, Przepisy odтворzone, Po prostu graj*

Wkład w:

temat europejski – demokracja i prawa człowieka; zdrowie psychiczne i dobre samopoczucie;

cele zrównoważonego rozwoju: 3 – dobre zdrowie i jakość życia, 10 – mniej nierówności;

działanie ESK (SO2) – poszerzenie dostępu do kultury i uczestnictwa w niej.

4. WARTOŚĆ MIEJSKA

Cel BB2029: rozwój i rewitalizacja dostępnej infrastruktury kulturalnej i przestrzeni publicznej w celu wspierania dynamicznego i zrównoważonego rozwoju sektora kultury oraz indywidualnego zaangażowania.

Cel strategii kulturalnej miasta: wzmocnianie otwartości i zdolności miasta do korzystania z potencjału innowacyjnego mieszkańców.

BB2029 wpływ długoterminowy: Bielsko-Biała będzie miało nowe i odnowione obiekty kulturalne, lepsze warunki dla funkcjonowania i upowszechniania sztuki, tereny zielone i unikalne tereny rekreacyjne, dostępne dla wszystkich, bez względu na stopień sprawności czy sytuację społeczną lub materialną, wspierając silne poczucie wspólnoty i tożsamości lokalnej.

Planowana infrastruktura: Przestrzeń Splotów (dla teatru lalek i zielonej biblioteki), Centrum Miłości do Gór, Cokół Europejski, Pedanteria, Ośrodek „Nie z tej bajki”

Wkład w:

temat europejski – zmiana klimatu i zrównoważony rozwój;

cele zrównoważonego rozwoju: 11 – zrównoważone miasta i społeczności; 9 – przemysł, innowacje i infrastruktura; 8 – godna praca i wzrost gospodarczy;

działanie ESK (SO3) – wzmocnienie potencjału sektora kultury i jego powiązań z innymi sektorami.

5. WARTOŚĆ EKONOMICZNA

Cel BB2029: rozwój kreatywności i innowacji, rozwój kompetencji osób zawodowo związanych z sektorem kultury poprzez programy szkoleniowe i inicjatywy w zakresie rozwoju zawodowego

Cel strategii kulturalnej miasta: kultura jest siłą napędową rozwoju społecznego i gospodarczego, sprzyjającą innowacyjnym działaniom opartym na komercjalizacji wartości kulturowej.

BB2029 wpływ długoterminowy: Bielsko-Biała ewoluje w dynamiczne, innowacyjne miasto dysponujące globalną siecią powiązań, charakteryzujące się: zrównoważonym rozwojem gospodarczym, bogactwem kulturowym, kompetentnymi pracownikami, wzrostem sprzyjającym integracji społecznej.

Projekty: *Sploty emocji, Podróż w głąb*

Wkład do:

temat europejski – innowacje technologiczne i transformacja cyfrowa;

cele zrównoważonego rozwoju: 4 – dobra jakość edukacji; 8 – wzrost gospodarczy i dobra praca; 9 – innowacyjność, przemysł, infrastruktura;

działanie ESK (SO3) – wzmocnienie potencjału sektora kultury i jego powiązań z innymi sektorami.

6. WARTOŚĆ POLITYCZNA

Cel BB2029: ustanowienie i wzmocnienie partnerstwa między sektorem kultury a innymi sektorami, promowanie modeli zarządzania opartych na współpracy w celu wspierania rozwoju kulturalnego

Cel strategii kulturalnej miasta: kultura to wartość, która zwiększa odporność miasta na różne ryzyka, w tym procesy adaptacji do zmian klimatu.

BB2029 wpływ długoterminowy: Bielsko-Biała będzie się rozwijać dzięki zwiększonemu finansowaniu oraz za sprawą nowego modelu zarządzania kulturą w oparciu o strategię rozwoju sektora kultury. Zrównoważona integracja dziedzictwa kulturowego z innowacjami pozwoli zachować dziedzictwo kulturalne i będzie pobudzać wzrost gospodarczy.

Projekty: *AI i ja, Dalej niż jutro*

Wkład do:

temat europejski – innowacje technologiczne i transformacja cyfrowa;

cele zrównoważonego rozwoju: 17 – partnerstwa na rzecz celów; 11 – zrównoważone miasta i społeczności; **działanie ESK** (SO3) – wzmocnienie potencjału sektora kultury i jego powiązań z innymi sektorami.

7. WARTOŚĆ SYMBOLICZNA

Cel BB2029: opracowanie i zaprezentowanie różnorodnego i innowacyjnego programu kulturalnego, który podkreśli wyjątkową ofertę kulturalną Bielska-Białej i przyciągnie międzynarodową uwagę

Cel strategii kulturalnej miasta: kultura jest wyjątkowym atutem, który w połączeniu z naturalnym pięknem krajobrazu sprawia, że Bielsko-Biała jest doskonałym miejscem do życia, a także spędzania wolnego czasu.

BB2029 wpływ długoterminowy: ustanowienie Bielska-Białej jako centrum kultury dobrostanu, które zyskało międzynarodowe uznanie i rozwija współpracę w skali europejskiej. W ten sposób Bielsko-Biała zyska wizerunek miasta tętniącego życiem, prężnego i bogatego kulturowo, co przypadnie do gustu zarówno mieszkańcom, jak i turystom.

Projekty: *Street Art Regeneracja, Nie z tej bajki, Rzemiosło, Historia podkoszulka, Rzeki odzyskane, Czas uważności, Spłeceni kulturą, Tkalia kreatywności*

Wkład w:

temat europejski – demokracja i prawa człowieka; Zmiana klimatu i zrównoważony rozwój;

cele zrównoważonego rozwoju: 11 – zrównoważone miasta i społeczności; 12 – odpowiedzialna produkcja i konsumpcja; 8 – wzrost gospodarczy i godna praca; 17 – partnerstwa na rzecz celów; **działanie ESK** (SO4) – wzmocnienie międzynarodowego profilu miasta poprzez kulturę.

MONITORING I EWALUACJA

KTO PRZEPROWADZI OCENĘ?

Instytut wyznaczy członka zespołu, który będzie nadzorował i współpracował z Konsorcjum ds. Ewaluacji, które będzie zarządzane przez cztery osoby delegowane przez współpracujące uniwersytety oraz władze miasta (po jednej osobie z każdego podmiotu). Konsorcjum wybierze przewodniczącego i zapewni, aby monitorowanie i ocena były prowadzone z zachowaniem pełnej niezależności. W skład Konsorcjum Ewaluacyjnego wejdą pracownicy naukowcy, samorządowcy i przedstawiciele biznesu.

Środowisko akademickie: Uniwersytet Bielsko-Bialski, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach i Uniwersytet Johna Mooresa w Liverpoolu. **Rola:** prowadzenie badań, opracowywanie metodologii, tworzenie narzędzi badawczych i prowadzenie badań klinicznych. Zaangażowane dyscypliny: psychologia, socjologia, medycyna, informatyka i ekologia.

Dodatkowe wsparcie zapewnią badacze z następujących instytucji: Uniwersytetu Nauk Stosowanych w Oulu, Uniwersytetu w Uppsali, Uniwersytetu

w Tetowie, Uniwersytetu Wileńskiego, Uniwersytetu Ca' Foscari w Wenecji, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej i Uniwersytetu Wrocławskiego.

Samorząd terytorialny: wydziały Urzędu Miejskiego: Strategii i Rozwoju Gospodarczego, Kultury i Promocji, Urbanistyki i Architektury, Polityki Społecznej oraz Bielsko-Bialskiego Obserwatorium Kultury. **Rola:** systematyczne gromadzenie i synteza danych.

Biznes: Firma Policy Platforms Ltd. twórca oprogramowania 'Polyloop' (SaaS). **Rola:** zapewnienie scentralizowanego systemu gromadzenia, analizy, wizualizacji i raportowania danych. Umożliwi to digitalizację zasobów, rozpowszechnianie i porównywanie wyników z innymi miastami europejskimi.

CELE I GŁÓWNE KIERUNKI

Główne pytanie, na które zamierzamy odpowiedzieć, brzmi: „Co zmieniło się w Bielsku-Białej za sprawą Europejskiej Stolicy Kultury?”. Celem monitoringu i ewaluacji będzie uchwycenie zmian oraz wskazanie krótko-, średnio- i długoterminowych efektów realizacji BB2029 poprzez:

- **Ocenę roli uczestnictwa w kulturze jako źródła dobrostanu,** rozwoju osobistego i upodmiotowienia, która będzie obejmować: mapowanie produkcji i partycypacji kulturalnej oraz jej wpływu na miasto, region i Europę;
- **Śledzenie wpływu BB2029 na realizację Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030,** aby kształtować przyszłe działania związane z planowaniem kulturalnym.
- **Rozwijanie umiejętności, kontaktów międzynarodowych i podstaw do przyszłych studiów** w zakresie polityki kulturalnej i ważnych wydarzeń kulturalnych na poziomie europejskim i światowym.
- **Przeprowadzenie badań uzupełniających w latach 2034/35,** aby uchwycić zmiany pokoleniowe i długoterminowy wpływ ESK2029. Zostaną one wykorzystane do zarządzania opartego na dowodach i budowania polityki miejskiej.

Osiągniemy to przez:

otwartość i koncentrację na procesach: będziemy używać wskaźników dla danych wejściowych, procesów, produktów i wyników;

lokalne i europejskie sieci współpracy: nasze badania, skoncentrowane na Bielsku-Białej, będą angażować lokalne grupy, zostaną dostosowane do międzynarodowych standardów porównywalności z innymi Europejskimi Stolicami Kultury;

cyfryzację danych: uchwycimy i zobrazujemy niematerialne doświadczenia, wykorzystamy metody ilościowe do analizy trendów i badania jakościowe, aby podkreślić wielowymiarowe korzyści doświadczeń artystycznych.

Nasze podejście do m&e będzie polegało na regularnej triangulacji danych – łączeniu wielu metod i technik gromadzenia danych źródłowych. Na przykład:

- będziemy zbierać rzeczywiste dane z kas biletowych, osobistych urządzeń pomiarowych typu smartwatch lub raportów przyjmowanych przez Radę Miejską;
- będziemy agregować dane wtórne z istniejących baz danych i statystyk krajowych (por. wskaźniki bazowe) w celu śledzenia wskaźników ekonomicznych, takich jak dochody z turystyki, zatrudnienie lub wzrost liczby przedsiębiorstw;
- będziemy zbierać dane pierwotne poprzez ankiety, kwestionariusze, wywiady, grupy fokusowe i badania etnograficzne. Studia przypadków dotyczące obszarów priorytetowych pomogą nam zidentyfikować najlepsze praktyki;
- będziemy rozwijać i promować **aplikację mobilną BB2029** w celu upowszechnienia programu i zbierania danych. Aplikacja, rygorystycznie respektując prywatność użytkowników, będzie zawierać narzędzia badawcze służące do analizy zaangażowania kulturowego (np. ankiety) oraz wspierające budowanie więzi społecznych między użytkownikami.

Przykłady metod gromadzenia danych:

oparte na sztuce: spacerzy badawcze, fotografia społeczna, etnografia wizualna, twórczość artystyczna, mapy myśli;

jakościowe: biografie / portrety socjologiczne, wywiady, grupy fokusowe, etnografia, etnografia;

ilościowe: ankiety, nauka o danych, badanie propektywne (biomarkery), badanie obserwacyjne (pre-post), użyteczność aplikacji BB2029.

JAKIE BADANIA BAZOWE LUB ANKIETY BĘDĄ WYKORZYSTYWANE?

Polska zajmuje drugie miejsce w Europie w rankingu Open Data Inventory ze względu na wdrożone praktyki otwartych danych i zrównoważony rozwój.

W raporcie z 2022 roku Polskę wskazano jako jednego z liderów w zakresie strategii udostępniania informacji w domenie publicznej. Opierając się na silnej w Polsce kulturze otwartych danych, wykorzystaliśmy dostępne informacje dotyczące życia w Bielsku-Białej i Aglomeracji Beskidzkiej, aby określić oczekiwane wyniki BB2029 i „czynniki sukcesu”. Aktualne dane na temat jakości życia, oceny usług miejskich (w tym: kulturalnych, sportowych, jakości środowiska) są pozyskiwane poprzez Barometr Bielska-Białą, badania prowadzone przez Młodzieżową Radę Miasta, ankiety realizowane wśród mieszkańców. Badaniami objęto pracowników służb mundurowych w tym: policję, straż pożarną, żołnierzy, a także ratowników górskich służących mieszkańcom w obszarze Aglomeracji Beskidzkiej.

JAKIEGO RODZAJU INFORMACJE BĘDĄ MONITOROWANE?

BB2029 dostosowuje swoje cele i wskaźniki oddziaływania do wskaźników zawartych w *Wytycznych Komisji Europejskiej dotyczących oceny miast* (Komisja Europejska, 2018) oraz Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs). Ponadto, jako jedno z 17 miast z 12 krajów europejskich należących do sieci Culture Next BB2029 pracuje nad standaryzacją metod pomiaru wpływu kulturowego w całej Europie. Inicjatywa ta łączy działania kulturalne z wynikami społecznymi, gospodarczymi i środowiskowymi, monitoruje wkład w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ i bada potencjał wprowadzenia 18. celu zrównoważonego rozwoju poświęconego kulturze.

Na kolejnych stronach znajdują się informacje o tym, w jaki sposób zamierzamy ocenić realizację proponowanych przez nas celów ESK BB2029, które są podzielone na cztery cele szczegółowe (SO) i dziewięć celów operacyjnych (CO). Poniżej przedstawiamy konkretne wskaźniki. Na str. 5–7 odnieśliśmy nasze cele do oczekiwanych długoterminowych skutków i przedstawiliśmy przykłady projektów.

Wartość artystyczna i europejska

Cel szczegółowy: Wzmocnienie wysokiej jakości, różnorodnej i międzynarodowej oferty kulturalnej Bielska-Białej

Cel Operacyjny 1: (Jakość artystyczna) Wzmocnienie jakości oferty artystycznej Bielska-Białej poprzez efektywną realizację programu kulturalnego Bielska-Białej 2029

Wyniki BB2029

BB2029 dostarczy międzynarodowy, różnorodny i wysokiej jakości artystycznej program kulturalny

BB2029 zostanie zrealizowany zgodnie z budżetem

Wskaźniki wpływu

Liczba wydarzeń
Liczba i jakość projektów wielokulturowych
Liczba wydarzeń w każdej z kategorii

Całkowity budżet programów kulturalnych BB2029
Zwiększone wpływy finansowe uzyskane od partnerów publicznych, prywatnych i z trzeciego sektora

BB2029 będzie generować dobrostan społeczny i gospodarczy	Dobrostan, społeczne i gospodarcze skutki BB2029 Liczba działań, które służą generowaniu dobrostanu Liczba projektów, które śledzą związek między kulturą, współtworzeniem i dobrostanem
---	---

Cel Operacyjny 2: (Wymiar europejski) Wzmacnianie współpracy międzynarodowej Bielska-Białej na arenie europejskiej

Wzrost uczestnictwa i aktywność miejskich podmiotów kulturalnych w europejskich sieciach współpracy	Obszar geograficzny objęty programem artystycznym Różnorodność tematów europejskich (w programie) Liczba działań podkreślających różnorodność europejską, opartych na tematach europejskich lub współpracy transnarodowej Liczba nowych transgranicznych partnerów, koprodukcji i wymian z udziałem lokalnych i międzynarodowych operatorów
Coraz więcej mieszkańców Bielska-Białej będzie identyfikować się jako Europejczycy i czuć przynależność do europejskiej przestrzeni kulturowej	Zwiększenie świadomości i docenienia przez obywateli różnorodności kultur europejskich. Zwiększenie poczucia przynależności obywateli do wspólnej przestrzeni kulturowej Wzrost liczby obywateli utożsamiających się z Europą Wzrost wiedzy mieszkańców na temat kultur europejskich
Ustanowienie międzynarodowego programu rezydencyjnego, który wykorzysta sztukę uliczną jako siłę rewitalizującą zaniedbane obszary miasta, wspierając wymianę kulturalną i odnowę miejską	Liczba praktyków zaangażowanych we współpracę międzynarodową Liczba praktyków zaangażowanych w projekty międzynarodowe za granicą Liczba nowych i trwałych partnerstw międzynarodowych Zwiększenie wskaźnika sukcesu finansowania międzynarodowego Wzrost liczby wniosków o dotacje międzynarodowe

Wartość społeczna

Cel szczegółowy: Poprawa dobrostanu, sprawczości i zdolności mieszkańców Bielska-Białej do radzenia sobie ze złożonością świata poprzez poszerzenie możliwości uczestnictwa w kulturze

Cel operacyjny 3 (Aktywne uczestnictwo): Umożliwienie mieszkańcom aktywnego angażowania się w kulturę miasta oraz inicjowanie i wprowadzanie zmian poprzez współtworzenie intelektualnie stymulujących projektów kulturalnych

Wyniki BB2029	Wskaźniki wpływu
Mieszkańcy Bielska-Białej będą mieli lepsze warunki do szczęśliwego i zdrowego życia dzięki aktywnemu uczestnictwu w kulturze, sprawczości i współtworzeniu	Zwiększony udział obywateli w programie BB2029 Zwiększony poziom poczucia dobrostanu Wzrost głębokiego zaangażowania w kulturę Liczba wydarzeń zachęcających do aktywnego zaangażowania Liczba i odsetek mieszkańców współtworzących lub aktywnie uczestniczących w programie BB2029

Młodzież z Bielska-Białej weźmie udział w programie BB2029 poprzez projekty z zakresu edukacji kulturalnej	Zwiększenie udziału szkół w programach kulturalnych Liczba i odsetek młodych ludzi aktywnie uczestniczących w BB2029 Liczba i odsetek młodych ludzi zaangażowanych w działania europejskie
Co najmniej 50% osób dotychczas niezaangażowanych w życie kulturalne weźmie udział i będzie współtworzyć program BB2029, wzmacniający tkankę społeczną Bielska-Białej	Zwiększenie udziału grup społeczności lokalnej w programach kulturalnych Zwiększenie wsparcia dla projektów współtworzonych przez mniejszości Zwiększony udział obywateli w projektach wielokulturowych Liczba i profil aktywnych wolontariuszy oraz stopień zaangażowania Liczba i jakość wydarzeń z udziałem osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem Wzrost motywacji do uczestnictwa w kulturze Liczba nowych projektów kulturalnych inicjowanych przez mieszkańców poszczególnych dzielnic, planowanych jako wydarzenia cykliczne

Cel operacyjny 4 (Uczestnictwo bierne): Zwiększenie dostępności oferty kulturalnej, aby zachęcić do większego uczestnictwa osoby o różnych tożsamościach

Zwiększony dostęp do informacji i możliwości udziału w BB2029 dla wszystkich obywateli, gości i migrantów/uchodźców	Wzrost poziomu świadomości na temat oferty kulturalnej (zarówno wśród młodzieży, jak i w grupach mniejszościowych lub środowiskach osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji) Odsetek mieszkańców biorących udział w wydarzeniach (w tym powyższych) Wzrost frekwencji na wydarzeniach ESK w porównaniu do regularnej publiczności kulturalnej miasta Rozkład geograficzny odbiorców Liczba i jakość programów zachęcających do większego zaangażowania
---	---

Wartość miejska, ekonomiczna i polityczna

Cel szczegółowy: Zwiększenie potencjału sektora kultury Bielska-Białej oraz wspieranie jego integracji z innymi sektorami gospodarczymi i społecznymi

Cel Operacyjny 5: (Infrastruktura) Rozwój i rewitalizacja dostępnej infrastruktury kultury i przestrzeni publicznej w celu wspierania dynamicznego i zrównoważonego sektora kultury oraz indywidualnej aktywności

Wyniki BB2029	Wskaźniki wpływu
Bielsko-Biała przekształca się w tętniące życiem kulturalnym miasto z nowymi i odnowionymi obiektami kultury, silną obecnością sztuki w przestrzeni publicznej, dostępnymi terenami zielonymi i unikalnymi terenami rekreacyjnymi, sprzyjającymi silnemu poczuciu wspólnoty i tożsamości lokalnej	Nowe wykorzystanie nieużywanych przestrzeni, nowe przestrzenie publiczne Wartość inwestycji w infrastrukturę kultury Wpływ infrastruktury BB2029 na środowisko Rozwój infrastruktury kultury

Bielsko-Biała może poszczycić się rozbudowaną i inkluzywną infrastrukturą, zapewniającą przystępne cenowo i dostępne przestrzenie do produkcji kulturalnej, co skutkuje zwiększonymi inwestycjami w miejskie obiekty aktywności kulturalnej.	Zwiększenie liczby przystępnych cenowo przestrzeni do produkcji kulturalnej (studia itp.) Zwiększenie inkluzywności przestrzeni do produkcji kulturalnej (zwiększenie dostępności dla osób z ograniczeniami natury fizycznej, psychicznej, społecznej czy finansowej) Wartość inwestycji w infrastrukturę kultury
Bielsko-Biała staje się tętniącym życiem, dostępnym i zrównoważonym miastem z ulepszonymi przestrzeniami publicznymi, sprawnym transportem i bogatym krajobrazem kulturowym inspirowanym sztuką i europejskimi wartościami	Poprawa jakości życia mieszkańców Wpływ inwestycji BB2029 w przestrzenie publiczne na środowisko
Cel operacyjny 6: (Budowanie potencjału w sektorze kreatywnym) Rozwój innowacji w sektorze kreatywnym, wzmacnianie umiejętności i zdolności profesjonalistów sektora kultury poprzez programy szkoleniowe oraz inicjatywy rozwoju zawodowego	
Wzmocnienie i zróżnicowanie potencjału produkcji artystycznej i twórczej w Bielsku-Białej, przyczynia się do rozwoju gospodarczego	Wzrost liczby szkół i uczelni artystycznych pracujących w mieście Wzrost udziału sektora kreatywnego w strukturze gospodarczej miasta, zarówno w zakresie dochodów, jak i skali zatrudnienia Jakość i ilość długoterminowych dokumentów strategicznych i polityk publicznych przygotowanych w rezultacie uczestnictwa w programie ESK Liczba europejskich i międzynarodowych projektów współpracy
Miasto stworzy struktury, które wzmocnią wysokiej jakości programy rozwoju zawodowego, uwzględniając różnorodność siły roboczej, rozwój publiczności i internacjonalizację	Liczba i profil organizacji uczestniczących w programach budowania potencjału Większa równowaga płci i różnorodność wśród pracowników sektora kultury Ilość, jakość i trwałość programów wspierających rozwój zawodowy Liczba osób zawodowo związanych z kulturą wykorzystujących metody angażowania publiczności w codziennej pracy Podniesione standardy zarządzania kulturą
Cel Operacyjny 7: (Partnerstwa i zarządzanie kulturą) Ustanowienie i wzmocnienie partnerstw między sektorem kultury a innymi sektorami, promowanie modeli zarządzania opartych na współpracy w celu wspierania rozwoju kulturalnego	
Wyniki BB2029	Wskaźniki wpływu
Do 2030 r. Miasto Bielsko-Biała zwiększy nakłady na kulturę do 4,5% budżetu miasta, a także wdroży dodatkowe polityki publiczne i instrumenty służące poprawie zarządzania kulturą	Wzrost wydatków Miasta Bielsko-Biała na kulturę Opracowanie strategii kulturalnej miasta i planów jej realizacji (2030) Strategia długofalowego rozwoju kulturalnego miasta przed i po projekcie ESK
Wzrost o 50% podmiotów sektora prywatnego, które opracowały strategię odpowiedzialności społecznej, w tym sponsorowanie sztuki i kultury, oraz kompensację wpływu społecznego, miejskiego i środowiskowego	Wartość inwestycji sektora prywatnego w kulturę Współpraca międzysektorowa, m.in. w sektorze kultury Wartość inwestycji w programy kulturalne w podziale na organizacje pozarządowe, sektor kultury i przemysł kreatywny Warunki i programy rozwoju organizacji pozarządowych, sektora kultury i sektora kreatywnego

Wspieranie dziedzictwa, kultury i natury poprzez zwiększanie inicjatyw kulturalnych łączących dziedzictwo i innowacje oraz budowanie odporności

Intensyfikacja inicjatyw kulturalnych łączących dziedzictwo i innowacje
Inwestycje w infrastrukturę materialnego dziedzictwa kulturowego, ponowne wykorzystanie lub reinterpretacja dziedzictwa
Zwiększona liczba wizyt w obiektach dziedzictwa kulturowego

Wartość symboliczna

Cel szczegółowy: Podniesienie poprzez kulturę międzynarodowej rozpoznawalności Bielska-Białej jako miasta dobrostanu

Cel operacyjny 8: (Program Promocja Kultury) Opracowanie i prezentacja różnorodnego i innowacyjnego programu kulturalnego, który podkreśli unikalną ofertę kulturalną Bielska-Białej i będzie atrakcyjny w skali międzynarodowej

Wyniki BB2029

Wskaźniki wpływu

Wzrost świadomości BB2029 wśród mieszkańców oraz osób zawodowo związanych z kulturą w skali lokalnej, ogólnokrajowej i międzynarodowej. Program poprawi wizerunek miasta, podnosząc poczucie dumy, co zapobiegnie utracie kapitału ludzkiego i zachęci do osiedlania się w Bielsku-Białej

Świadomość ESK wśród mieszkańców
Świadomość ESK wśród profesjonalistów z sektora kultury i sektora kreatywnego
Świadomość BB2029 wśród przedstawicieli sektora kultury za granicą

Rosnąca liczba odbiorców oferty kulturalnej będzie napędzać wzrost gospodarczy, wspierany przez poprawę dobrostanu odwiedzających; podjęte zostaną liczne inicjatywy BB2029 promujące zrównoważoną turystykę

Wzrost liczby wizyt turystycznych (noclegów), zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym)
Lepsze samopoczucie gości
Liczba programów, które wspierają związek między BB2029 a zrównoważoną turystyką

Cel Operacyjny 9: (Perspektywa międzynarodowa) Wspieranie globalnych powiązań kulturalnych poprzez angażowanie się w międzynarodową współpracę, wymianę i partnerstwa, aby pozycjonować Bielsko-Białą na arenie światowej jako miasto tętniące życiem i bogate kulturowo

Uczynienie z Bielska-Białej ważnego europejskiego centrum kultury, rozpoznawalnego na poziomie krajowym i międzynarodowym ze względu na bogatą ofertę oraz jako miejsce kultury dobrostanu

Liczba i profil osób, do których dociera przekaz medialny
Zasięg geograficzny przekazu medialnego
Liczba i odsetek pozytywnych relacji medialnych na temat miasta
Wolumen i procent relacji dotyczących Bielska-Białej związanych z BB2029

DEFINICJA SUKCESU

Sukcesem BB2029 będzie wzrost poczucia dobrostanu i sprawczości wśród mieszkańców miasta i zapewnienie zrównoważonego rozwoju sektora kultury po 2030 roku. Do 2030 roku Bielsko-Biała stanie się miastem, w którym dobrostan spleta się ze sztuką, zrównoważonym rozwojem i naturą.

W JAKICH RAMACH CZASOWYCH I JAK REGULARNIE BĘDZIE PRZEPROWADZANA OCENA?

Strategia monitorowania i ewaluacji BB2029 obejmuje okres od stycznia 2025 r. do grudnia 2031 r., wpisując się w realizację *Strategii Rozwoju Kultury Bielska-Białej do 2030 roku. Miasto splotów (SRK2030)*. Jak wcześniej wspomniano, do 2035 roku będzie prowadzona analiza długoterminowego wpływu programu BB2029.

1. Splot (ewaluacja ex ante)

2025	2026	2027	2028
Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4
Aplikacja BB2029 (projekt) Umowy dotyczące etyki i udostępniania danych Przewidywanie wyzwań związanych z ewaluacją ex ante Kontrola jakości i plany awaryjne 1. sprawozdanie monitorujące	Aplikacja BB2029 (rozwój) Protokoły oceny ex ante Gromadzenie zbiorów danych o kulturze regionalnej i krajowej Systematyczne przeglądy piśmiennictwa Wniosek o dofinansowanie Gromadzenie i analiza danych Upowszechnianie wyników ewaluacji ex ante	Aplikacja BB2029 (od uruchomienia) Selekcjonowanie rzeczywistych danych z organizacji partnerskich Wniosek o dofinansowanie Gromadzenie i analiza danych Upowszechnianie wyników ewaluacji ex ante 2. sprawozdanie monitorujące	Tworzenie zagregowanych zestawów danych bazowych Gromadzenie i analiza danych Opracowanie protokołu ewaluacji on-going. Wniosek o dofinansowanie Upowszechnianie wyników ewaluacji ex ante 3. sprawozdanie monitorujące

2. Splot (ewaluacja on-going)**3. Splot (ewaluacja ex post)**

2029	2030	2031
Rok 5	Rok 6	Rok 7
Zestawy danych zdarzeń rocznych (ciągłe) Gromadzenie i analiza danych rzeczywistych Opracowanie protokołu ewaluacji ex post Przewidywanie wyzwań związanych z ewaluacją ex post Ocena skutków krótkoterminowych w ewaluacji on-going Upowszechnianie wyników	Zestawy danych po zdarzeniu Gromadzenie i analiza danych Otwarta infrastruktura danych Finał konferencji BB2029 Ocena skutków średnioterminowych Upowszechnianie wyników ewaluacji ex post Końcowy raport z monitorowania i oceny BB2029, arkusz informacyjny i zalecenia dotyczące polityki	Wniosek o dofinansowanie Gromadzenie i analiza danych Opracowanie protokołu ewaluacji ex post (długoterminowej) SRK2030 Upowszechnianie wyników ewaluacji ex post

W JAKI SPOSÓB WYNIKI ZOSTANĄ ROZPOWSZECHNIONE?

Nasza strategia upowszechniania będzie integrować placówki akademickie z działaniami promocyjnymi BB2029, aby zapewnić szerokie grono odbiorców reprezentujących różnicowane grupy.

Media społecznościowe, strona internetowa i aplikacja BB2029: będziemy korzystać z mediów społecznościowych, oficjalnej strony internetowej i aplikacji BB2029, aby dzielić się wczesnymi raportami monitoringu.

Raporty: począwszy od 2025 r., będziemy publikować coroczne raporty przedstawiające nasze postępy i wyniki. Publikacje te zbiegną się w czasie z posiedzeniami panelu monitorującego Komisji Europejskiej.

Zalecenia dotyczące polityki: rekomendacje będą rozpowszechniane za pośrednictwem arkuszy informacyjnych wraz ze sprawozdaniem końcowym BB2029, a także podczas specjalnych warsztatów. Wykorzystamy sieć obejmującą zarówno podmioty lokalne, jak i organizacje krajowe.

Artykuły w czasopismach, konferencje naukowe i książki: będziemy upowszechniać nasze badania poprzez publikacje w renomowanych czasopiśmie naukowych. Wyniki badań zaprezentujemy na cyklicznych ogólnopolskich zjazdach Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz podczas kongresu Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego (ESA). Dodatkowo, w grudniu 2030 r., Instytut zorganizuje końcową międzynarodową konferencję, na której przedstawimy efekty BB2029 i metodologie wypracowane w ramach projektu.

Prace magisterskie i doktorskie, Associate Researchers: będziemy angażować się w programy dla absolwentów, aby wzmocnić naszą politykę kulturalną i wiedzę specjalistyczną w zakresie badań nad wydarzeniami organizowanymi na dużą skalę w całej Europie.

Sieci międzynarodowe: będziemy wymieniać się spostrzeżeniami na temat procesów i wyników M&E BB2029 z podmiotami kulturalnymi i akademickimi, takimi jak Culture Next, Uniwersytecka Sieć Europejskich Centrów Edukacji i Biznesu (UNseECC), Sieć Miast Kreatywnych UNESCO oraz rosnąca sieć zespołów oceniających ESK, takich jak Monitor 2024.

TREŚCI KULTURALNE I ARTYSTYCZNE

WIZJA ARTYSTYCZNA I STRATEGIA

WIZJA – MIASTO JAKO KROSNO

Miasto jest krosnem, które stanowi dla twórców niewyczerpaną inspirację do tkania, nieustannego splatania, odtwarzania i odczytywania historii indywidualnych i zbiorowych. Włączenie miasta i regionu w przestrzeń odbioru sztuki pozwala na wyrwanie jej ze zwykłego kontekstu i stereotypowej percepcji. Pozwala na dzielenie się nią z nowymi odbiorcami, nie tylko z tymi, którzy uczęszczają do miejsc w naturalny sposób z nią kojarzonych. Wzmacnia również jej obecność tam, gdzie się tego nie spodziewamy.

W tym najszerszym i najbardziej inkluzywnym podejściu wszyscy są zaproszeni do działania i wszyscy mogą się zaangażować w tworzenie kultury, od osób indywidualnych z różnych środowisk po podmioty zbiorowe, takie jak stowarzyszenia sportowe, klasy szkolne, wspólnoty religijne czy szkoły wyższe. Wspólnie, darząc się szacunkiem i troszcząc o siebie nawzajem, stworzymy Europejską Stolicę Kultury jako symboliczną formę miękkiej, ciepłej tkaniny, dającej każdemu poczucie bezpieczeństwa, bliskości i przynależności.

Jeśli sztuka może zmienić miasto, to miasto może również zmienić sztukę. Odkrywając jego sekretne miejsca, pulsujące w nim napięcia i przepływy tradycji oraz rozpoznając wyzwania przyszłości, artyści zyskują inspirację, która umożliwia im wyjście poza wąski obieg artystyczny i tworzenie zakorzenionych w dziedzictwie dzieł mierzących się z chaosem współczesnego życia i odpowiadających na jego wyzwania.

Komplementarność pomiędzy **twórczością** a **współtworzeniem** ma tutaj znaczenie podstawowe, zapewnia bowiem mieszkańcom miasta aktywną rolę w definiowaniu ich własnej Europejskiej Stolicy Kultury. Połączenie **kreatywności** i **współtworzenia** tworzy przestrzeń inspiracji, w której wyjątkowość artystów, siła ich wyobraźni, a niekiedy prowokacyjne poglądy są konfrontowane ze zbiorową mądrością i wrażliwością różnych społeczności.

Przekształcanie miasta poprzez troskę o jego dobro i rozwój – oto wątek przewijający się przez nasz projekt, którego motywem przewodnim jest **tkanie dobrostanu**.

STRATEGIA – TKANIE DOBROSTANU

Metoda – nasze podejście polega na poszanowaniu przeszłości, uczeniu się od innych i odwadze w podejmowaniu ryzyka innowacji. Opieramy się na pracy poprzednich pokoleń i wykorzystujemy ją do wzmocnienia tkaniny **dobrostanu**. Naszym celem jest odkrywanie nowych splotów wzbogacających

nasze dziedzictwo, które pozostawimy przyszłym pokoleniom. Uczymy się, korzystając ze wzorów z całej Europy, doskonaląc je i dostosowując do własnych potrzeb. W ten sposób tworzymy własne wzory i chętnie dzielimy się nimi z całym światem, budując trwałe sieci połączeń między ludźmi i kulturami.

Narzędzia – kreatywność opiera się na pozytywnym nawyku eksperymentowania, zrodzonym z ciekawości i refleksji nad aktualnymi potrzebami, wolnym od strachu przed niepowodzeniem, ponieważ, jak wiemy z przeszłości, porażki są naturalnymi etapami drogi do innowacji.

Współtworzenie opiera się na dialogu między artystami i społecznością. Jesteśmy przekonani, że jest ono fundamentem, na którym można zbudować większą spójność i solidarność społeczną, a w konsekwencji głębszą odporność społeczności na różnego rodzaju zagrożenia, również zdrowotne.

Materiał – nasz materiał stanowią trzy metaforyczne **nici**, które nazwaliśmy: świadomość, społeczeństwo i otoczenie. Każda z nich składa się z trzech **włókien**. Nici świadomości zbudowana jest z wyobraźni, umiejętności i wiedzy. Nici społeczeństwa obejmuje pojęcia tożsamości, wspólnoty i wolności. Nici otoczenia odnosi się do natury, przestrzeni miejskiej i przestrzeni cyfrowej.

ZMIANY OD FAZY PRESELEKCJI

W marcu 2024 r. Rada Miejska powołała Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów, który odpowiada za przygotowanie naszej książki projektu (bid-book) oraz prezentowanego w niej programu artystycznego i kulturalnego.

Już na etapie preselekcji uruchomiliśmy machinę zmian. Kultura znalazła się w centrum różnych

dialogów, pojawiając się w kampaniach wyborczych oraz w kontekście wszelkich zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zachodzących w mieście. ESK nie jest już powszechnie postrzegana jako duży festiwal, ale zdecydowanie bardziej jako ważny ruch przekształcający miasto, współtworzący jego zrównoważoną przyszłość.

PROJEKT	RODZAJ ZMIANY	CEL ZMIANY
<i>Czas uważności</i>	To obecnie główny projekt flagowy w całym naszym programie	Proces uczenia się i doświadczania uważności wykracza poza wymiar osobisty, odbywa się i rezonuje w całym społeczeństwie.
<i>100×100</i>	Nowy flagowy projekt w nici świadomość	Ogromny projekt sztuki tekstylnej, który będzie ucieleśniał trzy włókna nici świadomości . Mocno związany z lokalnym dziedzictwem, a zarazem silnie zakorzeniony w kontekście europejskim.
<i>Pralnia narracji</i>	Podniesiony do rangi flagowego projektu w nici społeczeństwo	W obecnej sytuacji europejskiej i globalnej oraz w świetle wojen poznawczych (<i>cognitive warfare</i>) zdecydowaliśmy umieścić ten projekt w bardziej eksponowanym miejscu.
<i>Schronienie</i>	Nowy flagowy projekt w nici otoczenie	Mieszkańcy Europy cierpią z powodu wysokiego zanieczyszczenia dźwiękiem. Projekt jest propozycją zmierzenia się z tym problemem.
<i>Drugi oddech cmentarzy</i>	Otwarcie w sezonie letnim roku 2029	Zacniemy od nietypowych miejsc – zielonych terenów zabytkowych bielskich cmentarzy.
G29	Przeniesiono do rozdziału Zasięg	Projekt ma przede wszystkim na celu zbudowanie społeczności młodych osób chcących zmieniać świat, którzy pomogą nam kształtować linię programową dla ich rówieśników.
Tkalnia kreatywności	Przeniesiono do rozdziału Zasięg	System działań oparty na idei tworzenia możliwości oraz angażowania i rozwijania umiejętności.

PROGRAM KULTURALNY

CEREMONIA OTWARCIA

Ceremonia otwarcia odbędzie się w styczniu 2029, po uroczystości przekazania tytułu w Atenach. Skoordinowana zostanie z naszym szwedzkim odpowiednikiem w ramach ESK. Obecność szwedzkiego miasta w Bielsku-Białej będzie bardzo wyraźna; nasze miasto będzie równie mocno reprezentowane podczas ceremonii w Szwecji. Zaprosimy również ESK2028 (Bourges, Czeskie Budziejowice i Skopje) do zaprezentowania swojego dziedzictwa w naszej Wiosce ambasadorów kultury (wioska stworzona podczas realizacji projektu *Dalej niż jutro*, zamieszкана przez artystów i zaproszonych rezydentów).

Ceremonia odbędzie się w weekend. Zaplanowana jest w trzech wymiarach: jako wydarzenie oficjalne, jako jednoczące i wieloaspektowe przedsięwzięcie dla szerokiej publiczności oraz jako oficjalna inauguracja części projektów. Skorzystamy z aplikacji mobilnej, która ułatwi tłumaczenie przebiegu ceremonii na żywo.

Oficjalna ceremonia. Zaproszone zostaną osoby reprezentujące władze publiczne wszystkich szczebli oraz przedstawiciele najważniejszych instytucji i organizacji społecznych, a także przedstawiciele mediów. Zaprezentowany zostanie projekt Juhung Lee *Tangled Threads* (*Splątane nici*), aby zanurzyć naszych gości w proces **tkania dobrostanu**. Uroczystość będzie transmitowana zarówno w telewizji, jak i na telebimach w całym mieście oraz w telewizorach hotelowych. W przypadku złej pogody zorganizujemy ceremonię wewnątrz odpowiedniego obiektu.

Główne wydarzenie publiczne. Wydarzenie otworzy Prezydent Miasta i zespół ESK, przy udziale osób reprezentujących Komisję Europejską, które wręczą Nagrodę im. Meliny Mercouri. Następnie pobijemy rekord Guinnessa w polonezie – tańcu, który tradycyjnie uświetnia ważne polskie uroczystości – zapraszając 10 000 uczestników do utworzenia łańcucha tancerzy, łączącego rynki w Bielsku i Białej. Centrum miasta zostanie zamknięte dla ruchu. Wyznamy 9 oficjalnych miejsc, które będą reprezentować 9 wątków naszego programu: wyobraźnia, umiejętności, wiedza, tożsamość, wspólnota, wolność, natura, przestrzeń miejska i przestrzeń cyfrowa. Rynki zostaną połączone fascynującą instalacją artystyczną szwajcarskiego artysty Dana Archera, przypominającą sklepienie z chmur. Pomiędzy tymi miejscami odbędzie się wiele mniejszych wydarzeń, zarówno we wnętrzach, jak i w plenerze. Otwarty zostanie flagowy projekt i wystawa główna pod roboczym tytułem *Tkaniny czasów współczesnych*.

SPECJALNE WYDARZENIA W SEZONIE LETNIM

Cmentarze to miejsca, w których teraźniejszość miesza się z przeszłością, często są na nich ślady ważnych wydarzeń historycznych opowiadających

lokalne historie. Odwiedzając cmentarz, możemy wyobrazić sobie losy pochowanych tam osób dzięki datom, zdjęciom i inskrypcjom, które czytamy na nagrobkach. Czas płynie inaczej, wolniej i spokojniej.

Przeprowadzimy serię inicjatyw pod nazwą *Drugi oddech cmentarzy*, których zwieńczeniem będzie spektakl *Kręgi Życia* – mówiący o śmierci i upamiętnieniu. Celem wszystkich działań będzie przypomnienie o historiach ludzi pochowanych na zabytkowych cmentarzach. Wydarzenia w ramach cyklu będą zorganizowane w ścisłej współpracy z Gminą Wyznaniową Żydowską w Bielsku-Białej oraz parafią ewangelicko-augsburską z szacunkiem i dbałością o wyjątkowy charakter tych miejsc.

Dwuhektarowy cmentarz żydowski pełni dziś trzy funkcje: nadal upamiętnia pochowanych, ale też działa jako przestrzeń dla różnorodnych działań artystycznych oraz promuje edukację ekologiczną.

Kręgi Życia to zakrojony na szeroką skalę spektakl z okazji nocy świętojańskiej, który będzie odbywał się na cmentarzu żydowskim w Bielsku-Białej dla 3000 widzów każdego wieczoru. Na cmentarzu zostaną wydzielone cztery obszary: duży ogród recepcyjny, sala ceremonii, cmentarz i jednohektarowa przestrzeń leśna. Widzowie zostaną zaproszeni do spaceru po tych miejscach, w każdym z nich będzie inna muzyka na żywo, projekcje i oświetlenie, nadające niezwykłego charakteru ścianom, budynkom i elementom naturalnym, takim jak drzewa i ścieżki. Uczestnicy wydarzenia spotkają się z czterema różnymi seriami opowieści przygotowanymi specjalnie na ten wieczór. Po godzinie od rozpoczęcia spektaklu wszystkie przestrzenie połączą się w jedną, tworząc spektakularną kulminację elementów muzycznych i wizualnych, łącząc cztery elementy w jeden krąg życia. Skrócona wersja wydarzenia zostanie przekształcona w cykliczne wydarzenie, które będzie powtarzane w tym miejscu w kolejnych latach.

CEREMONIA ZAMKNIĘCIA

Uroczyste zakończenie odbędzie się w połowie grudnia i otworzy obchody świąt Bożego Narodzenia w naszym mieście. Podobnie jak ceremonia otwarcia, będzie ono koordynowane wspólnie z ESK 2029 ze Szwecji. Tak jak Boże Narodzenie symbolizuje nadejście nowego życia, tak koniec roku ESK będzie symbolizował nowy etap – dziedzictwo.

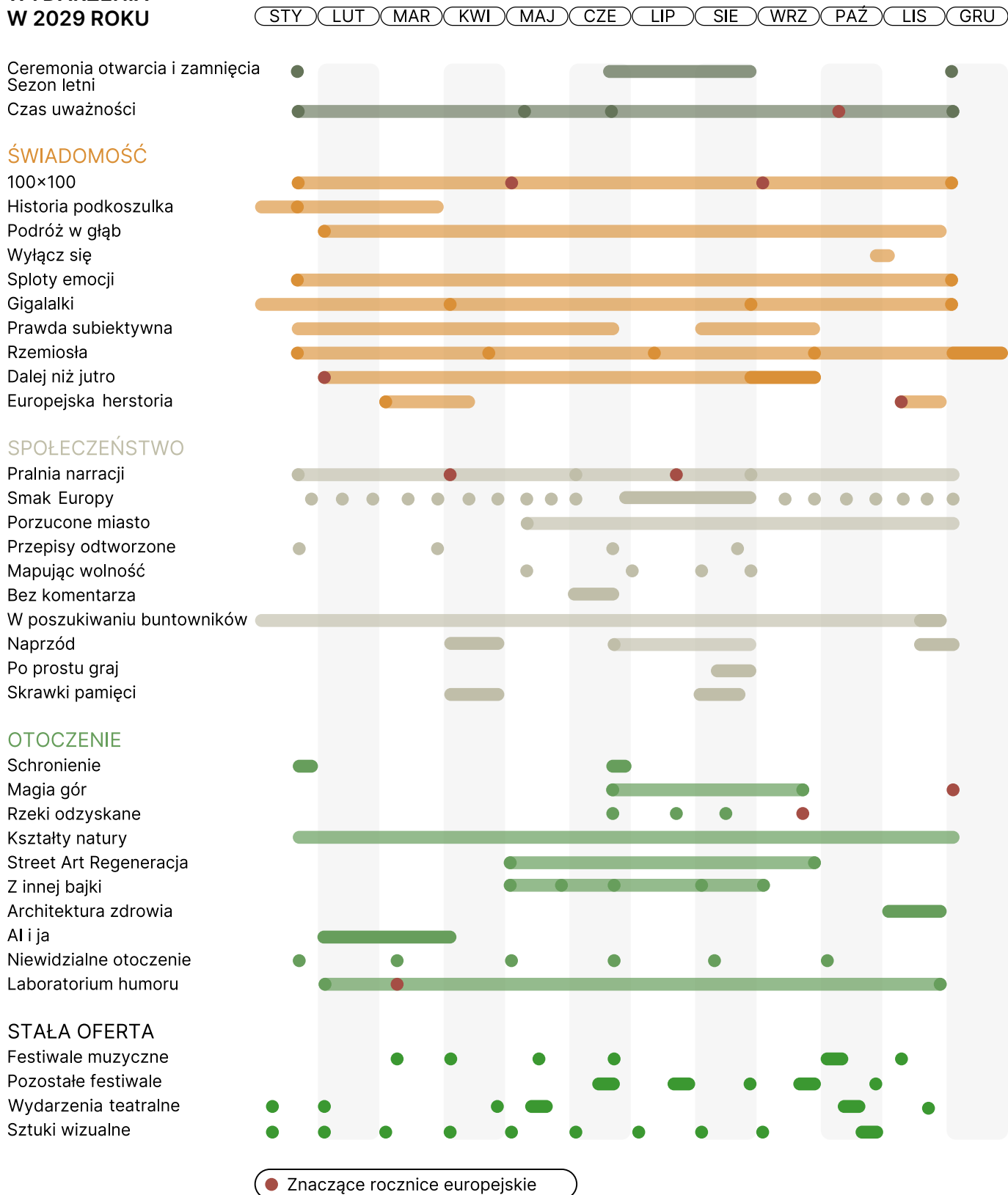
Podczas ceremonii zamknięcia będziemy mieli okazję obejrzeć ostatni z pokazów *Gigalalek*, w którym ogromne postacie-podróżnicy wyruszają w świat. Zostanie ukończony ostatni splot wspólnej tkaniny 100×100, a całe dzieło zostanie zaprezentowane w pełnej okazałości. Swoje uroczyste otwarcie będzie miała wystawa projektu *Rzemiosła* prezentująca

1000 prac wykonanych w roku ESK. W **Tkalni kreatywności** zorganizujemy publiczne przedstawienie projektów, które zostaną rozpoczęte w 2030 roku, otwierając nowy cykl naszych działań.

Będziemy współpracować z ESK2030 – z Belgii, Cypru i trzecią spoza UE, aby ukazać rozwój idei stolic kultury i kontynuować nasze europejskie relacje.

W Wiosce Ambasadorów otworzymy wystawę prezentującą główne kierunki prowadzonych tam działań, zaprosimy wszystkich do odwiedzenia miast uhonorowanych tytułem ESK2030 i uczestnictwa w organizowanych przez nie wydarzeniach.

WYDARZENIA W 2029 ROKU

SPECJALNE WYDARZENIA W ROKU ESK

Miejskie instytucje kultury przygotowują w roku tytułowym wydarzenia specjalne:

Festiwal *Strefa odlotu* przy Bielskim Centrum Kultury promuje hip-hop i street art jako elementy kultury miejskiej. W programie taniec, muzyka i graffiti. Celem wydarzenia jest inspirowanie kreatywności i uczestnictwa poprzez warsztaty, spotkania z twórcami i wykłady. Dodatkowym celem imprezy jest podniesienie świadomości ekologicznej młodych ludzi.

Projekt muzyczny Bielskiego Centrum Kultury z okazji 25-lecia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej: zrealizowany we współpracy z Cavatina Hall i Cavatina Philharmonic Orchestra. Ideą projektu jest zjednoczenie muzyków z krajów UE oraz podkreślenie wartości tytułu ESK i wsparcie integracji europejskiej.

Otwarty z definicji – projekt Teatru Polskiego: Teatr Polski dąży do poszerzenia oferty dla osób z niepełnosprawnościami, mniejszości narodowych, imigrantów i osób wykluczonych społecznie. Plany obejmują w pełni dostępny spektakl plenerowy z udziałem aktorów, tancerzy i edukatorów. Zostanie zrealizowany latem, czyli poza tradycyjnym sezonem teatralnym. Wydarzenie jest odpowiedzią na zapotrzebowanie, które wykazały badania socjologiczne, dlatego też będzie kontynuowany w kolejnych latach.

Ponadto Teatr Polski, we współpracy z miastami stanowiącymi niegdyś wraz z Bielskiem i Białą najważniejsze ośrodki przemysłu włókienniczego monarchii austro-węgierskiej, zrealizuje spektakl o wpływie przemysłu włókienniczego na miasta. Twórcy włączą się w krytyczne dyskusje na temat praw człowieka, nawiązując do współczesnych problemów.

PROJEKTY

W przedstawionych poniżej projektach użyliśmy symboli do określenia wysokości budżetu oraz przedstawienia ich charakteru np.: rodzaju widowni czy poruszonych tematów europejskich.

Budżet:

€ <250 000 €€ 250 000 – 500 000 €€€ 500 000 – 750 000 €€€€ > 750 000

Piktogramy:

Tematy europejskie

Rodzaje projektów

Grupy docelowe:

Inne wyróżniki:

Teatr Lalek Białulka przygotowuje także spektakl plenerowy oparty na twórczości Hansa Christiana Andersena, która jest ważnym elementem europejskiego dziedzictwa literackiego. Spektakl wyreżyseruje Noriyuki Sawa, scenariusz napisze Jacek Popławski, a muzykę stworzy Ari Dvorak.

Dwie duże międzynarodowe wystawy w 2029:

Tkanina współczesności, której kuratorką jest Marta Kowalewska (Główny Kurator Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi). Wystawa zostanie zlokalizowana w Starej Fabryce i dotyczyć będzie szerokiego, wieloznaczeniowego kontekstu tkaniny w trzech podstawowych tematach: osobistym – tkanina bliska ciała dotyka tematów związanych z tożsamością, chorobą i zdrowiem psychicznym, społeczny – tkanina jest doskonałą metaforą relacji międzyludzkich – obrazem budowania społeczności i roli jednostki w procesach partycypacyjnych, uniwersalnym – społeczności tworzą złożoną sieć ludzkich historii, powiązań i współzależności.

Tkanina życia łączy w sobie dorobek uznanej na całym świecie Małgorzaty Mirgi-Tas i będzie kuratorowana przez Adę Piekarską (główną kuratorkę Galerii Bielskiej BWA w Bielsku-Białej). Współczesne prace tekstylne artystki nawiązują natychmiastowy kontakt ze znanym nam światem – czynią go tym samym naturalnym narzędziem do opowiadania historii, często o charakterze politycznym, poprzez które kwestionuje rasistowskie przedstawienia Romów. Zszywając razem tkaniny Mirgi-Tas opiera się istniejącym stereotypom i wyobraża sobie nowy świat z perspektywy Romów, społeczności marginalizowanych.

CZAS UWAŻNOŚCI

Uważność (ang. *mindfulness*) oznacza bycie w pełni obecnym i świadomym siebie: swojego ciała, umysłu, uczuć, nie tylko swoich mocnych, ale także słabych stron; umiejętność budowania relacji i rozwijania świadomego podejścia do natury i naszego otoczenia. Dzisiaj, żyjąc w pędzącym świecie, z nadmiernie pobudzonymi umysłami i z ciągle rozpraszaną uwagą, trudno nam osiągnąć stan uważności. Kiedy jesteśmy świadomi i skupieni, uważność staje się kluczem do podejmowania ważnych decyzji w naszym życiu. Pobudza do działania, ułatwia wyjście z bierności.

Uważność osiągnięta za sprawą sztuki i doświadczeń kulturowych pomaga nam być „tu i teraz”. Wpływa na większy spokój psychiczny, redukuje stres, poprawia nastrój, wzmacnia odporność i poczucie własnej wartości – przekłada się więc bezpośrednio na nasze zdrowie psychiczne i fizyczne. Program *Czas uważności* będzie **współtworzony** z grupami społecznymi, które zazwyczaj nie są widoczne w naszym społeczeństwie lub nie mają decydującego głosu. Chcemy wzmocnić ich pozycję, pracować z nimi nad przywróceniem im sprawczości i zachęcić do coraz większej aktywności w życiu miasta.

Program zostanie zbudowany wokół pięciu podstawowych elementów, a zamknie się w 2029 roku pięcioma doświadczeniami publicznymi na dużą skalę:

DOŚWIADCZENIE 1 – PRZESTRZEŃ

Poprosimy artystę Luke’a Jerrama, znanego z projektów *Moon* i *Gaia* o stworzenie wysokiej instalacji rzeźbiarskiej, która będzie widoczna z różnych części miasta. Artysta odniesie się do eteru, który – według niektórych religii i dawnej filozofii przyrody – jest elementem wypełniającym przestrzeń między ciałami i między światami.

Wokół tej kosmicznej instalacji zorganizujemy wydarzenia odnoszące się do uważności, koncentrujące się na sferze mentalnej i fizycznej. Zostaną one zainaugurowane koncertem w wykonaniu Cavatina Philharmonic Orchestra. Będzie to wydarzenie relaksacyjne dla tysiąca osób leżących na łóżkach.

DOŚWIADCZENIE 2 – OGIEŃ

W naszym społeczeństwie jest wiele osób, które są „niewidzialne”, ponieważ ich głos nie jest wystarczająco słyszalny, a najsilniejszą osobą jest ta, która krzyczy najgłośniejsze. W odpowiedzi na ten problem artyści będą pracować nad nawiązaniem dialogu z ludźmi, których relacja z dźwiękiem różni się od powszechnie doświadczanej. Przypisujemy tej kwestii symbol ognia. To pewność siebie, dyscyplina, odwaga, ale także gniew. To te uczucia bywają siłą napędową zmian. Zaproszony artysta wraz z lokalną społecznością niesłyszanych osób da wyraz ich zbiorowemu doświadczeniu poprzez rysunek, performance i wideo. Będzie to odpowiedź na systemową nierówność, której doświadczają na co dzień.

DOŚWIADCZENIE 3 – ZIEMIA

Stworzymy dużą instalację o bakteriach i grzybach, o zmieniającym się rytmie procesów naturalnych. Zostanie ona umieszczona w nieczynnej ciepłowni zlokalizowanej w dzielnicy Wapienica (proces podgrzewania wody dla miasta poprzez spalanie węgla został wstrzymany). Projekt snuje opowieść o życiu, które toczy się wokół nas niezauważone – pod ziemią. Zapewni wgląd w różnorodne zjawiska z zakresu fizyki, chemii, biologii, zasad odżywiania, zagadnienia związane z życiem i śmiercią oraz umiejętnością przetrwania.

DOŚWIADCZENIE 4 – POWIETRZE

New Harmonic Fields – instalacja instrumentów dętych stworzona przez kompozytora Pierre'a Sauvageota będzie zlokalizowana w otwartej przestrzeni, blisko natury. Publiczność prowadzona przez niedowidzących przewodników podążających za dźwiękiem zostanie zaproszona do wędrowania od jednego instrumentu do drugiego i stworzenia własnej emocjonalnej podróży budującej wizualne obrazy nawet przy zamkniętych, niewidzących oczach.

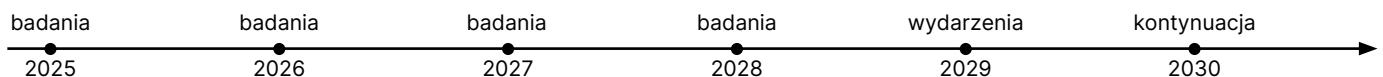
W tworzonej we współpracy z osobami z niepełnościami intelektualnymi i seniorami instalacji *Symfonia oddechu*, zlokalizowanej w przestrzeni publicznej miasta, artystka wizualna i artystka oddechu Dobrawa Borkała zaprosi nas do rozważenia subtelnej współzależności ekosystemów – ciągłej wymiany gazów między produkującymi tlen roślinami a ludźmi – symbiozie kształtującej nasze wspólne środowisko życia.

DOŚWIADCZENIE 5 – WODA

Projekt prowadzony przez Between Music będzie badał zjawisko kojących właściwości wody.

Większość badań miejskich związanych z **dobrostanem** koncentrowała się dotychczas na wpływie terenów zielonych. Jednak w ostatnich latach okazało się, że niebieskie przestrzenie – takie jak morza, jeziora, rzeki i kanały – mogą przynieść podobne korzyści dla naszego zdrowia psychicznego. W naszym regionie gwałtowne opady często przerywają okresy suszy, dlatego chcemy skupić się na ich przechwytywaniu i magazynowaniu wody. Ten cyfrowy projekt artystyczny podkreśli znaczenie niebieskiej przestrzeni w naszym życiu, przestrzeni miasta i w środowisku.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z: Luke Jerram (Wielka Brytania), Pierre Sauvageot (Francja), Between Music (Dania), Liverpool John Moores University, dr Rafaela Neiva Ganga (Wielka Brytania), dr Łukasz Musielok Uniwersytet Jagielloński (Polska), dr Krzysztof Ostafin Uniwersytet Jagielloński (Polska), Kortrijk 2030 (Belgia), Leuven 2030 (Belgia), Namur 2030 (Belgia), Centrum Seniora w Bielsku-Białej (Polska), Lokalna Organizacja Turystyczna BESKIDY (Polska), Koło Polskiego Czerwonego Krzyża Osób Niesłyszących i Słabosłyszących przy OR PCK w Bielsku-Białej (Polska), Senior Academy (Polska), Polski Związek Niewidomych Koło Grodzkie Bielsko-Biała (Polska)

Budżet: €€€€

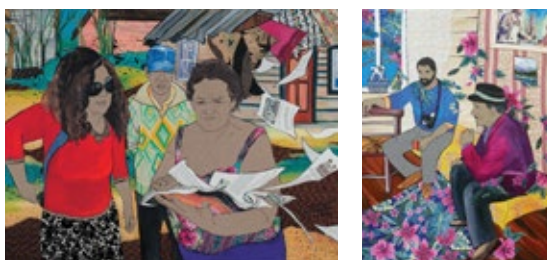
ZAMKNIĘCIE OCZU NIE POWODUJE CIEMNOŚCI

Zamknięcie oczu przywołuje obrazy żyjące w pamięci. I gdybyśmy zrobili to samo jako miasto, jako Europejczycy, gdybyśmy wszyscy zamknęli oczy i zebrali obrazy, które wówczas widzimy, opowiedzielibyśmy sobie historię o tym, kim byliśmy, kim jesteśmy i kim chcemy być.

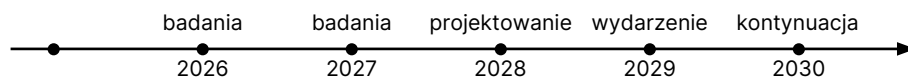
100×100 to jeden z czterech flagowych projektów, które wyczarują obrazy i chwile definiujące naszą Europę. Będzie to kolekcja zarówno osobistych, jak i społecznych wydarzeń, których doświadczyły nasze rodziny, a także obrazy osób, które pomogły zbudować to miasto, a których już z nami nie ma, a także tych, którzy zniknęli lub wyjechali. Obrazy te zostaną wplecione w powstającą od 2025 roku wzorzystą tkaninę pomysłów i chwil. Do 2029 roku osiągnie ona imponującą długość 100 metrów i wysokość 3 metrów. Obejmie okres stu lat, od 1939 roku, kiedy od napaści hitlerowskich Niemiec i ZSRR na Polskę rozpoczęła się II wojna światowa, do 2039 roku, dziesięć lat po naszym tytułowym roku, ponieważ chcemy wyobrazić sobie również naszą przyszłość.

Obrazy wybrane do tego projektu zostaną wyłonione w ramach dwuetapowego procesu. Po pierwsze, zaprosimy historyka o międzynarodowej renomie do współpracy z nami w celu zdefiniowania kluczowych momentów w historii Europy, które mogą zostać uwzględnione. Po drugie, zespół artystów i animatorów kultury pod przewodnictwem światowej sławy polskiej artystki tekstylnej Małgorzaty Mirgi-Tas będzie współpracować z różnymi środowiskami lokalnymi (członkami Centrum Seniora, studentami, kościołami i związkami wyznaniowymi, organizacjami pamięci, więźniami, grupami mniejszościowymi), by zbierać historie i obrazy, które będą budować tematykę dzieła.

Każdy, kto będzie w Bielsku-Białej w 2029 roku, będzie miał możliwość aktywnego włączenia się w rozwój linii narracyjnej i procesu twórczego. Efekt projektu 100×100 będzie dostępny dla wszystkich na całym świecie za pośrednictwem Internetu.

Lider: Galeria Bielska BWA we współpracy z: Małgorzata Mirga-Tas (Polska), Rachel Rouzaud (Francja), Evora 2027 (Portugalia), Elefsina 2023 (Grecja), Muzeum Sztuki w Uppsali 2029 (Szwecja), Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi (Polska), Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego (Polska), Uniwersytet Trzeciego Wieku (Polska), Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Uniwersytetu Trzeciego Wieku (Polska), Ośrodki Wsparcia Osób Starszych (Polska), Ośrodek Integracji Obcokrajowców myBB (Polska), Stowarzyszenie Akademia Seniora (Polska).

Budżet: €€€

GDZIE SŁOWA ŁĄCZĄ ŚWIATY

Udowodniono, że czytanie, szczególnie jako sposób spędzania czasu w sposób „analogowy”, nie tylko wspiera, ale i polepsza nasze zdrowie psychiczne oraz samopoczucie. Uważne czytanie pomaga regulować emocje i rozwijać funkcje poznawcze. Badania dowodzą, że osoby, które czytają beletrystykę, są bardziej empatyczne.

Istnieją wspólne etymologiczne korzenie słów „tekstyli” i „teksty” wywodzące się z łacińskiego „texere” oznaczającego tkanie. Są one splecione, a jednocześnie pozostają na zawsze niedokończone. Używamy słów, aby „splatać” się ze sobą, aby tkąć swój **dobrostan**.

Zorganizujemy festiwal, który będzie świętem słowa, literatury i książki, za pomocą których chcielibyśmy wzbudzić w uczestnikach ciekawość, zdumienie oraz skłonić do rozmowy i refleksji nad sposobami opowiadania historii. Do wydarzenia zaprosimy artystów, którzy wprowadzą naszą publiczność w bliższy kontakt z książką i światem słowa. Bo książki i literatura mogą **tkąć dobrostan**.

Program festiwalu nazwaliśmy: *Menu słów*:

2-B Miasto: zbiorowe pisanie powieści o Bielsku-Białej, której fragmenty pokażemy w przestrzeni publicznej, dzielnicach miasta czy nad brzegami rzek. **Notatka:** terapeutyczne sesje pisania z różnymi grupami – od więźniów po odwiedzających supermarkety; warsztaty i seminaria na temat przeróżnych korzyści pisania (prowadzenie dziennika, poezjoterapia). Inicjatywy te pomogą uczestnikom odkrywać swoje emocje, przetwarzać trudne doświadczenia i wspierać rozwój osobisty poprzez twórczą ekspresję. **Wy mówicie – my mówimy:** debaty na temat zmieniającego się sposobu opowiadania historii we współczesnym społeczeństwie oraz roli książek w kształtowaniu tożsamości, wspieraniu empatii i zachowaniu dziedzictwa kulturowego w coraz bardziej podzielonym i napędzanym technologicznie świecie. **Moc słowa:** wydarzenia o wywrotowej mocy słowa i mowy w muzyce hip-hopu i rapu z udziałem artystów. **Słowa w ruchu:** warsztaty z projektantami gier planszowych, które doprowadzą do stworzenia nowej gry *Pejzaże miejskie ESK w literaturze współczesnej*. **Ciche słowo:** festiwal filmów niemych z komentarzami na żywo napisanymi specjalnie na potrzeby wydarzenia. **Rzeźby książki:** wystawa rzeźb książkowych hiszpańskiej artystki Su Blackwell oraz słowackiego artysty Mateja Kréna. **Poczta pantoflowa:** dwa lata przed wydarzeniem ogłosimy międzynarodowy konkurs na napisanie książki o Bielsku-Białej w dowolnym gatunku – romans, kryminał, horror, fantasy itp., wraz z możliwością rezydencji artystycznej.

Lider: Książnica Beskidzka we współpracy z: Su Blackwell (Wielka Brytania), Katie Holten (Irlandia), Biblioteka Miejska w Kirunie (Szwecja), Kortrijk 2030 (Belgia), Miejska Biblioteka we Frydku-Mistku (Czechy), Fundacja 4South (Polska), Vertical Slice (Polska).

Budżet: €

CO ZROBISZ, GDY ZNAJDZIESZ SIĘ POD ŚCIANĄ?

Zespół budynków wraz z dziedzińcem (dawna pralnia Pedanteria) położony niemal w samym centrum naszego miasta, był w czasie II wojny światowej pralnią świadczącą usługi dla niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau (1940-1945) położonego 34 kilometry od Bielska-Białej.

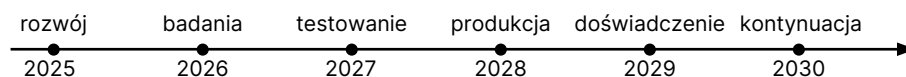
Nasze plany infrastrukturalne zakładają przekształcenie dawnej pralni we współczesne centrum praktyk kulturalnych i przemysłu kreatywnego.

Podczas transformacji budynku stworzymy tam multidyscyplinarną instalację opartą na idei labiryntu, oferującą odwiedzającym osobom doświadczenie zainspirowane *Procesem* Franza Kafki. Będzie to ścieżka przez historię, a widzowie znajdą się w centrum opowieści. Uznani artyści z całego świata będą współpracować ze sobą, aby ożywić labirynt, umożliwiając odbiorcom kontrolowanie krytycznych wyborów dramaturgicznych podczas wizyty, a następnie poszerzenie wiedzy o tym wydarzeniu za pośrednictwem zasobów cyfrowych i internetowych. Podczas wizyty w labiryncie reakcje ciała odwiedzających będą monitorowane za pomocą technologii biometrycznej, aby mogli później przeanalizować, w jaki sposób historia na nich wpływała.

Powieść Franza Kafki *Proces* bywa odczytywana jako prorocze ostrzeżenie przed manipulacjami psychologicznymi stosowanymi przez złowrogie reżimy, które pojawiają się w Europie po jego śmierci, wprawiając w ruch usprawiedliwione przez totalitarne prawo maszyny masowego mordowania. Trauma doświadczana dzisiaj przez imigrantów przybywających do Unii Europejskiej także bywa porównywana z niepokojącymi psychologicznie wizjami Kafki. Ten wybitny niemiecki pisarz żydowskiego pochodzenia żył i tworzył w Pradze, która w jego czasach była częścią tego samego państwa, co Bielsko i Biała – monarchii austro-węgierskiej. Jego twórczość ma znaczenie, które wykracza daleko poza środkowoeuropejski kontekst oraz epokę, w której została stworzona. Stała się ona uniwersalną narracją, pomagającą ludziom na całym świecie nazywać opresyjne sytuacje i systemy, z którymi wielu musi się zmagać.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z: Markus Schubert and Georg Werner (Niemcy), Paweł Romańczuk (Polska), Petko Tanchev (Bułgaria), Uniwersytet Nauk Stosowanych w Oulu (Finlandia), Marko Bratuš – Słoweński Teatr Narodowy Nowa Gorica (Słowenia), Agencja Rozwoju Regionalnego, Bielsko-Biała (Polska).

Budżet: €€

CZY TKANINA PERCEPCYJNA MOŻE WPŁYNAĆ NA TWÓJ DOBROSTAN?

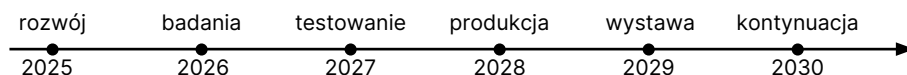
Wyobraźmy sobie przestrzeń, która wyczuwa uczucia i reaguje na emocje osoby, która w niej się znalazła, czy to dążąc do pocieszenia, czy tylko szukając relaksu. To innowacyjne środowisko może być miękkie jak kaszmir lub szorstkie jak len, dostosowując się do preferencji i potrzeb. Można z niego korzystać indywidualnie lub dzielić się nim z małą grupą przyjaciół. Korzystający mogą spodziewać się odczuć przypominających otulenie kokonem, owinięcie kocem czy pocieszający uścisk.

To naśladujące kokon środowisko zostanie skonstruowane z użyciem światłowodów, zaawansowanych rozwiązań oświetleniowych, czujników dotykowych, immersyjnych pejzaży dźwiękowych oraz regulowanych elementów ogrzewających i chłodzących, a wszystko to będzie zintegrowane ze strukturami tekstylnymi. Liczne czujniki zdolne do odczytu danych biometrycznych osoby odwiedzającej (będą miały postać monitorów zapinanych na nadgarstku lub touchpadów osadzonych w samej instalacji) pozwolą tej niezwyklej przestrzeni ocenić stan fizyczny i emocjonalny danej osoby i podjąć próbę dostosowania się do niej przez zmianę parametrów działania.

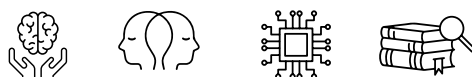
Jako projekt badawczy inicjatywa ta stanowi znaczący krok naprzód w projektowaniu nowych przestrzeni komfortu. Przed stworzeniem ostatecznej instalacji zostaną opracowane i przetestowane mniejsze prototypy o różnych rozmiarach i kształtach we współpracy z naszymi doświadczonymi partnerami badawczymi. Iteracyjny model pracy nad tym projektem zagwarantuje, że efekt końcowy będzie zarówno innowacyjny, jak i wysoce skuteczny w poprawie samopoczucia korzystających.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z: Frame Rate Ltd (Finlandia), Mika Johnson (USA), Eli Stine (USA), Yukka Karhula (Finlandia), Genelec (Finlandia), Olle Bergdahl – Wydział Innowacji Szpitala Uniwersyteckiego w Uppsali (Szwecja), Fillips Studio (Holandia), Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział Terenowy w Bielsku-Białej (Polska), Fundacja Off School (Polska), Zespół Szkół Elektronicznych, Elektrycznych i Mechanicznych (Polska).

Budżet: €€€

OPOWIEŚĆ O MIGRACJI W CZASIE I PRZESTRZENI

Polska żywo dyskutuje o kwestii migracji, niosącej ze sobą zarówno wspomnienia, jak i lęki. Zjawisko to przychodzi na myśl naszych rodaków, którzy zmuszeni byli opuścić swoje rodziny, aby szukać pracy poza granicami kraju. Otworzyliśmy nasze serca i drzwi dla setek tysięcy Ukraińców szukających schronienia po wybuchu wojny. Nasze troski dotyczą także migracji z Afryki i Bliskiego Wschodu – wielu ludzi utknęło przy nowo wybudowanym płocie na granicy pomiędzy Białorusią a Polską i jest wykorzystywanych przez Rosję jako element hybrydowej taktyki wojennej. W obliczu globalnego ocieplenia migracje klimatyczne z południa staną się coraz bardziej intensywne. Konflikty i kryzysy zmuszają nas nie tylko do refleksji, ale przede wszystkim do działania, stawiając przed nami wyzwania, których nie możemy ignorować.

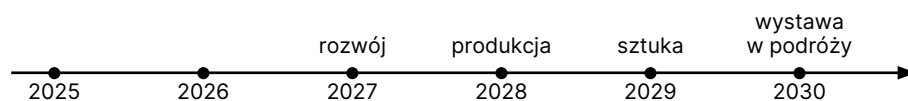
Kim są migranci? Osobami, które przybyły z innego miejsca, obcymi, próbującymi przetrwać w kraju, którego języka i kultury nie znają? A może to przede mną stanie konieczność porzucenia dotychczasowego stylu życia i przeniesienia się do obcego kraju, którego języka ani kultury nie znam?

Bielsko-Biała dzięki Teatrowi Lalek Banialuka jest znanym na świecie centrum sztuki lalkarskiej. W naszym projekcie lalki będą wychodzić z teatru na ulice i place. W ciągu roku ESK ich liczba będzie rosła, aż wypełnią całe miasto. W działanie zostanie zaangażowanych kilkaset dzieci i dorosłych. Będą wyobrażać sobie „tych, którzy mogą przyjść”, projektować i budować lalki oraz uczyć się je animować. Uczestnicy zanurzą się także w tradycję filmu animowanego – i to medium będzie wykorzystane w procesie twórczym.

W ciągu roku powstanie około sto Gigalalek – figur czterometrowej wysokości; dołączą do nich wielkie lalki z Burkina Faso i Ameryki Łacińskiej. Ci wyimaginowani ludzie będą towarzyszyć dziewięciometrowej wiklinowej postaci, która będzie rosła przez cały rok, aż będzie gotowa wyruszyć w podróż dookoła świata. To będzie wspólna przygoda.

Historia Gigalalek rozegra się w czterech aktach: pojawi się wczesną wiosną, rozkwitnie latem, dojrzeje jesienią i odejdzie podczas ceremonii zamknięcia. Pełny scenariusz nie będzie ustalony z góry. Każda jego sekwencja, każdy kolejny odcinek, będzie ewoluować w miarę upływu czasu, w odpowiedzi na reakcje, jakie wywoła. Każda sekwencja będzie rozgrywać się w innym miejscu, na przykład na granicy między miastem a lasem; będą podejmowane próby przekroczenia rzeki, od wieków symbolizującej granicę; Gigalalki wyruszą z różnych części miasta, aby spotkać się w jego centrum.

Lider: Teatr Lalek Banialuka we współpracy z: Les Grandes Personnes (Francja), L'Homme debout (Francja), Evora 2027 (Portugalia), Namur 2030 (Belgia), Studio Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej (Polska), Ośrodek Integracji Obcokrajowców myBB (Polska), Akademia Młodych odkrywców „ELF” w Bielsku-Białej (Polska).

Budżet: €€€€

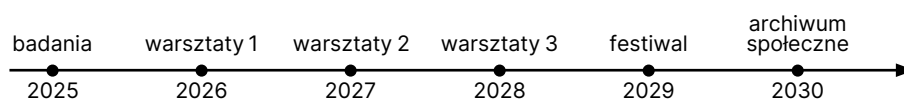
PRAWDA SUBIEKTYWNA

KAŻDE MIASTO MA SWOJE TAJEMNICE

Historie można zapomnieć. Historie są jak wspomnienia – żywe, ale czasem niejasne – zdarzenia nie zawsze przebiegały tak, jak je zapamiętaliśmy. Z kolei skonfrontowanie tzw. wielkich narracji z doświadczeniem i pamięcią osobistą czy lokalną odsłania, z jak wielkiej liczby uproszczeń, stereotypów, a czasem fałszerstw są budowane. Poznawanie historii pojedynczych osób daje nam bezpośredni wgląd w ludzki wymiar przeszłości. Zawierają radość miłości, gorzki smak trudnych wyborów, niekiedy tragedie. Takie są opowieści o ludziach, którzy przeprowadzili się do Bielska-Białej w poszukiwaniu pracy w branży motoryzacyjnej i znaleźli miłość swojego życia czy historia Niemca, który wygrał przetarg publiczny, na budowę krematoriów w Auschwitz-Birkenau – niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym i zagłady (1940–1945).

Takie opowieści są ucieleśnieniem i symbolem problemów, z jakimi mierzyła się Europa w przeszłości i mierzy się nadal. Projekt *Prawda subiektywna* zaangażuje początkujących filmowców do nauki rzemiosła filmowego i opowiadania historii. Projekt, zbudowany z serii warsztatów, stworzy archiwum społeczne i bibliotekę multimedialną naszego miasta. Naszym celem jest również zbliżenie różnych pokoleń, aby połączyć je ze sobą w oparciu o historie, którymi się dzielą. Nie tylko udzielimy wsparcia grupie młodych filmowców, ale także tym, których historie zostaną udostępnione, zyskają głos, stając się centralnym elementem projektu. W efekcie historie z naszej wspólnej przeszłości przemówią w nowy sposób, a przeszłość spotka się z młodzieńczą energią.

Lider: Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej we współpracy z: Uniwersytet Filmowy w Babelsberg KONRAD WOLF (Niemcy), Elefsina 2023 (Grecja), Skopje 2028 (Północna Macedonia), Molenbeek for Brussels 2030 (Belgia), DKF „Kogucik” w Bielsku-Białej (Polska), Datura Film Studio (Polska), Gmina Wyznaniowa Żydowska w Bielsku-Białej (Polska), Ośrodki Wsparcia Dla Osób Starszych (Polska).

Budżet: €

PAMIĘTACIE, JAKIE TO UCZUCIE, STWORZYĆ COŚ WŁASNORĘCZNIE?

W 2029 roku powstanie w Bielsku-Białej Artystyczna Wioska Ambasadorów. Przez trzy miesiące będą w niej przebywać rzemieślnicy z Polski, Europy i innych kontynentów, by pracować z tkaninami, ceramiką czy drewnem, a także prezentować narodowe rzemiosła, takie jak koronkarstwo, szklarstwo czy dywaniarstwo. Zaprosimy czterech artystów z każdego państwa członkowskiego UE i pięciu artystów z każdego kontynentu poza Europą. Będą oni ambasadorami swoich krajów ojczystych, a po wyjeździe staną się ambasadorami rzemiosł.

Podczas pobytu będą pracować nad zrównoważonymi sposobami wytwarzania i przerabiania rzeczy. Ambasadorzy będą pracować z czeladnikami – uczestnikami warsztatów naprawy i ponownego użycia rzeczy. Na przykład japońska sztuka kintsugi w ceramice pokaże, że naprawiony przedmiot może być cenniejszy niż wcześniej.

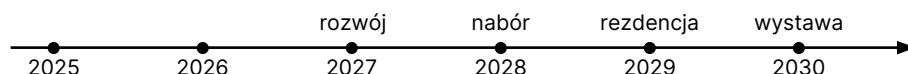
Każdy ambasador-rzemieślnik będzie odpowiedzialny za prowadzenie dwóch grup warsztatowych – jednej na poziomie podstawowym, drugiej na poziomie zaawansowanym. Ambasadorzy i ich czeladnicy będą również tworzyć prace artystyczne prezentowane na wspólnych wystawach.

Chcemy, aby ludzie docenili samodzielne tworzenia czegoś znaczącego dla siebie. Rzeczy, które są tworzone z myślą o **dobroście** naszej planety i **dobroście** własnym. Wiemy przecież, że uprawianie rękodzieła działa jak medytacja.

To działanie przyczyni się do rozwoju Szkoły Rzemiosła Artystycznego.

Lider: Stowarzyszenie Serfenta we współpracy: Światowa Rada Rzemiosła oddział w Europie (Belgia), Liepāja 2027 (Łotwa), Skopje 2028 (Północna Macedonia), Beskidzka Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości (Polska), Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej Być Razem (Polska), Fundacja Teraz Ulica (Polska), Bielska Szkoła Przemysłowa (Polska), Regionalny Ośrodek Kultury (Polska).

Budżet: €€

HISTORIA PODKOSZULKA

JAKI JEST PRAWDZIWY KOSZT UBRAŃ, KTÓRE NOSIMY?

W całej Unii Europejskiej tylko 1% zużytych ubrań jest przetwarzanych na nowe. Średnio Europejczycy kupują rocznie około 26 kilogramów tekstyliów, a wyrzucają 11 kilogramów. Zużyte ubrania są eksportowane, ale większość (87%) ulega spaleni lub trafia na wysypiska śmieci. Szacuje się, że produkcja tekstyliów (głównie etapy farbowania i wykańczania) jest źródłem 20% globalnego zanieczyszczenia wody. Jako mieszkańcy miasta z włókienniczą przeszłością w sposób szczególny rozumiemy wagę tego problemu i jego znaczenie w wymiarze europejskim.

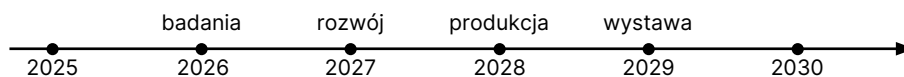
Historia podkoszulka będzie mobilnym spektaklem prezentowanym na stacjach kolejowych w różnych krajach UE. Premiera odbędzie się na dworcu kolejowym w Bourges podczas ceremonii zamknięcia ESK2028. Trasa tournée obejmie 20 europejskich stacji kolejowych, ostatnią będzie Bielsko-Biała w czasie wydarzeń inauguracyjnych ESK w 2029 roku.

Treścią spektaklu będzie cały cykl produkcyjny „fast fashion”. Młodzi ludzie z obu miast będą projektować i tworzyć kostiumy w zgodzie z zasadą zrównoważonej mody, współpracując z profesjonalnymi artystami i projektantami. Wykonawcy osobiście zaprezentują powstałe ubiory w formie pokazu; scenografia zostanie wykonana z materiałów pochodzących z recyklingu.

Finałowy występ w 2029 roku odbędzie się w Muzeum Stara Fabryka w Bielsku-Białej. W ramach solidarności z pracownikami przemysłu włókienniczego i odzieżowego w krajach Azji i Afryki, połączymy online nasz występ w Starej Fabryce z działającą fabryką tekstylną i prezentacjami azjatyckich performerów. Ten finałowy występ, będący splotem wstępnie zaprojektowanych elementów i występów w czasie rzeczywistym, poprowadzi holenderski reżyser teatralny i artysta wizualny Dries Verhoeven, którego poprzednie prace opierają się na przeplataniu miejsc i kontekstów. Podobnie jak w przypadku pracy nad spektaklem *Dear Beloved Friends* stworzonym we współpracy z nigeryjskimi artystami, Verhoeven zbada granicę między performance'em a instalacjami artystycznymi na miejscu i w przestrzeni publicznej miasta. Ostatecznie *Historia podkoszulka* krytycznie oceni relacje między widzami, performerami, codzienną rzeczywistością i sztuką.

Lider: Punkt 11 we współpracy z: Dries Verhoeven (Holandia), Icelandic Textile Center (Islandia), Trenčín 2026 (Słowacja), Bourges 2028 (Francja), Fashion Revolution (Polska), Martyna Dzianach (Polska), Natasha Pavluchenko (Polska), Małgorzata Jankowska (Polska), Paulina Poczęta (Polska), Mateusz Wojtasiński Stowarzyszenie Kierunek: Sztuka – Instytut Twórczości Scenicznej (Polska), Bielska Szkoła Przemysłowa (Polska), Fundacja Zróbmy To (Polska), Fundacja Świat w naszych rękach (Polska), Firma Pajak (Polska)

Budżet: €€

OPOWIEŚĆ O KOBIEtach W PRZEMYŚLE

Doświadczenia kobiet w kształtowaniu tkanki społecznej obszarów miejskich stanowią sedno tego projektu, stanowiącego katalog przeplatających się praktyk życiowych i strategii przetrwania z różnych okresów historycznych zawirowań, kryzysów społecznych i gospodarczych czy wojen pokazany przez obiektyw artystycznej wrażliwości.

W Bielsku-Białej mobilna wystawa fotografiki Joanny Chudy uwrażliwia na niedoceniane społeczne i zawodowe role kobiet związane z kapitałem serca: budowaniem więzi społecznych, organizowaniem samopomocy, wychowywaniem dzieci. Projekt ukaże sylwetki kobiet w oparciu o materiały dokumentalne i archiwalne, łącząc dwa media artystyczne – fotografię i tkaninę. *Szlak kobiet* będzie jedną z form upamiętnienia postaci związanych z przemysłowym dziedzictwem miasta.

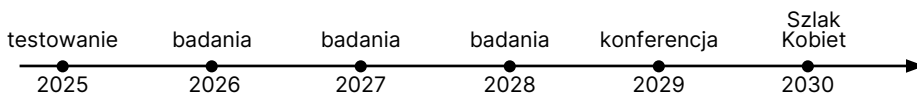
Artystka Jenny Kagan (Wielka Brytania) wraz z zespołem, będzie pracować nad stworzeniem w Bielsku-Białej lokalnego echa pracy, wykorzystując zebrane historie i przedmioty, aby ukształtować specyficzny dla miejsca efekt dźwiękowy i wizualny. Współpracując z konsultantką kreatywną Helen Palmer (Wielka Brytania), Kagan nawiąże współpracę artystyczną z Muzeum Nauki i Przemysłu (Manchester/Bradford). Jednocześnie będzie współpracować z artystką wybraną i wspieraną w ramach programu rezydencyjnego Memorial Gestures, którego kuratorem jest Holocaust Centre North (Huddersfield), koncentrując się na wzmocnieniu niesłyszalnych kobiecych głosów w przemysłowym krajobrazie West Yorkshire, obszaru o podobnych jak Bielsko-Biała tradycjach włókienniczych. Odkrywając te narracje, projekt zbada archiwa Holocaust Centre North, które dokumentują życie ocalałych z Holocaustu i uchodźców, którzy przesiedlili się do północnej Anglii, często wykorzystując tekstylia do odbudowy swojego życia, oraz archiwa Sunny Bank Mills, unikalnego zasobu reprezentującego ponad 180 lat produkcji tkanin.

Od początku projektu wszystkie regiony będą współpracować w celu wypracowania wspólnego podejścia badawczego. Prace artystów z Bielska-Białej i West Yorkshire zostaną zaprezentowane na wspólnej wystawie, w 2029 roku stworzymy wspólną stronę internetową, katalog oraz zorganizujemy konferencję.

Lider: CityLaBB Pracownia Badań i Innowacji w Bielsku-Białej we

współpracy z: Joanna Chudy – kurator wystawy (Polska), Stowarzyszenie Szlak Kobiet (Polska), Cà Foscari Wydział Filozofii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu w Wenecji (DFBC; Włochy), Muzeum Nauki i Przemysłu w Manchesterze (UK), Kaunas Faculty – Vilnius University (Litwa), European Association of History Educators (Holandia, Bośnia i Hercegowina), Holocaust Centre North – University of Huddersfield (Wielka Brytania), Czeskie Budziejowice 2028 (Czechy), Galeria Bielska BWA (Polska), Polskie Towarzystwo Sociologiczne Oddział Katowicki (Polska), Łódzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Miejskich „Topografie” (Polska), Bielsko-Bialskie Towarzystwo Historyczne (Polska), Aleksandra Banot, Uniwersytet Bielsko-Bialski (Polska).

Budżet: €

MOC BUDOWANIA ŚWIATA JEST W NASZYCH RĘKACH

W 2020 roku świat zdobył się na to, by ponad granicami znaleźć sposób na poradzenie sobie z pandemią. Istniała polityczna i społeczna presja, aby to zrobić. Co z problemami, które są równie ważne, ale ignorujemy je w codziennym zgiełku, ponieważ nie dotyczą nas osobiście?

Wyobraźmy sobie spotkanie genialnych naukowców, badaczy, artystów i praktyków w jednym miejscu, aby rozwiązać palące kwestie, przed którymi stoimy: tymczasowe i kryzysowe problemy mieszkaniowe, konsekwencje decyzji konsumenckich dla przyszłego zdrowia naszej planety oraz charakter miasta przyszłości. Zgromadzimy prawdziwie zróżnicowaną grupę ludzi, zarówno pod względem dyscyplin, jak i perspektyw.

Do roku 2029 zespół będzie rozważał, jak stawić czoła trzem wyzwaniom:

Pierwsze wyzwanie (2025): kryzysowe i tymczasowe problemy mieszkaniowe. Miliony ludzi na całym świecie utknęły w namiotach na miesiące, a nawet lata, jak na Lampedusie czy Lesbos. Wraz z rosnącą częstotliwością konfliktów i ekstremalnych zjawisk pogodowych, musimy znaleźć rozwiązania, które zapewnią bezpieczeństwo i ludzką godność. Nasze grono zaprojektuje te rozwiązania, a w następnym roku przetestujemy je, tworząc coś, co nazywamy naszą Wioską Ambasadorów Kultury.

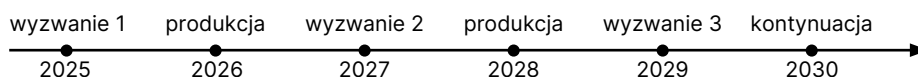
Drugie wyzwanie (2027): projektowanie domów przyszłości. Drugim wyzwaniem będzie zadanie uczestnikom zaprojektowania dwóch rodzajów domów: jednego, który reprezentuje zrównoważoną przyszłość i drugiego, który odzwierciedla scenariusz biznesowy. Domy te zostaną zbudowane w 2028 roku, a artyści i projektanci stworzą interaktywne gry na tytułowy rok – rodzaj escape roomu, który pomoże ludziom zanurzyć się w tych możliwych światach.

Trzecie wyzwanie (2029): przewidywanie miasta przyszłości. Trzecim i najbardziej ambitnym wyzwaniem będzie zaprojektowanie przyszłego miasta lub osady. To trwające miesiąc spotkanie obejmie cykl otwartych wykładów, którego finałem będzie prezentacja kompleksowego wirtualnego projektu – symulacji miasta przyszłości. Działanie ma zachęcić inwestorów do urzeczywistnienia tej wizji.

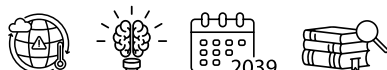
Odbywające się co dwa lata konwencje będą kontynuowane w przyszłości, nieustannie przesuując granice innowacji i **kreatywności**.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z:

Rita Orlando (Włochy), Jianlei Niu – redaktorka naczelna magazynu „Energy and Buildings”, Politechnika w Hong Kongu (Chiny), Richard Lorch – redaktor naczelny „Buildings&Cities” Politechnika w Mediolanie (Włochy), Ana Pego – Plasticus Maritimus (Portugalia), Veronika Richterova (Czechy), Uniwersytet w Uppsali (Szwecja), Larnaka 2030 (Cypr), Areta Szpura (Polska), Paulina Górka (Polska), Szymon Bujalski Journalist for Climate (Polska), Studenckie Koło Naukowe Inżynierów „pol-IM-er” (Polska), Collegium XR (Polska).

Budżet: €€€

PRALNIA NARRACJI

WŚCIEKŁOŚĆ I ROZSĄDEK: DEMOKRACJA POD TYRANIĄ MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Kiedyś ludzie w naszym mieście przechodzili obok pralni Pedanteria, nie znając jej mrocznej historii. Dziś mamy szerszy dostęp do informacji, ale czy wiemy, co jest prawdą a co manipulacją?

Pralnia narracji przygląda się współczesnym wojnom poznawczym i „praniu” informacji w celu ukształtowania pożądanej narracji oraz roli, jaką w tym procesie odgrywają artyści i praktycy kultury. Będziemy pracować nad tematem wątpliwości społecznych, przygotowując młodzież i dorosłych do wyzwań związanych ze znalezieniem wiarygodnych informacji we współczesnym świecie, zwłaszcza w mediach społecznościowych i innych źródłach online.

Narracja demokracji – Polska i Europa Artifake – wystawa wizualnych, dźwiękowych i performatywnych dzieł artystów z Europy będzie badać manipulację opinią publiczną i wartościami demokratycznymi. Artikrate – seria publicznych dyskusji na temat demokratycznych systemów politycznych i nowych mediów. Demofake – performance uliczny badający, w jaki sposób szum informacyjny podważa i dezorientuje podstawy naszego modelu demokracji.

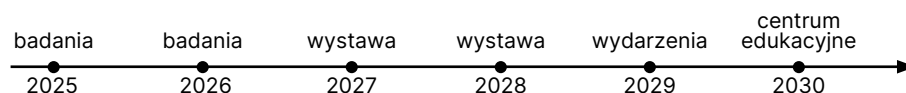
Narracja Wolności Słowa Mediakreator – projekty prowadzone przez artystów cyfrowych badające rolę sztuki cyfrowej w tworzeniu politycznych narracji (fałszywych i innych).

Mediakreator – dyskusje i projekty dotyczące wolności słowa w erze cyfrowej, a także roli edukacji przez sztukę w walce z dezinformacją.

Media On Stage – wystawa fotografii w przestrzeni miejskiej i online, której kuratorem jest Julian Stallabrass, prezentująca prace fotografów z całej UE przygotowane w odpowiedzi na otwarte zaproszenie zatytułowane Narracja wolności.

Społeczna Pralnia Narracji – międzynarodowa konferencja poświęcona wojnom kognitywnym prowadzona przez Uniwersytet Bielsko-Bialski i uczelnie partnerskie, której towarzyszyć będzie Międzynarodowe Biennale Plakatu Społeczno-Politycznego zatytułowane Creatively for Human Rights. Artyści nowych mediów z całej UE poprowadzą warsztaty z młodzieżą. Ich prace zostaną wystawione w przestrzeni publicznej w Oświęcimiu, Bielsku-Białej i innych europejskich miastach, z których pochodzili młodzi ludzie biorący udział w warsztatach.

Lider: Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej: Julian Stallabrass (Wielka Brytania), dr Agon Memeti – Uniwersytet w Tetowie (Północna Macedonia), Foundation 17 (Kosowo), Stowarzyszenie Kultury i Nauki PiNA (Słowenia), Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu (Polska), Local Democracy Agency LDA Subotica (Serbia), Trenčín 2026 (Słowacja), Liepaja 2027 (Łotwa), Czeskie Budziejowice 2028 (Czechia), Leuven 2030 (Belgia), Molenbeek for Brussels 2030 (Belgia), Uniwersytet Filmowy w Babelsberg KONRAD WOLF (Niemcy), Fundacja OffSchool (Polska), Centrum Seniora (Polska), Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów – oddział w Bielsku-Białej (Polska), Akcja Demokracja (Polska).

Budżet: €€€

OPOWIEŚCI O ODRODZENIU MIAST

Co wspólnego ma średniowieczne Bielsko ze współczesnym miastem Kiruna, szwedzkim kandydatem do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w 2029 roku?

Jak jedno miasto może prowadzić dialog z drugim na przestrzeni wieków? Jest to interdyscyplinarny projekt realizowany przez archeologów i artystów, badających naturę migracji tych miast, opuszczania poprzednich lokalizacji, ponownego ich zakładania i nadziei z tym związanych. Jest to projekt dotyczący współzależności między ludźmi a środowiskiem.

Grodzisko w Starym Bielsku pochodzi prawdopodobnie z XIII wieku. Obecnie jest to tylko łąka i teren ten wciąż czeka na badania archeologiczne. Według niektórych badaczy miejsce to zostało zniszczone podczas obcej inwazji. W rezultacie Bielsko zostało ponownie założone, ale w innej lokalizacji, stanowiącej centrum współczesnego Bielska-Białej.

Szwedzka Kiruna jest w trakcie zmiany swojej lokalizacji. To „odrodzenie” jest konieczne jako skutek uboczny podziemnego wydobycia rudy żelaza w tym rejonie. Centrum miasta musiało zostać przeniesione. Mieszkańcy wielokrotnie musieli opuszczać swoje siedziby wbrew własnej woli. Oferowane są im nowe domy lub rekompensaty finansowe.

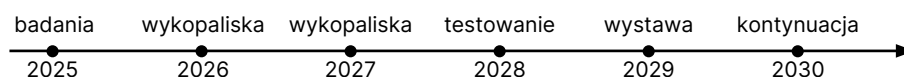
Przeprowadzimy w Bielsku-Białej prace badawcze, w tym wykopaliska w ramach Międzynarodowej Letniej Szkoły Archeologii. Później stworzymy małą wystawę osiągnięć i odkryć studentów na tym terenie. Będzie to ważne dla dopisania brakującej strony naszej lokalnej tożsamości i stworzenia przestrzeni do dialogu na ten temat.

Aby zachować zgodność z przepisami konserwatorskimi, nie będziemy rekonstruować tego miejsca, ale chcemy odtworzyć je w formie wirtualnej (*mixed reality*).

We współpracy z holenderskim artystą Heinem de Graafem stworzymy bliźniaczą instalację Bielsko-Biała / Kiruna zbudowaną z przedmiotów pochodzących z opuszczonych miast na całym świecie, połączonych z osobistymi historiami związanymi z obiektami przesłanymi nam przez właścicieli. Wewnątrz instalacji znajdzie się portal pozwalający zajrzeć do drugiego miasta.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z:

Hein de Graaf (Holandia), Kiruna 2029 (Szwecja), Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego (Polska), Narodowy Instytut Dziedzictwa (Polska), dr Łukasz Musielok i dr Krzysztof Ostafin – Uniwersytet Jagielloński (Polska), Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej (Polska), Polskie Towarzystwo Ewangelickie – Oddział w Bielsku-Białej (Polska), Elefsina 2023 (Grecja), Skopje 2028 (Północna Macedonia), Molenbeek for Brussels 2030 (Belgia), Leuven 2030 (Belgia).

Budżet: €€€

PRZEPISY ODTWORZONE

ODKRYWANIE PRZESZŁOŚCI POPRZECZ SMAK

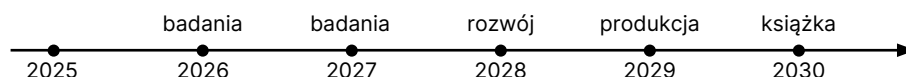
Bielsko-Biała nie ma charakterystycznej dla siebie kuchni. Zniknęła ona wraz z katastrofą II wojny światowej. Poszukując tożsamości naszego miasta, pragniemy teraz odtworzyć i nawiązać kontakt z naszą dawną, wielokulturową tradycją kulinarną. Chcemy odnaleźć zaginione przepisy i przywrócić je z pomocą zaproszonych mistrzów kuchni, a także nadać im współczesny charakter dzięki współpracy z lokalnymi restauracjami i szkołami gastronomicznymi. Wiemy, że nie tylko my mamy zaginione przepisy, dlatego wraz z naszymi partnerami chcemy znaleźć więcej „utraconych smaków” w innych miejscach.

Ale to nie wszystko. Chcielibyśmy dosłownie odtworzyć smaki utracone setki lat temu, a także na nowo odkryć warzywa i owoce, które zostały zastąpione przez inne. Na przykład pasternak, który został wyparty przez ziemniaki, a oryginalna czerwona lub żółta marchew z czasem została zastąpiona pomarańczową.

We współpracy z bielskimi gospodarstwami permakulturowymi i ogrodami społecznymi zasiejemy ziarno pragnienia ponownego odkrycia kultury ogrodnictwa w naszym mieście. Podejście badawcze będzie realizowane na dwóch poziomach. Pierwszym z nich jest poszukiwanie utraconych przepisów, co jest kwestią działań społecznych. Drugim jest rozpowszechnienie ginącej wiedzy o leczniczych i odżywczych wartości roślin z naszego otoczenia poprzez permakulturę, zdrowie gleby i tworzenie banków nasion. Projekt ten może również dać nam nadzieję na adaptację roślin jadalnych do zmian klimatycznych. Na przykład wino było produkowane w Polsce w XVII wieku i może być produkowane ponownie po kilkusetletniej przerwie. Będziemy unikać dostarczania żywności na duże odległości i promować bardziej zrównoważone i zdrowe sposoby odżywiania.

Naszym celem jest odbudowanie brakującej części tożsamości miasta i być może stworzenie własnego dania pokazowego. Jedzenie może być spoiwem łączącym społeczność i ciało poprzez konsumpcję, tworzenie czy pielęgnację. Zdrowe jedzenie jest jednym z elementów budowania **dobrostanu** każdej osoby.

Lider: Stowarzyszenie Akademia Seniora we współpracy z: QRER (Portugalia), Food Council Uppsala (Szwecja), Rouen UNESCO City of Cousin (Francja), Arctic Food Lab (Finlandia), Kiruna 2029 (Szwecja), Namur 2030 (Belgia), Rejonowy Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych (Polska), FruitPrint.pl (Polska), Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów - oddział w Bielsku-Białej (Polska).

Budżet: €

POŁĄCZENI RÓŻNORODNOŚCIĄ

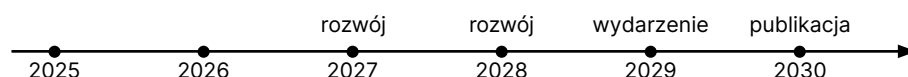
Wyobraź sobie, że możesz poczuć smak każdego kraju UE bez konieczności opuszczania Bielska-Białej. Co drugi tydzień 2029 roku poczujemy się jak na wakacjach, smakując, oglądając i wsłuchując się w europejski kolaż dziedzictwa kulturowego i spędzając czas na wspólnym tworzeniu wspomnień. Zorganizujemy 26 tygodniowych warsztatów, z których każdy zakończy się fiestą.

Warsztaty obejmą wymianę wiedzy z zakresu sztuki kulinarnej, tańca, muzyki. Zaprosimy międzynarodowych specjalistów z tych dziedzin, aby poprowadzili tygodniowe warsztaty dla trzydziścioro polskich adeptów tańca, kulinariów i muzyki, podczas gdy polscy specjaliści w swoich dziedzinach będą uczyć trzydziścioro studentów z zagranicy. Każdy tydzień zakończy się wielką fiestą, która obejmie kuchnię, taniec i muzykę z danego kraju (np. Grecji, Finlandii itp.), w której wezmą udział wszyscy uczestnicy i publiczność.

Stworzymy ogromną Księgę Smaków Europy (w wersji online i drukowanej), w której będzie można znaleźć wszystkie przepisy kulinarne, opisy tańców i utwory muzyczne prezentowane w ramach projektu.

Lider: Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej we współpracy z: Baia Mare (Rumunia), Besançon (Francja), Frydek-Mistek (Czechy), Nyíregyháza (Węgry), Wolfsburg (Niemcy), Vienna-Donaustadt (Austria), Žilina (Słowacja), Plungė (Litwa), Liepāja 2027 (Łotwa), Uppsala 2029 (Szwecja), Rejonowy Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych (Polska).

Budżet: €€€€

TAŃCZĄC Z SĄSIADAMI

Wszyscy chcemy żyć dłużej i w dobrym zdrowiu. Wiemy, że jedną z dróg do tego jest ruch fizyczny. W tym kontekście projekt *Naprzód* zwraca uwagę na taniec.

Inicjatywa bada sześć powiązanych ze sobą tematów – przynależność, postrzeganie siebie, kreatywność, ucieleśnienie, reakcję afektywną i estetykę. Realizowana partycypacyjnie, akcentuje znaczenie tańca, zwłaszcza wspólnego tańca dla zdrowia fizycznego i psychicznego oraz dla **dobrostanu** jednostki.

Inicjatywa taneczna *Naprzód* będzie adresowana do czterech grup docelowych: osób starszych, młodzieży, uczestniczek projektów dotyczących zdrowia kobiet oraz imigrantów i uchodźców wojennych.

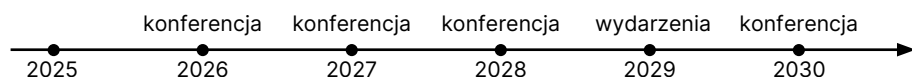
Uczestnicy początkowo doświadczą tańca jako aktywności społecznej. Wszystkie elementy projektu (badania, interwencje, warsztaty, próby, występy) będą realizowane we współpracy z Dansnest i lokalnymi oraz międzynarodowymi partnerami. Eklektyczny program, od swingu i lindyhopu po K-pop nada wydarzeniom charakter radosnego dialogu. Les Remarquables i Jany Jérémie przywiozą do Bielska-Białej profesjonalny zespół wykonawców z niepełnosprawnościami i będą współpracować z lokalnymi artystami; Lennart Westerlund nada nową dynamikę lindyhopowi i swingowi.

Działania będą łatwo dostępne dla mieszkańców, odbywać się będą w domach kultury, klubach osiedlowych, na ulicach i placach. Taniec będzie widoczny i dostępny dla wszystkich!

Inicjatywom tym towarzyszyć będzie seria konferencji w latach 2026–2029 pod nazwą *Naprzód – razem*. Wraz z profesjonalistami i środowiskiem akademickim, estetykami i choreografami, specjalistami ds. zdrowia psychicznego i specjalistami ds. mobilności z całej Europy, spotkania te postawią pytanie, w jaki sposób taniec i dobre samopoczucie są ze sobą powiązane i jak współczesne praktyki mogą być stosowane w naszych złożonych społecznościach i miastach.

Lider: Aleksandra Jurczak – Fundacja Sztuki Baletowej we współpracy z: Jany Jérémie – Les Remarquables (Francja), Lennart Westerlund (Szwecja), Dansnest (Holandia), European Dance Development Network (Hiszpania), Evora 2027 (Portugalia), Czeskie Budziejowice 2028 (Czechy), Namur 2030 (Belgia), Foundation 4South (Polska).

Budżet: €€

RODZINY W OBIEKTYWIE

Bielsko-Biała zmieniło swoją strukturę narodowościową w wyniku tragedii II wojny światowej, przesiedleń i holokaustu. Ta wyrwa została wypełniona przez ludność polską przybyłą z okolicznych wsi, terenów centralnej Polski, a także z terenów dawnej II Rzeczypospolitej a po 1945 roku – wcielonych do ZSRR. Nowi mieszkańcy rozwijali przemysł włókienniczy, a od lat 70. – samochodowy. W wyniku tego liczba mieszkańców wielokrotnie się w stosunku do liczby sprzed II wojny światowej. Powojenny slogan, że Bielsko-Biała to miasto stu przemysłów i tysiąca możliwości stał się wówczas popularny i wciąż jest aktualny. W rezultacie mieszkańcy Bielska-Białej wciąż poszukują swojej tożsamości, budując ją ze skrawków...

Ten pięcioletni projekt fotograficzny rozpoczniemy od zapytania mieszkańców, co zdecydowało lub wpłynęło na ich decyzję o zamieszkaniu w Bielsku-Białej, skupiając się na ich emocjonalnym przywiązaniu do tego miasta jako ich domu. Wspomnienia czasami „utrwalają się” w naszych umysłach niczym fotograficzne negatywy, jednak ich moc wpływania na nasze opinie o przeszłości i decyzje dotyczące przyszłości może być ogromna.

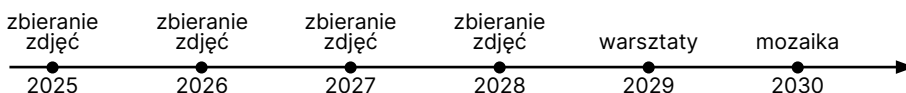
W 2025 roku będziemy zbierać przedwojenne i powojenne fotografie aż do lat 60. XX wieku, przedstawiające ludzi i społeczności, których już z nami nie ma, a także związane z nimi historie. W ciągu kolejnych czterech lat skupimy się na gromadzeniu fotografii i związanych z nimi historii z lat 70., 80., 90. XX wieku i pierwszych dekad XXI stulecia.

Sposób, w jaki gromadzimy i przechowujemy zdjęcia, radykalnie zmienił się w ciągu ostatnich 20 lat. Media społecznościowe i kultura telefoniczna sprawiły, że zdjęcia nie są już drukowane. Projekt będzie angażował młodych ludzi do zbadania, w jaki sposób dzisiejsze technologie wpłyną na sposób, w jaki ich wspomnienia będą przechowywane i przekazywane następnemu pokoleniu.

Tradycyjne fotografie będą co roku digitalizowane i katalogowane. Z kolejnymi etapami prac powiązane będą wydarzenia kulturalne, dyskusje i wystawy. Podczas spotkań z mieszkańcami będziemy zbierać historie rodzinne skupione wokół tego, kiedy zostały zrobione zdjęcia. W każdym roku uczestnicy projektu wezmą udział w trzech kolejnych warsztatach składających się ze spotkań grup rodzinnych, spotkań mających na celu stworzenie cyfrowych negatywów (wydruki na przezroczystej folii) oraz warsztatów praktycznych, w których uczestnicy wykorzystają gotowe płytki ceramiczne do stworzenia odbitek cyjanotypowych.

Finałem tych warsztatów będzie ceramiczna mozaika z płytek, zamontowana w centralnej części miasta w 2029 roku.

Lider: Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej we współpracy z: Szkoła Fotografii w Opawie (Czechy), Elefsina 2023 (Grecja), Liepaja 2027 (Łotwa), Molenbeek 2030 (Belgia), Książnica Beskidzka (Polska), Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów – oddział w Bielsku-Białej (Polska), Uniwersytet Trzeciego Wieku (Polska), Fundacja Centrum Fotografii (Polska).

Budżet: €

PO PROSTU GRAJ

JAKIE BYŁY NAJDZIWNIEJSZE ZAWODY, W KTÓRYCH BRALIŚCIE UDZIAŁ?

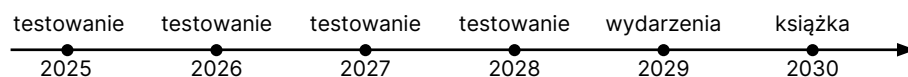
Weźmiemy udział w fińskim wyścigu eukonkanto, w którym biegnie się, niosąc ukochaną osobę! Będziemy rzucać długą, ciężką kłodą zwaną w Szkocji *caber*. Będziemy toczyć koła sera (!) u podnóża góry Dębowiec i rzucać jajkami w wyścigach – obie konkurencje są oryginalnymi grami rodem z Anglii. Świetną zabawę zapewni udział we francuskiej *la soule*, wczesnej formie piłki nożnej lub rugby, grze zespołowej rozgrywanej zwykle między sąsiednimi wioskami – trzeba będzie przenieść dużą, ciężką piłkę do przeciwległej bramki, co może prowadzić do zabawnych i chaotycznych konkursów fizycznych, bo gra właściwie nie ma reguł. Zagramy w *hornussen*, grę szwajcarską, w której uczestniczą dwie 16–20-osobowe drużyny, na zmianę uderzając w 78-gramowy *nouss* poruszający się z dużą prędkością po boisku. Zorganizujemy również *fierljeppan* – zawody rodem z Holandii, w których zawodnicy biegną sprintem do długiej tyczki, po czym wspinają się na nią, próbując wylądować jak najdalej po drugiej stronie przeszkody wodnej; jest to gra łącząca technikę, siłę i odwagę.

Rywalizacja i wspólne treningi będą nie tylko szansą na zacieśnienie więzi i poznanie bardziej egzotycznych elementów europejskiej kultury, lecz także okazją do spędzenia czasu na świeżym powietrzu i pośmiania się.

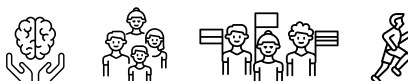
Do udziału w rozgrywkach w duchu przyjaznej rywalizacji zaprosimy miłośników gier komputerowych, naszych mieszkańców i wszystkich, którzy odwiedzą Bielsko-Białą. Przy współpracy artystów stworzymy kolorowy podręcznik wyjaśniający zasady tych osobliwych gier.

W rozgrywkach i zabawach nie będą brały udziału zwierzęta, ponieważ zależy nam na ich **dobroście**. Oczywiście na pierwszym miejscu stawiamy zdrowie i bezpieczeństwo osób biorących udział w tych aktywnościach.

Lider: Bielsko-Bialski Ośrodek Sportu i Rekreacji we współpracy z: European Traditional Sports and Games Association ETSGA (Polska), Sonkajärven Eukonkanto Oy (Finlandia), Evora 2027 (Portugalia), Kiruna 2029 (Szwecja), Namur 2030 (Belgia), Hufiec Beskidzki Związku Harcerstwa Polskiego im. hm. Józefa Drożdża w Bielsku-Białej (Polska)

Budżet: €

BEZ KOMENTARZA

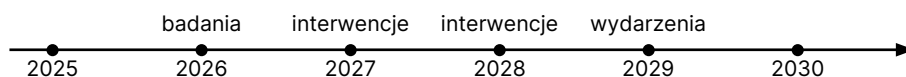
CHODZI O RÓŻNORODNOŚĆ. CHODZI O CIEBIE, O MNIE, O NAS

Dwuletni projekt, wykorzystujący rozmaite techniki artystyczne, który opiera się na idei mówiącej o tym, że nasze różnorodne tożsamości mają wartość. Zrozumienie odmienności jest prawdziwym źródłem wiedzy. Tworzenie relacji między ludźmi, skupianie się na indywidualnych cechach, a nie na tożsamości grupowej, to kluczowe umiejętności, które mogą być potężnymi narzędziami do budowania mostów porozumienia i poszerzania horyzontów. Zaprosimy artystów z całej Europy do stworzenia w przestrzeni publicznej prac pobudzających do dyskusji, wydobywających najbardziej bolesne i stygmatyzujące stereotypy.

Stereotypy związane z narodowością, płcią, orientacją seksualną, niepełnosprawnością oraz religią wpływają na różne aspekty naszego życia. Projekt ten ma na celu pomóc nam zająć się tymi tematami poprzez prowokacyjne sztuki uliczne, zaskakujące wydarzenia i niezapowiedziane interwencje artystyczne. Prace zaangażowanych artystów zostaną wydrukowane lub zaprezentowane w dużym formacie i umieszczone w przestrzeni miejskiej bez podpisów i bez wyjaśnień – bez komentarza. Celem jest sprowokowanie społecznej dyskusji. Każda kampania będzie osadzona w kontekście przez serię debat po wydarzeniach z udziałem ekspertów z różnych dziedzin. W 2029 roku projekt zakończy się konferencją naukowo-artystyczną pod tytułem *Komentarz do Bez komentarza*, podczas której odbędzie się zakrojona na szeroką skalę interwencja Rimini Protokoll, realizowana we współpracy z ośrodkami akademickimi i organizacjami pozarządowymi.

Lider: Fundacja Zróbmy to! we współpracy z: Rimini Protokoll (Niemcy), Artist network (Belgia), IN SITU Platform (Francja), Molenbeek for Brussels 2030 (Belgia), Fundacja Off School (Polska), Tęczowe Podbeskidzie, Bielsko-Biała (Polska).

Budżet: €€

MAPOWANIE WOLNOŚCI

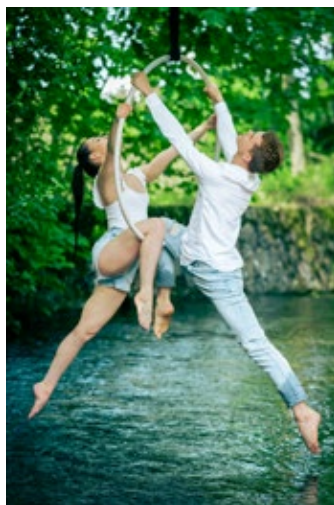
GDZIE JEST TWOJA GRANICA?

Ten projekt bada zmiany w postawach młodego pokolenia. Na podstawie rozmów z jego przedstawicielami zamierzamy zbadać sześć tematów: prawo do doświadczania dzieciństwa, zdrowie psychiczne, prawa osób LGBT+, zjawisko woke, narkotyki, cyberpornografia i self-prostytucja.

Projekt ma na celu zachęcenie społeczeństwa, zwłaszcza młodzieży, do rozmowy, otwarcia się, zadawania pytań i szukania odpowiedzi. Tendencje dominujące w rozwoju technologii internetowych, a w ostatnim czasie wpływ pandemii, przyczyniają się do narastającej skłonności do zamykania się jednostek w przestrzeni wirtualnej, niszcząc możliwość rozmowy na ważne tematy. Tymczasem rozmowa i dzielenie się historiami w bezpiecznym środowisku ma pozytywny wpływ na zdrowie psychiczne osoby, buduje jej samoakceptację, a zarazem przyczynia się do tworzenia tolerancyjnego społeczeństwa. Może pełnić funkcję terapeutyczną i uświadamiającą.

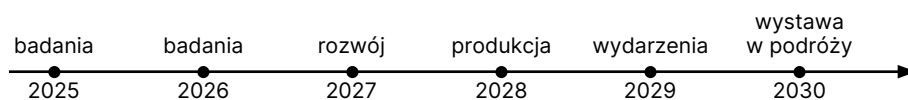
Każdy temat zostanie przeanalizowany przy użyciu metod socjologicznych i dostarczy informacji do debat i dyskusji prowadzonych przez samych młodych ludzi. W wyniku tego procesu powstaną spektakle zrealizowane przez zespoły: Les Farfadias, The Cirk, artystów akrobatyki powietrznej oraz zespoły młodzieżowe pracujące z profesjonalnymi twórcami teatralnymi.

Wyspecjalizowani facylitatorzy społeczni poprowadzą moderowane publiczne debaty na temat natury wolności w kontekście każdego z głównych tematów. Cała nasza praca – badania, spektakle i debaty – będą udostępnione online.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy:

Les Farfadias (Francja), The Cirk (Południowa Afryka), Circulum (Czechy), XY Foundation (USA), Kinga Niszwic – APPA Aerials (Polska), Igor Gajewski (Polska), Katarzyna Zielonka (Polska), Agata Jakubowska (Polska), Magdalena Smaś-Myszczyżyn (Polska), Marta Gajerska i Mariola Dyńdo (Polska), Śląska Fundacja Błękitny Krzyż (Polska), Fundacja Wspierania Rodziny „Bliżej” (Polska).

Budżet: €€€

PORTALE DO INNYCH WYMIARÓW

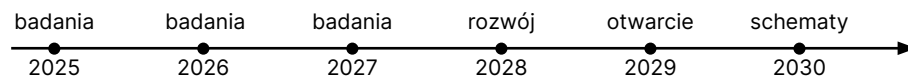
W wielu miastach w całej Europie zmagamy się z zanieczyszczeniami: zapachem, światłem i hałasem, by wymienić tylko trzy rodzaje. Nawet nasze tereny zielone nie są od nich wolne. Projekt *Schronienie*, wykorzystujący zasady i wartości zapisane w europejskiej inicjatywie Nowy Europejski Bauhaus, obejmie pięć przestrzeni, w których ludzie będą mogli odpocząć nawet w ruchliwym mieście. Wykorzystamy istniejącą już mapę zanieczyszczenia dźwiękiem Bielska-Białej i publicznie dostępne badania dotyczące zanieczyszczenia światłem i zapachem, aby skupić się na „gorących punktach” zanieczyszczenia w mieście.

Zdajemy sobie sprawę, że taki projekt może działać tylko jako przestrzeń chwilowej ulgi, a nie rozwiązuje problemu zanieczyszczenia. Ma stworzyć miejsca tymczasowego schronienia – przenoszące zwiedzającego do krainy spokoju. Zespoły (np. projektanci, inżynierowie, eksperci ds. zrównoważonego rozwoju, biolodzy) wyłonione w międzynarodowym otwartym naborze wezmą udział w systemie **Tkalni kreatywności**, projektując i zgłaszając swoje propozycje w oparciu o zasady partycypacyjnego podejmowania decyzji, wielopoziomowego zaangażowania i podejścia transdyscyplinarnego. Wartości Nowego Europejskiego Bauhausu, takie jak zrównoważony rozwój, estetyka i integracja, będą miały kluczowe znaczenie we wszystkich procesach i wynikach.

Miejskie schronienia płynnie łączą urbanistykę z elementami naturalnymi i technologią cyfrową. Rośliny i naturalne materiały będą wykorzystywane strategicznie w celu ograniczenia zanieczyszczenia. Na przykład zielone ściany i lasy miejskie mogą filtrować powietrze i pochłaniać dźwięk, a starannie dobrana flora może być wykorzystywana do zwalczania zanieczyszczenia zapachowego.

Technologie cyfrowe (również *augmented reality*) będą odgrywać kluczową rolę w monitorowaniu warunków środowiskowych i dostosowywaniu w czasie rzeczywistym parametrów schronień w celu zapewnienia optymalnego komfortu. Interaktywne instalacje będą miały walor edukacyjny, zapoznając odbiorców z rodzajami zanieczyszczeń i ich skutkami, co przyczyni się do zwiększenia świadomości w tym zakresie. Przestrzenie te można rozumieć jako portale do spokoju i natury, tymczasowe schronienie oferujące tak bardzo potrzebne wytchnienie od chaosu miasta. Niezależnie od tego, czy będą to instalacje stacjonarne (planowane w miejscach szczególnie narażonych), czy mobilne jednostki (które można przenosić w razie potrzeby), będą miały podobne funkcjonalności. Odwiedzający będą mogli oderwać się od miejskiego środowiska i ponownie, choćby na chwilę, połączyć się z naturą – doświadczając wytchnienia od ciągłego przeciążenia sensorycznego.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z: Colectivo Warehouse (Portugalia), inkl. Design (Niemcy), Kortrijk 2030 (Belgia), Molenbeek for Brussels 2030 (Belgia), Klub Gaja (Polska), Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Bielsko-Biała (Polska), Żywa Pracownia Kraków (Polska)

Budżet: €€€€

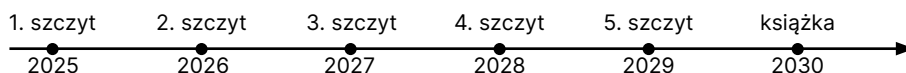
ROZPLĄCZMY TAJEMNICZE WĄTKI...

Bielsko-Biała to miasto w górach; w jego granicach znajduje się 18 szczytów. Projekt *Magia gór* skupia się na pięciu z nich – należących do pasma Beskidu Śląskiego. Projekt będzie przeplatał przeszłość z teraźniejszością i będzie okazją do poznania historii ludzi, którzy zamieszkiwali zbocza Beskidów setki lat temu. Tak jak tkactwo polega na splataniu ze sobą nici w celu stworzenia tkaniny, tak *Magia gór* podkreśli złożone i zawile relacje w ekosystemach górskich i społecznościach ludzkich. Z pomocą artystów i naukowców napiszemy „biografię gór” o relacji między nami a górami.

W latach 2025–2029 przygotujemy pięć rozdziałów tej biografii. Każdego roku jeden temat i jeden szczyt będą badane przez specjalistów z zakresu nauk przyrodniczych i etnografii, zawsze w ścisłej współpracy z wybitnym artystą. Nasza podróż przez te miejsca, prowadząca do odkrywania sekretów i ujawniania tajemnic, będzie przebiegać ze wschodu na zachód – codzienną drogą słońca. Od Koziej Góry (2025), na zboczu której stoi Kamień Jana, okrągły stół wyznaczający miejsce dawnego leśnego kościoła ewangelików, w dobie kontrreformacji prześladowanych w Austrii Habsburgów, do szczytu Trzy Kopce (2026), na której stoi Kamień Jacek z rytami naskalnymi. Dalej na Wysoką (2027) z leśnym kościołem (kolejny ślad kontrreformacji), a następnie na Palenicę (2028), historyczne, ufortyfikowane miejsce. Meta będzie na szczycie Szyndzielni, który połączy nas wszystkich w 2029 roku podczas wielkiego finału.

Projekt rozpoczyna się i kończy festiwalem światła, opracowanym we współpracy z Sun-plugged Festival. W latach 2026, 2027 i 2028 na każdym szczycie odbędą się różne interwencje artystyczne inspirowane tą konkretną górą. Artyści zostaną wybrani we współpracy z Sustainable Mountain Art Organisation. W 2029 roku prace wszystkich artystów i badania z poprzednich lat zostaną zaprezentowane na jednej, dużej wystawie kuratorskiej w nowo otwartym Centrum miłości do gór na Szyndzielni.

Lider: Lokalna Organizacja Turystyczna BESKIDY we współpracy z: Sun-plugged Festival (Portugalia), Kiruna 2029 (Szwecja), Walk the Plank (UK), Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Grupa Beskidzka (Polska), dr Łukasz Musielok i dr Krzysztof Ostafin – Uniwersytet Jagielloński (Polska), Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (Polska), Klub Taternictwa Jaskiniowego Speleoklub Bielsko-Biała (Polska).

Budżet: €€

RZEKI ODZYSKANE

NAD JAKĄ RZEKĄ ZBUDOWANO TO MIASTO?

Mamy eko-aktywistów, polityków i urbanistów, ale potrzebujemy narratorów, by serca i umysły nie były oderwane od rzeczywistości.

Nasze miasto wyrosło nad brzegiem rzeki Białej. Czerpano z niej wodę potrzebną dla przemysłu włókienniczego. Dostarczała energii do młynów i pierwszych fabryk. Z biegiem lat tutejsze rzeki i potoki stały się kanałami, a potem kolektorami ściekowymi. Niektóre zniknęły pod drogami i rozrastającym się miastem. Dziś Biała jest dużo czystsza niż kiedyś, jednak na skutek zmian klimatycznych wylewa w wyniku powodzi, które coraz częściej występują po obfitych opadach deszczu, a latem, gdy panuje susza – wysycha. Rzeka Biała jest dopływem Wisły, dlatego odpowiedzialne działania w Bielsku-Białej mają wpływ na nią i Bałtyk. Musimy zwiększyć retencję wody, chroniąc nasze lasy przed nadmierną wycinką i zaprzestając betonowania oraz prostowania koryt rzek i potoków. Chcemy przywrócić ich

rolę społeczną i terapeutyczną, a także zwiększyć różnorodność biologiczną. Musimy też odblokować dostęp do rzek. Ale najpierw musimy zmienić serca i umysły. Musimy porozmawiać. A artyści mogą pomóc nam odnaleźć drogę.

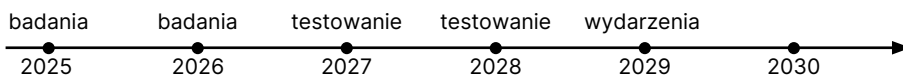
Kolektyw Jeana Jacques'a został jednym ze zwycięzców otwartego naboru BB2029 Land Art 2024. Ich zwycięski projekt *Lanos* zaprasza ludzi do wzięcia udziału w tworzeniu dużej instalacji rzeźbiarskiej nad rzeką Białą na 2029 rok, która stanie się żywym, oddychającym świadectwem tętniącego życia środowiska naturalnego miasta.

Microbial Futures Lab, prowadzone przez artystkę i aktywistkę Evę Bublę, to wędrowne laboratorium, stale powiększająca się kolekcja przyszłych leków, zabiegów, rytuałów i narracji. Klinika Rzeki Biała stanie się lokalnym oddziałem Laboratorium, proponując spojrzenie na zdrowie w sposób holistyczny, jako przyjazne współistnienie pozaludzkich form życia, ludzkich ciał i zbiorników wodnych.

Program wzbogaci inicjatywa Cecylii Malik *Siostry Rzeki*, instrumenty wodne zasilane rzeką przez Pawła Romańczuka oraz interwencje artystyczne przygotowane przez grupę Iłtopie. Inicjatywa sztuk wizualnych Galerii Bielskiej BWA w Bielsku-Białej *Płynące ciała* zbada, w jaki sposób woda kształtuje to, co ludzkie i nie-ludzkie, jak wpływa na elementy mineralne, geologiczne, roślinne i obiekty cyfrowe. Współpraca naukowców i artystów zaowocuje interaktywną publikacją online i wystawą w Galerii Bielskiej BWA.

Lider: Galeria Bielska BWA we współpracy z: Eva Bubla (Węgry), Jean Jacques Collective (Belgia), Iłtopie (Francja), Cecylia Malik – Siostry Rzeki (Polska), Paweł Romańczuk (Polska), World Rivers Day (Kanada), Trenčín 2026 (Słowacja), Plovdiv (Bułgaria), Klub Gaja (Polska).

Budżet: €€

ZACIERANIE GRANIC MIĘDZY SZTUKĄ A ZIEMIĄ

Postępujący kryzys klimatyczny zobowiązuje nas do podjęcia wszelkich działań w celu wyeliminowania, a przynajmniej znacznego spowolnienia tego procesu. Ze względu na swoje położenie, otoczenie górami, lasami, szlakami turystycznymi, parkami, rzekami i strumieniami, miasto Bielsko-Biała jest idealnym miejscem do realizacji założeń projektu. W ramach programu odbędzie się seria wydarzeń, które będą odkrywać sztukę ziemi (land art).

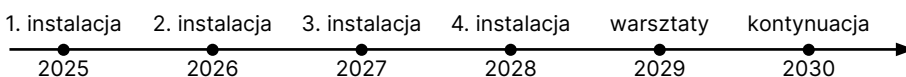
Projekt *TerraNova*, prowadzona przez artystów Juana Estabana Sandovala, Zoe Drakopoilou i Nomades Artcore, został jednym ze zwycięzców otwartego naboru BB2029 Land Art 2024. *TerraNova* to partycypacyjna praca stworzona specjalnie dla Bielska-Białej, składa się z gigantycznej ceramicznej terakotowej kompozycji przypominającej puzzle, wykonanej z płytek, inspirowanej wzorami stosowanymi w tradycyjnych strojach i tkaninach regionu uzupełnionej elementami współczesnymi. Ostateczna zewnętrzna instalacja górską, nowe wspólne miejsce w lesie o powierzchni do 50 m², powstanie po warsztatach z mieszkańcami w ramach rozszerzonego procesu projektowania opartego na współpracy.

Artysta Juan Estaban Sandoval zostanie zaproszony do przewodniczenia jury międzynarodowych otwartych naborów w latach 2026 i 2027 wybierającego trzy dodatkowe instalacje landartowe autorstwa polskich i zagranicznych artystów, które zostaną zlokalizowane wzdłuż międzynarodowych długodystansowych tras rowerowych (czeskich, słowackich i polskich).

Kształty natury zgromadzą artystów profesjonalnych i amatorów na cyklu plenerowych warsztatów plastycznych: *Sztuka naturalna* – warsztaty rękodzieła z wikliny i ceramiki zakończone wystawą; *Muzyka naturalna* – instrumenty muzyczne pochodzenia naturalnego, takie jak flety, piszczałki, bębny, okaryny itp.; *Kształty natury w obiektywie* – fotografia.

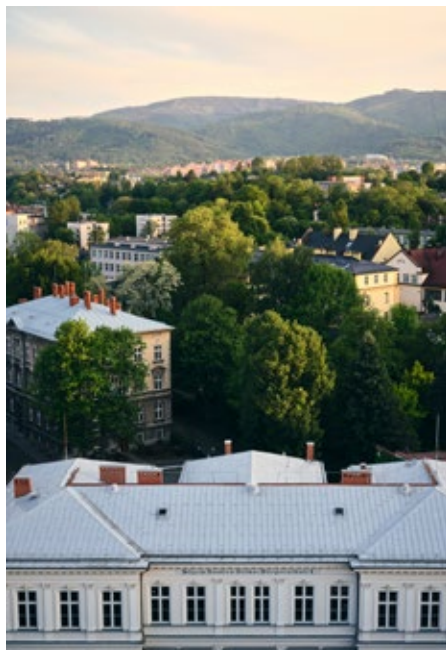
Lider: Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej we współpracy z: Nomades Artcore (Grecja) – Juan Estaban Sandoval (Kolumbia), Zoe Drakopoilou (Grecja), Leuven 2030 (Belgia), European Land Art Festival (Szkocja), Transversal (Szwecja), Broumov Foundation - City of Culture (Czechy), Land Art Festival w Zawoi (Polska), Lokalna Organizacja Turystyczna Beskidy (Polska).

Budżet: €€

ARCHITEKTURA ZDROWIA

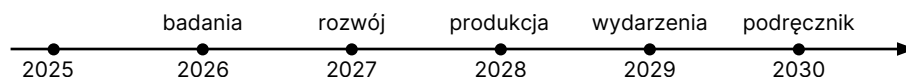

JAK ARCHITEKTURA SŁUŻY ZDROWIU

Dziś Polacy spędzają ponad 90% czasu w pomieszczeniach zamkniętych. Architektura ma ogromny wpływ na nasze ciała i psychikę. Projekt ten kieruje nasz wzrok w stronę architektury związanej z leczeniem i profilaktyką chorób, ujmując temat w perspektywie historycznej i współczesnej. Wychodząc poza modernistyczne projekty ubiegłego stulecia w Bielsku-Białej, poszukujemy rozwiązań projektowych przyjaznych ludziom i ich dobremu samopoczuciu. To temat istotny również dlatego, że nowa siedziba Filii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w centrum Bielska-Białej nabiera kształtów.

Projekt *Architektura zdrowia* opracuje praktyczny podręcznik dotyczący architektury i opieki zdrowotnej dla urbanistów, architektów oraz osób zainteresowanych przyszłościowym podejściem do architektury zdrowia i zdrowej architektury. Formą działania będzie seria międzynarodowych sympozjów i publikacja wyników badań. Publiczne wystawy i spotkania odbywać się będą w Pasmancerii, mieszczącej się przy zabytkowym modernistycznym osiedlu w centrum miasta. W całym mieście zostanie zorganizowana duża inicjatywa informacyjna kierowana do młodych ludzi, aby zaangażowali się w projektowanie architektury służącej zdrowiu i **dobrostanowi** za pośrednictwem profesjonalnych lub studenckich think-tanków, co doprowadzi do cyfrowego **współtworzenia** przyszłości. W ten sposób dążymy zarówno do humanizacji placówek opieki zdrowotnej, jak i uczynienia naszych codziennych przestrzeni zdrowszymi i przyjaznymi. Zrealizowana zostanie seria krótkometrażowych filmów dokumentalnych w celu udokumentowania i rozpowszechnienia rezultatów projektu.

Lider: Fundacja Zielone Konie we współpracy: dr Viltė Migonytė-Petrulienė – Transdyscyplinarny Instytut Badawczy Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie (Litwa), Urząd Miasta Faro (Portugalia), Impronta (Włochy), Natalia Olszewska (Polska), Przemysław Czernek (Polska), SARP Stowarzyszenie Architektów Polskich (Polska), Małgorzata Kuciewicz i Simone De Jacobis Amplifying Nature (Centrala Studio), Fundacja Laboratorium Architektury 60+ (Poland), dr Dorota Winnicka-Jarosławska (Polska), Agnieszka Labus – Politechnika Śląska w Gliwicach (Polska).

Budżet: €

NIE Z TEJ BAJKI

PRZYSZŁOŚĆ ZACZYNA SIĘ NA PLACU ZABAW

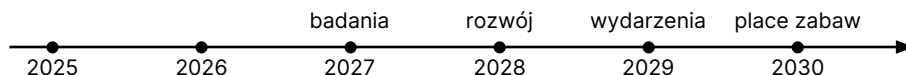
Swobodna zabawa na placach zabaw jest ważna dla rozwoju fizycznego dzieci, wspomagając ich zdolności ruchowe, takie jak równowaga, zwinność, koordynacja i świadomość przestrzenna. Światowa Organizacja Zdrowia sugeruje, że aktywna zabawa i możliwości nieustrukturyzowanej aktywności fizycznej przyczyniają się do rozwoju zdolności motorycznych u dzieci poniżej piątego roku życia. Place zabaw można jednak projektować zupełnie inaczej niż do tej pory. Mogą różnić się rozmiarem i funkcjami oraz być zbudowane z konwencjonalnych lub naturalnych materiałów. W trosce o zapewnienie dzieciom nieustrukturyzowanej aktywności fizycznej, niektóre z nich mogą być nawet zaprojektowane tak, aby zawierały elementy historii, narracji lub zadań, które, mamy nadzieję, silniej zaangażują dzieci w aktywność „nieekranową”.

Odwołując się do pięciu legend, pochodzących z północnej, południowej, wschodniej, zachodniej i środkowej Europy stworzymy pięć placów zabaw dla dzieci, które zostaną rozmieszczone odpowiednio w północnej, południowej, wschodniej, zachodniej i centralnej części Bielska-Białej. Każdy plac zostanie tak zaprojektowany, by mógł służyć jako scenografia do pokazu plenerowego. W proces projektowania zostaną włączone dzieci z Bielska-Białej i różnych zakątków naszego kontynentu. Po otwarciu placów zabaw zrealizujemy dwa warsztaty: jeden dotyczący tworzenia audycji, a drugi – krótkich animacji filmowych rozwijających narracje użyte do projektowania placu zabaw. Rezultaty prac warsztatowych zostaną udostępnione online.

Długoterminowym efektem tego projektu będzie pięć stałych placów zabaw prezentujących legendy z różnych części Europy. Możemy dostarczyć zatwierdzone plany pięciu placów zabaw wszystkim naszym partnerom, aby mogli korzystać z nich do tworzenia własnych rozwiązań.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z:

Cal y Canto Teatro (Hiszpania), Branar (Irlandia) The Collective Foundation (Bułgaria), Växtevärdet (Szwecja), Studio Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej (Polska), Zakład Doskonalenia Zawodowego (Polska), IGNIS Asocitation (Polska), Hajstra Asociation (Polska), Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział Terenowy w Bielsku-Białej (Polska), Teatr Lalek Banialuka (Polska).

Budżet: €€

STREET ART REGENERACJA

CZY MIASTO MOŻE MIEĆ TATUAŻ?

Projekt *Street Art Regeneracja* rewitalizuje zapomniane ulice i dzielnice miasta, przekształcając je w tętniące życiem centra artystyczne przeciwdziałające miejskiemu rozkładowi. Wykorzystując murały, graffiti, plakaty, instalacje artystyczne, mapping wideo i sztukę nowych mediów, projekt obejmuje interdyscyplinarne działania, takie jak program rezydencji streetartowych i Akademię Street Artu. Akademia ta stanowi platformę dla artystów ulicznych i twórców nowych mediów do dzielenia się wiedzą z młodymi adeptami sztuki ulicy. Projekt tworzy międzynarodową sieć dla badaczy i organizatorów, umożliwiając wymianę najlepszych praktyk i promowanie demokratycznych wartości street artu poprzez konferencje i publikacje. Inicjatywa, skierowana zarówno do mieszkańców, jak i turystów, ma na celu zwrócenie uwagi na zapomniane obszary i poprawę ich estetyki. Angażując lokalne środowiska i pobudzając kreatywność, *Street Art Regeneracja* wywrze trwały wpływ na miasto, integrując się z jego tkanką jak publiczny tatuaż.

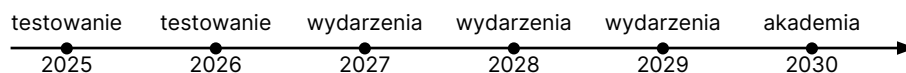
Projekt, przeplatający się z prawdziwymi historiami i wspomnieniami mieszkańców miasta, potwierdza status sztuki ulicy jako publicznego, demokratycznego głosu. Przypomina, że mentalna mapa miasta jest zarówno wspólnotowa, jak i indywidualna. Jest znakiem, że miasto i jego ulice naprawdę należą do mieszkańców.

Zastosowane metody badawcze pozwolą uzyskać informację zwrotną od mieszkańców miejsc, w których pojawiają się dzieła nowej sztuki ulicy, pomagając zrozumieć ich odczucia na temat najbliższego otoczenia.

2024 Badania nad percepcją sztuki ulicznej w Bielsku-Białej i jej aktualnymi potrzebami. *Zatrzymaj sztukę* – działania streetartowe na przystankach autobusowych w całym mieście. Otwarcie Akademii Street Artu.

2025–2029 Corocznie: *Awake the City* – konferencja międzynarodowa, *Graffiti Jam* – gra miejska – BB Collaborative mural. Rezydencja streetartowa *Off-Road* i *Beyond Time* – instalacje site-specific. *Delight Festival* – instalacje świetlne w lesie miejskim, sztuka zrównoważona, video mapping. *Festiwal Zapomnianych Podwórek* – instalacje artystyczne, publiczne projekcje filmowe, występy muzyczne na podwórkach przy ul. 11 Listopada. *Crossover Canvases* – wystawa w galerii sztuki; *Miejska Odyseja* – projekt video mappingu na wybranych historycznych budynkach w mieście, opowiadające ich prawdziwą, możliwą i ukrytą historię.

Lider: Akademia Street Artu we współpracy z: Upeart (Finlandia), IFUK (Dania), Seedhead Arts (Północna Irlandia), Street Art Communication (Słowacja), Pärva Von Andreasson (Szwecja), Street Art Festival (Czechy) Hiszpania: Contorno Urbano Foundation, Escif; Francja: Julien de Casablanca, Yann Nguema, Recontres Audiovisuelles; Portugalia: Bordalo II; Gruzja: Dr Love; Polska: Turbos, Projekt Etnograff, Dariusz Paczkowski, Izabela Ołdak, Ryszard Paurowski, Tomasz Strojcki, Tomasz Gawroński, Mona Tusz, Lump, Malik, Ne-Spoon, Piotr Graff, Agata Oleksiak, Liquidacje, Pani Pawlosky.

Budżet: €€

SZTUKA W CZASACH AI

Szybki rozwój technologii sztucznej inteligencji otworzył nowe możliwości dla **kreatywności** i innowacji. Podczas gdy trwa debata na temat potencjału sztucznej inteligencji do zastąpienia ludzkiej **kreatywności**, dostrzegamy wyjątkową okazję do wykorzystania jej w celu wzmocnienia pozycji osób z ograniczeniami fizycznymi. Staramy się zapewnić platformę integracyjną, która korzystając z narzędzi sztucznej inteligencji ułatwi tym osobom realizację własnej **kreatywności** za pomocą głosu, ruchów gałek ocznych lub fal mózgowych.

Sztuczna inteligencja rewolucjonizuje sposób, w jaki wchodzimy w interakcję z technologią, umożliwiając osobom z niepełnosprawnością fizyczną, urazami lub chorobami wyrażanie swojej kreatywności w sposób, który nigdy nie wydawał się możliwy.

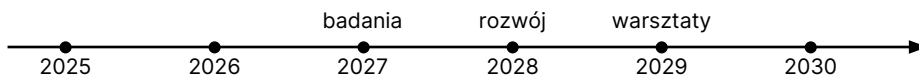
Nasz projekt koncentruje się na opracowaniu stacji roboczych korzystających z zaawansowanych rozwiązań sztucznej inteligencji, dostosowanych do potrzeb twórców z różnych dziedzin, w tym rzeźby (drukarki 3D), kompozycji muzycznej, pisanie i sztuk wizualnych. Te stacje robocze zostaną dostosowane do różnych poziomów możliwości fizycznych operatora przy użyciu zaawansowanych technik sterowania, takich jak polecenia głosowe, śledzenie wzroku i interfejsy mózg-komputer.

Zaprojektujemy i zbudujemy te innowacyjne stacje robocze we współpracy z wyspecjalizowanym zespołem badaczy. Po ukończeniu prac projektowych i konstrukcyjnych będziemy organizować warsztaty prowadzone przez specjalistów od sztucznej inteligencji i profesjonalnych artystów, zapewniając uczestnikom praktyczne szkolenia i wsparcie.

Do 2029 planujemy na interaktywnych wystawach zaprezentować prace stworzone podczas tych warsztatów. Wystawy będą nie tylko prezentować sztukę stworzoną przez uczestników, ale także oferować odwiedzającym możliwość tworzenia własnych dzieł przy wsparciu sztucznej inteligencji oraz innych uczestników warsztatów – tym razem występujących w roli ekspertów.

Dołączcie do nas w podróż do tego, by uczynić **kreatywność** dostępną dla wszystkich, niezależnie od ograniczeń fizycznych, zostańcie świadkami transformacyjnej mocy sztucznej inteligencji w sztuce.

Lider: Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów we współpracy z: Centre for Arts Innovation (Finlandia), Michael Culture Association (Belgia), Stowarzyszenie „ADA” (Polska), Zespół Szkół Elektrycznych, Elektrycznych i Mechanicznych (Polska), Agencja Rozwoju Regionalnego w Bielsku-Białej (Polska), Bielskie Centrum Psychiatrii – Olśzówka w Bielsku-Białej (Polska).

Budżet: €€€

NIEWIDOCZNE OTOCZENIE

ZOBACZ MIASTO, USŁYSZ MIASTO – ZUPEŁNIE INACZEJ NIŻ DOTĄD!

Aby uczynić dziedzictwo przeszłości namacalnym, a jednocześnie zachować wobec niego pokorę i szacunek, odwołamy się do sztuki dźwięku i najbardziej zaawansowanej technologii. W 2029 roku holenderscy kompozytorzy Rob van Rijswijk i Jeroen Strijbos zabiorą nas w muzyczną podróż przez niewidzialną i wrażliwą kartografię miasta, tworząc symfonię zapisaną w kamieniach.

Korzystając z prostego smartfona i słuchawek, każdy mieszkaniec lub turysta będzie mógł zaplanować własną trasę. Kompozycja dźwiękowa jest również przestrzenią, a każdy krok modyfikuje to, co słyszy słuchacz – w ten sposób aplikacja pozwala mu skomponować własną partyturę. Podczas spaceru można zanurzyć się w klezmerskich dźwiękach lub współczesnych efektach elektroakustycznych, usłyszeć dowody przeszłości lub historie dzieci, które uczyniły miasto swoim placem zabaw. Można będzie zanurzyć się w dźwiękach rzeki, jakby słuchacz znalazł się pod wodą, można też natknąć się na zwykłe dźwięki miasta. Każdy jest tu kompozytorem swojej podróży.

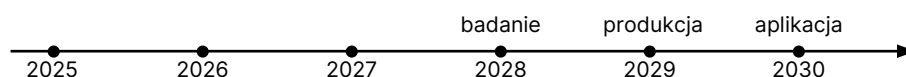
Ta muzyczna mapa będzie budowana przez cały rok. Od początku 2029 roku cmentarz żydowski będzie pierwszym miejscem, którego będzie można posłuchać i poczuć. Na tym pozornie zwyczajnym cmentarzu pochowani zostali ludzie, którzy zmarli w XIX i w pierwszych dekadach XX wieku. Ale wydaje się pusty. Jego puste sekcje ilustrują nieobecność wszystkich tych, którym z powodu zbrodni Holocaustu nie było dane żyć dłużej i dołączyć do swoich przodków na tym cmentarzu. To właśnie ta nieobecność wywołuje emocje. Ale znajduje się tam również kwatera, w której pochowane są ciała bośniackich żołnierzy z I wojny światowej – muzułmanów, historia inspirowana do poruszających współczesnych refleksji.

Wiosną 2029 roku zostanie uruchomiona druga instalacja, a latem trzecia. Przez cały rok instalacja będzie się rozrastać, obejmując dużą część miasta: stary cmentarz ewangelicki, brzeg rzeki, leśny kościół, Pedanterię, prawdopodobnie nazistowską willę weekendową, tor saneczkowy, a także wszystkie drogi łączące te różne obszary.

Projekt będzie rozwijany z pomocą dużej liczby lokalnych mieszkańców i profesjonalistów: orkiestr muzyki tradycyjnej i symfonicznej, historyków, przedstawicieli lokalnych społeczności, osób starszych, a także dzieci, które będą miały okazję wyobrazić sobie przyszłość tych miejsc. Każdy zostanie zaproszony do wniesienia swojego wkładu poprzez hałas, dźwięk instrumentu czy melodię, które posłużą jako akustyczna podstawa dla kompozytorów.

Niewidzialne otoczenie będzie ważną częścią trwałego dorobku Bielska-Białej 2029. Ponieważ system opiera się na aplikacji pobieranej na smartfony, mapa i ścieżka dźwiękowa Bielska-Białej będą działać przez wiele lat, a zawartość będzie aktualizowana co roku.

Lider: Bielskie Centrum Kultury we współpracy z: Strijbos & Van Rijswijk (Holandia), Elefsina 2023 (Grecja), Polskie Towarzystwo Ewangeliczne – Oddział w Bielsku-Białym (Polska), Zakład Doskonalenia Zawodowego in Bielsko-Białym (Polska), Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. Stanisława Moniuszki w Bielsku-Białym (Polska).

Budżet: €€

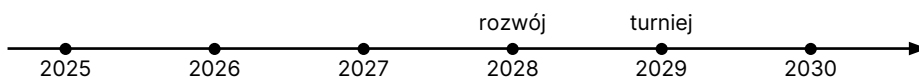
CZY TWÓJ ŻART ŚMIESZY KOGOŚ W EUROPIE BARDZIEJ NIŻ TWOJEGO SĄSIADA?

Żyjemy w świecie, w którym Internet jest przepełniony brutalnymi filmami lub humorem opartym na wyśmiewaniu innych. Nie wszystkie dowcipy dobrze przenoszą się ponad granicami kulturowymi, ale mamy kilka ponadczasowych przykładów, które wykraczają poza ograniczenia czasu i przestrzeni. Stworzymy serię wyzwań związanych z humorem w formie europejskiego turnieju. Ludzie zostaną zaproszeni do stworzenia dzieła sztuki wizualnej (film lub grafika), która ma nas rozśmieszyć i pokazać nam reakcję odbiorców na ich treść. Zbadamy, w jaki sposób żarty rozprzestrzeniają się w Internecie i gdzie na świecie znajdują się ludzie, którzy się w nie angażują.

Stworzymy wirtualny podręcznik najlepszych praktyk w zakresie humoru wizualnego, koncentrując się na kursach autodeprecjacji i warsztatach online, podczas których uczestnicy nauczą się śmiać z samych siebie w konstruktywny sposób. Zainicjujemy seminaria na temat humoru i społeczeństwa, dyskusje na temat historycznej i współczesnej roli humoru w budowaniu społeczności i zarządzaniu kryzysowym. Ogólnoeuropejskie zaproszenie doprowadzi do utworzenia szeregu zespołów, a każdemu przydzielone zostanie wyzwanie. Najlepsze z nich, wybrane przez międzynarodowy panel ekspertów ds. humoru wizualnego, spędzą kilka dni na szkoleniach z influencerami internetowymi, tworząc humorystyczne treści, zanim przejdą do następnego etapu. Wyzwania będą miały na celu zwiększenie wzajemnego zrozumienia, złagodzenie napięć i promowanie kultury odporności i troski. Przeprowadzone zostaną badania mające na celu sprawdzenie, czy humor przekracza granice kulturowe, co sprawia, że ludzie się śmieją i co uważamy za zabawne. Zobaczymy, czy narzędzia takie jak sztuczna inteligencja mogą sprawić, że będziemy lepsi w dostarczaniu zabawnych materiałów.

Żart napisany przez Chat GPT, który ośwoił się z tematyką BB2029: „Dlaczego wólcza odmówiła udziału w pokazie talentów? Ponieważ nie chciała wplątywać się w żadne dramaty – wolą wplatać **dobrostan** w życie wszystkich!” Oczywiście widzimy tu przestrzeń do poprawy!

Lider: Grupa Twórcza Ferment we współpracy: Kiruna Art School (Szwecja), Czeskie Budziejowice 2028 (Czechy), Fundacja Wspierania Kultury Vertical Slice (Polska), Bielska Scena Kabaretowa (Polska), Centrum Kultury Cluje (Rumunia), Broumov Foundation – City of Culture (Czechy).

Budżet: €€

WYDARZENIA I DZIAŁANIA W ROKU TYTUŁU

Na poprzednich stronach opisujemy projekty o różnej skali i zasięgu oddziaływania, które zostały wypracowane w procesie **współtworzenia** wraz z przedstawicielami bielsko-bialskiego środowiska ludzi kultury. Projekty te wyznaczają kierunek działania i mają fundamentalne znaczenie dla programu. Większość z nich wciąż znajduje się w procesie rozwoju pod względem zarówno artystycznym, jak i współpracy z lokalnymi i europejskimi partnerami.

W latach 2025–2027 będziemy dodawać kolejne, oraz rozwijać projekty już opisane aby badać nowe tematy. Tak jak do tej pory, będziemy aktywnie wspierani przez Panel Programowy. Jest to szczególnie ważne w przypadku projektów skierowanych do nastolatków, ponieważ ich potrzeby i zainteresowania mogą się znacznie różnić od obecnych.

Zgłaszane/rozpatrywane projekty muszą spełniać następujące kryteria:

- Znaczenie dla rozwoju **dobrostanu**.
- Przestrzeń do **współtworzenia** i **kreatywności**.
- Wymiar europejski pod względem treści lub współpracy.
- Integracja z istniejącymi projektami lub nowymi elementami w strukturze naszego programu.
- Pobudzenie **sprawczości**.

Oprócz tych kryteriów istnieją warunki techniczne:

- Zgodność z wytycznymi dotyczącymi zrównoważonego rozwoju (dostępnymi na naszej stronie internetowej).
- Przejrzystość w monitorowaniu i ocenie.
- Przestrzeń dla wolontariuszy.
- Dobrze skonstruowany budżet i uzasadnione koszty.

Jeśli chodzi o ogólną spójność tego rozległego programu, rola Narratora (str. 81) będzie dominująca, ale nie będzie miał nieograniczonych uprawnień decyzyjnych.

Będzie kilka ścieżek, które włączymy do naszego programu:

- Kontraktowanie konkretnych artystów do projektów.
- Otwarte i zamknięte zaproszenia do składania wniosków, w których udział wezmą niezależne jury reprezentujące najważniejsze instytucje krajowe, partnerów europejskich i społeczeństwo obywatelskie, a przewodniczącym będzie Narrator.
- Platforma Młodych Producentów – najzdolniejsi kuratorzy i producenci kultury wyłonieni m.in. przez system operacyjny **Spleceni kulturą** (str. 68).
- **Tkalnia kreatywności**. Odbędzie się co najmniej jedno zaproszenie poświęcone wyszukiwaniu projektów wysokiego ryzyka i przesuwaniu granic.
- Nasze regularne, coroczne wydarzenia artystyczne zostaną również wzbogacone o tematy europejskie (str. 58–59) we współpracy międzynarodowej.

Wreszcie, istnieje możliwość uzyskania zgody na włączenie „wydarzeń towarzyszących” o mniej rygorystycznych kryteriach do spełnienia, a także przy niskim wkładzie finansowym z programu ESK.

LOKALNE DZIEDZICTWO KULTUROWE I NOWE WYRAZY ARTYSTYCZNE

Wplatając jutro w nasze działania, chcemy szanować przeszłość. Jesteśmy świadomi, że z każdym dniem będą pojawiać się nowe możliwości. Musimy być otwarci, ale także uważni, aby nie zerwać nici łączących nas z przeszłością. Samo tkactwo narodziło się z konieczności, ale szybko przekształciło się w formę sztuki. Łączy w sobie praktyczność z pięknem. Następnym krokiem jest dodanie do tego wzoru elementu struktury zrównoważonego rozwoju.

Oznacza to połączenie różnych interesariuszy i różnych – czasem sprzecznych – światów. Wierzymy, że łącząc dwie lub więcej spolaryzowanych stron, obudzimy **kreatywność**, która pozwoli nam stworzyć silną i prawdziwie innowacyjną tkankę społeczną.

Oto kilka przykładów z naszego programu, w jaki sposób chcemy to osiągnąć:

Sploty emocji – połączy sztukę tekstylną z nowymi technologiami, aby stworzyć tkaninę, która reaguje na nas i nasze emocje. W tym procesie spleciemy artystów, naukowców i techników.

Gigalalki – nie tylko połączy nasze tradycje sztuki lalkarskiej i animacji filmowej, ale także wykorzysta nowe technologie, aby uczynić ją wyjątkową.

Historia podkoszulka – wykorzysta tradycyjne formy sztuki w ekspresji, ale podkreśli bardziej innowacyjne i zrównoważone sposoby produkcji, umieszczając je w centrum procesu twórczego.

Porzucone miasto – odkrywając na nowo naszą przeszłość, już w trakcie procesu badawczego, spleciemy stare z nowym, wykorzystując zarówno klasyczne procesy archeologiczne, jak i najnowsze metodologie i technologie. To samo dotyczy wyświetlania wyników, korzystania z technik rzeczywistości mieszanej i zachęcania do tworzenia treści generowanych przez użytkowników.

Niewidzialne otoczenie – połączymy tradycyjną muzykę czy sound design z nowoczesnymi technologiami, takimi jak geolokalizacja czy dźwięk przestrzenny.

Al i ja – opiera się na współpracy człowieka z algorytmami, czyli mocy obliczeniowej. Korzystając z tych metod znajdziemy nowe możliwości twórcze dla osób niepełnosprawnych.

Innowacje i technologie pojawią się nie tylko w koncepcji projektu, ale także w innych aspektach ESK, takich jak monitorowanie i wycena, dostępność i włączanie, zrównoważony rozwój.

ZAANGAŻOWANIE LOKALNYCH ARTYSTÓW I ORGANIZACJI KULTURALNYCH

Od samego początku powołany zespół realizacyjny ESK priorytetowo traktował włączenie lokalnych artystów i organizacji kulturalnych w koncepcję i realizację programu kulturalnego. Podejście oparte na współpracy rozpoczęło się wraz z oficjalnym przystąpieniem do konkursu, w którym artyści i interesariusze aktywnie uczestniczyli w przygotowaniach księgi projektowej.

W skład naszego Panelu Programowego weszły doświadczone, wybitne osobistości świata kultury, takie jak Inez Batur (fotografka), Jacek Graś (grafik), Aleksandra Jurczak (tancerka), Witold Mazurkiewicz (dyrektor Teatru Polskiego), Natasha Pavluchenko (projektantka mody) i Jacek Popławski (dyrektor Teatru Lalek Banialuka). Dodatkowo Zespół Zadaniowy składał się z przedstawicieli miejskich instytucji i wydziałów Urzędu Miejskiego, aby zapewnić szeroki zakres perspektyw.

Współpracowaliśmy z różnymi miejskimi instytucjami kultury, takimi jak Bielskie Centrum Kultury, Teatr Polski, Teatr Lalek Banialuka, Galeria Bielska BWA, sieć Miejskich Domów Kultury oraz filie miejskiej biblioteki – Książnicy Beskidzkiej. Nieodłącznym elementem naszych działań były również instytucje regionalne, takie jak Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej i Regionalny Ośrodek Kultury, a także państwowe Studio Filmów Rysunkowych. Wspólnie opracowaliśmy strategiczne pomysły, projekty i inicjatywy informacyjne dla oferty ESK.

Stworzyliśmy ramy, takie jak otwarte zaproszenia do składania projektów i kliniki projektowe, aby zaangażować artystów i niezależnych interesariuszy kultury. Kliniki, prowadzone przez naszych ekspertów, pomogły artystom w pełni rozwinąć ich pomysły. Wydarzenia networkingowe, takie jak Śniadania Artystyczne, sprzyjały nawiązywaniu kontaktów pomiędzy artystami i interesariuszami. Wzięło w nich udział wielu artystów, takich jak Piotr Skucha reprezentujący środowiska kabaretowe, Katarzyna Zielonka zajmująca się tańcem, Sebastian Litner zajmujący się street artem i Dominika Wysogład zajmująca się ceramiką.

Uruchomiliśmy również projekty prototypowania i rozwiązania w zakresie budowania potencjału w celu poprawy jakości pracy lokalnych artystów. Na przykład warsztaty fotograficzne z Markiem Ogniem zaowocowały cennymi informacjami zwrotnymi i ulepszonymi modelami dla podobnych przyszłych inicjatyw. Artyści zajmujący się brandingiem artystycznym i interesariusze omówili swoje potrzeby i aspiracje podczas serii warsztatów zorganizowanych w ramach pierwszego etapu konkursu w obszarach zarządzania ryzykiem, opowiadania historii, myślenia projektowego i pozyskiwania funduszy.

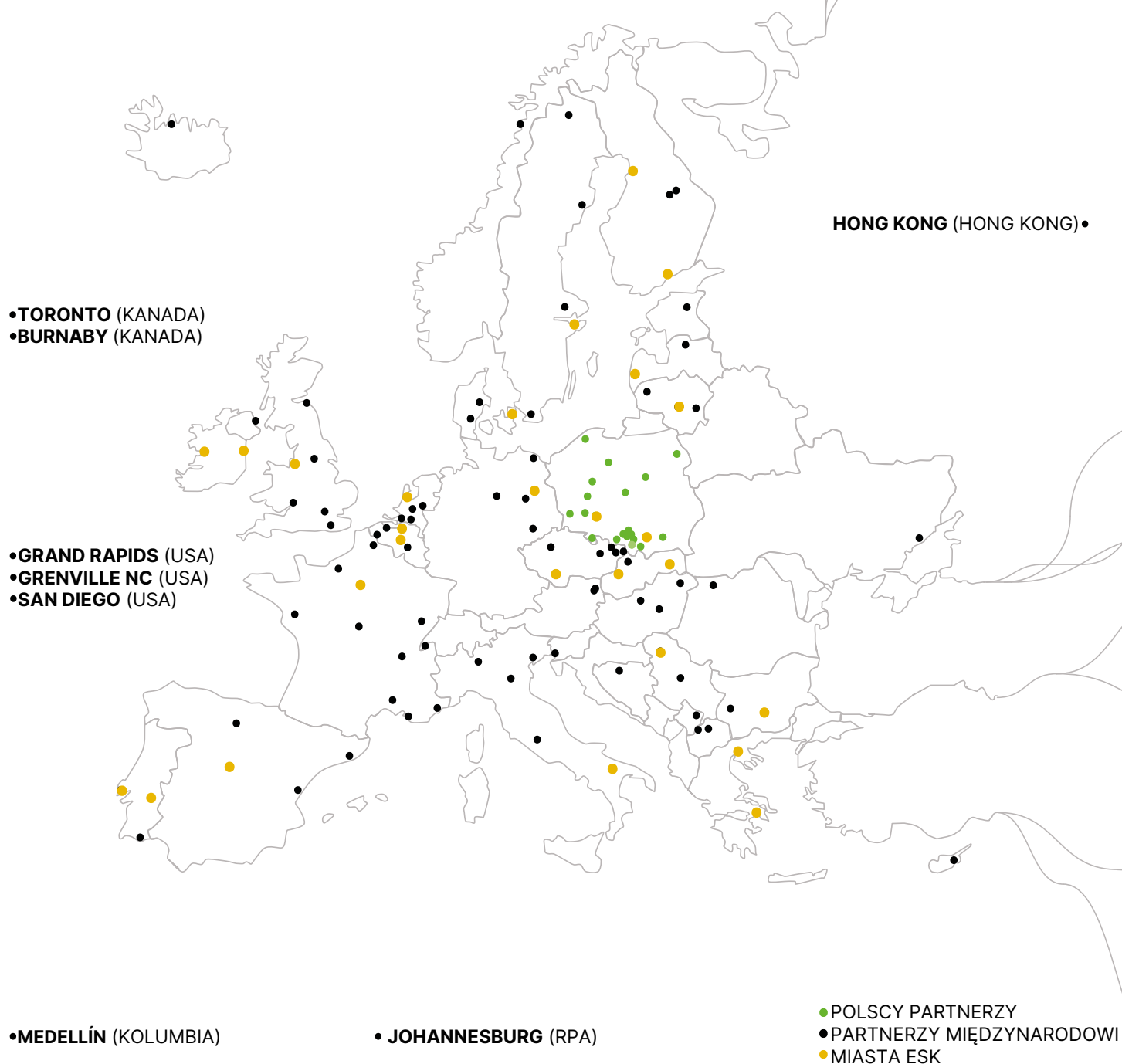
Miejski Dom Kultury i Teatr Lalek Banialuka zorganizowały konkurs na oficjalne maskotki Miasta Splotów (Splotkę i Splotka), a Książnica Beskidzka i Teatr Polski uruchomiły warsztaty/konkurs pisarski skierowany do nastolatków w ramach modelu **Tkalia Kreatywności**. Galeria Bielska BWA była gospodarzem konferencji poświęconej **dobrostanowi** i roli sztuki w jego wspieraniu, skierowanej specjalnie do artystów.

Zorganizowaliśmy pierwszy Beskidzki Kongres Kultury podczas którego ponad 500 osób rozmawiało o znaczeniu i roli kultury w czasie gwałtownych zmian społecznych, klimatycznych i politycznych.

Aby przygotować się do wdrożenia programu, opracujemy strategię rozwoju publiczności i wzmocnimy budowanie potencjału, szczególnie w obszarach wsparcia technicznego. Lokalni artyści i interesariusze są aktywnie zaangażowani w liczne projekty w ramach księgi projektowej, z dodatkowymi planami, aby ich zwykłe – coroczne – programy były jeszcze bardziej wyjątkowe w 2029 r. (str. 19). Większość programu będzie realizowana poza Instytutem. Współpracujemy na przykład z artystką i producentką Justyną Łabądz przy tworzeniu Akademii Street Artu oraz z aktorką i reżyserką Katarzyną Michną przy inkubatorze teatru ulicznego i nowych sztuk cyrkowych.

WYMIAR EUROPEJSKI

RÓŻNORODNOŚĆ KULTUROWA EUROPY, DIALOG MIĘDZYKULTUROWY I WIĘKSZE WZAJEMNE ZROZUMIENIE

Nasza tożsamość jest utkana przez wpływy wynikające z miejsca urodzenia, relacje społeczne, szkoły, miejsca pracy i warunki życia. Czynniki te kształtują nasze odmienne perspektywy i doświadczenia. **Celebruujemy tę różnorodność poprzez projekty takie jak:** *Czas uważności, 100×100, Prawda subiektywna, Smak Europy, Po prostu graj, Skrawki pamięci, Nie z tej bajki czy Laboratorium humoru*. Jednak z bogactwem różnorodności wiążą się wyzwania. Jak osoby z pozornie niepasujących do siebie światów mogą się nawzajem zrozumieć? Jak obalić stereotypy i uprzedzenia utrwalane przez media? I jak pokojowo współistnieć z sąsiadami, których poglądy polityczne znacznie różnią się od naszych?

Przyznając, że nie potrafimy dziś odpowiedzieć na wszystkie wątpliwości, **wykorzystujemy kulturę jako narzędzie wspierające wzajemne zrozumienie**. Projekty takie jak *Gigalalki, Historia podkoszulka, Europejska herstorya, Mapowanie wolności, Bez komentarza i Pralnia narracji* służą jako platformy do wspólnego splatania opowieści. Wymieniamy się perspektywami poprzez współpracę z naszymi europejskimi partnerami, dążąc do niwelowania podziałów i podkreślania złożoności naszego wspólnego świata.

Po raz pierwszy inicjatywa kulturalna, której towarzyszą ambitne plany i wielkie nadzieje, uzyskała w naszym mieście tak wysoką, strategiczną rangę. Nie dlatego, że kultura jest panaceum na wszystkie problemy, ale dlatego, że wspólnie tworzymy rzeczy naprawdę ważne dla nas, mieszkańców Bielska-Białej, a także dla reszty Europy. Czy jest coś bardziej jednoczącego niż potrzeba dążenia do dobrostanu, do dobrego życia? I właśnie dlatego, przygotowując ostateczną wersję książki projektu, zadawaliśmy sobie pytanie: czy ta kwestia jest ważna również dla pozostałych Europejczyków? Czy nasze pomysły mogą mieć pozytywny wpływ na innych ludzi i miejsca na świecie? Czy wymiar europejski znajduje się w centrum tego projektu? Od ponad roku nasze wysiłki koncentrują się na tym, aby działania, które podejmujemy i planujemy na przyszłość, nie były monologiem o Bielsku-Białej, ale **żywym dialogiem z innymi europejskimi miastami pielęgnującym różnorodność kulturową**.

Na każdym etapie budowania naszego programu ESK pod względem zasięgu, zarządzania i długoterminowego wpływu towarzyszą nam międzynarodowi partnerzy. Aktywnie działamy w europejskich sieciach, zaprosiliśmy do współpracy ekspertów z zagranicy, zaangażowaliśmy artystów z wielu krajów i będziemy korzystać z doświadczeń i rozwiązań wypracowanych przez byłe i obecne Europejskie Stolicy Kultury. Będziemy również rozwijać nowe pomysły na zrównoważony rozwój wraz z Europejską Stolicą Kultury w Szwecji. Wierzymy, że dzięki naszym kontaktom w Europie możemy stać się silniejsi i nawet nieoczekiwane wydarzenia lub zmiany polityczne nie będą w stanie ich przerwać.

WSPÓLNE TEMATY EUROPEJSKIE

Nasz program **Tkamy dobrostan** opiera się na pięciu obecnie ważnych tematach europejskich. Obchodząc istotne rocznice z nimi związane, będziemy mogli zaprezentować wspólne elementy kultury, dziedzictwa, historii i integracji europejskiej.

DEMOKRACJA I PRAWA CZŁOWIEKA

Mają dziś kluczowe znaczenie w Europie, ponieważ umożliwiają jednostkom aktywne uczestnictwo w kształtowaniu społeczeństw, wspierając wśród obywateli poczucie sprawczości i odpowiedzialności. Europa, zapewniając przestrzeganie tych praw, promuje współtworzenie polityk i inicjatyw, które odpowiadają na różnorodne potrzeby i aspiracje obywateli, zwiększając spójność społeczną i integrację. Podkreślanie demokracji i praw człowieka umożliwia Europie wzmacnianie środowiska współpracy, w którym kwitnie dialog, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju.

Rocznice w 2029 roku:

90 lat od wybuchu II wojny światowej, Europa i świat znów są podzielone. Można tu dostrzec podobieństwo do złożonej historii naszego miasta, które niegdyś zamieszkiwane było przez Niemców, Żydów i Polaków; historia podzieliła wówczas naszą lokalną społeczność, prowadząc do polaryzacji i dezintegracji. Dziś Europa również zmaga się z wyzwaniami związanymi z podziałami i niezgodą. Odradzające się ruchy populistyczne i skrajnie prawicowe w coraz większym stopniu podsycają nacjonalizm, pogłębiając podziały społeczne. **Obchody: 1 września.** Powiązane projekty: *100×100* (str. 22), *Pralnia narracji* (str. 32), *Prawda subiektywna* (str. 27).

40 lat od pierwszych częściowo wolnych wyborów w Polsce, upadku żelaznej kurtyny i muru berlińskiego. Zastanawiamy się nad rolą kobiet, często pomijanych w historii. Grażyna Staniszevska, jedyna kobieta uczestnicząca w obradach plenarnych Okrągłego Stołu na początku 1989 roku, członkini Solidarności, była parlamentarzystką UE i orędowniczką wolności Ukrainy, jest mieszkanką naszego miasta. **Obchody: 9 listopada.** Powiązany projekt: *Europejska herstory* (str. 30).

25 lat od największego rozszerzenia UE, kiedy Polska i dziewięć innych krajów przystąpiły do unii, kończąc powojenny podział Europy. Aby to uczcić, planujemy dziewięć dni wydarzeń od 1 maja (rocznica przystąpienia do UE) do 9 maja (Dzień Europy). W tym czasie, z pomocą młodych liderów z G29 i wolontariuszy zaangażowanych w naszą ESK, będziemy prowadzić kampanię zachęcającą ludzi do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2029 roku. Aby uczcić ten znaczący moment, współpracujemy również z Larnaką w ramach projektu Generation EU. **Obchody: 1 maja.** Powiązane projekty: *100×100* (str. 22), *Smak Europy* (str. 35).

KRYZYS MIGRACYJNY I UCHODŹCZY

W obliczu wojny i licznej społeczności obywateli Ukrainy, szukającej schronienia w naszym mieście, a także w wyniku postępujących zmian klimatycznych, które sprawiają, że coraz więcej obszarów ziemi nie nadaje się do zamieszkania, musimy podnosić świadomość i przygotować nasze społeczeństwo na przyszłość.

Rocznice w 2029 roku:

5 lat od przyjęcia Nowego Paktu o Migracji i Azylu, w którym zajęto się wieloaspektowymi przyczynami migracji, takimi jak konflikty, ubóstwo i zmiany klimatu, co wymaga długoterminowych strategii i znacznych inwestycji. W 2024 roku przed wdrożeniem dokumentu stoją poważne wyzwania. Obejmuje to osiągnięcie konsensusu między państwami członkowskimi UE o różnych perspektywach w zakresie polityki migracyjnej. **Obchody: 10 kwietnia.** Powiązane projekty: *Pralnia narracji* (str. 32), *Porzuczone miasto* (str. 33), *Podróż w głąb* (str. 24).

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I ZMIANY KLIMATU

Bez poruszenia tych tematów dyskusja na temat rozwoju miasta, a nawet jego przetrwania, staje się niemożliwa. Pewne wysiłki w tym kierunku zostały już podjęte w naszym mieście, np. dzięki formalnym ograniczeniom wycinki drzew zwiększyliśmy retencję wody w górach.

Za pośrednictwem sieci Culture Next Bielsko-Biała uczestniczy w międzynarodowym programie pilotażowym, którego zadaniem jest ocena wpływu kultury na cele zrównoważonego rozwoju i opracowanie podręcznika dla interesariuszy kultury i przyszłych kandydatów do ESK.

Rozmowy z Kiruną podkreśliły wspólne obawy dotyczące zanikających pór roku, które zostaną uwzględnione w projekcie *Przepisy odtworzone*. Współpraca z Julie's Bicycle rozpocznie się w 2025 roku, skoncentrujemy się na szkoleniu menedżerów ds. zrównoważonego rozwoju oraz opracowaniu polityki środowiskowej i planu działania. Do 2026 roku, korzystając z wiedzy eksperckiej Julie's Bicycle, lokalne instytucje i społeczności stworzą najlepsze praktyki w zakresie zrównoważonych wydarzeń kulturalnych.

Rocznice w 2029 roku:

10 lat od czasu, gdy 16-letnia Greta Thunberg poprowadziła największy protest klimatyczny w historii, dobitnie uświadamiając, że siłą aktywności młodości może stymulować globalne działania na rzecz klimatu. To przełomowe wydarzenie podkreśla ciągły wpływ ruchów oddolnych na podnoszenie świadomości ekologicznej i zmianę polityki. **Obchody: 20 września.** Powiązane projekty: G29 jako długoterminowy program wspierający ambasadorów zmian (str. 72), *Historia podkoszulka* (str. 29).

50 lat od pierwszej Światowej Konferencji Klimatycznej, która stanowiła punkt zwrotny w międzynarodowych wysiłkach na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu. Rocznicą podkreśla historyczny postęp globalnych dyskusji na temat klimatu i ewolucję wiedzy naukowej, co ma kluczowe znaczenie dla kształtowania przyszłych polityk i porozumień klimatycznych. **Obchody: 12 lutego**. Powiązany projekt: *Dalej niż jutro* (str. 31).

70 lat od podpisania Traktatu Antarktycznego podkreśla znaczenie międzynarodowej współpracy w zakresie ochrony wrażliwych ekosystemów i łagodzenia skutków zmian klimatu. Pokazuje udane wysiłki dyplomatyczne na rzecz ochrony Antarktydy jako rezerwatu naukowego i podkreśla potrzebę dalszej współpracy w radzeniu sobie z globalnymi wyzwaniami środowiskowymi, takimi jak brak śniegu wpływający na przemysł narciarski. **Obchody: 1 grudnia**. Powiązane projekty: *Magia gór* (str. 43), *Rzeki odzyskane* (str. 44).

INNOWACJE TECHNOLOGICZNE I TRANSFORMACJA CYFROWA

Korzystając z nowych technologii, dążymy do zwiększenia dostępności wydarzeń i rozwijania kreatywnych możliwości dla osób z niepełnosprawnościami, wspierając ich kreatywność i wzmacniając ich pozycję.

Wyobrażając sobie nasze życie, miasto i otaczającą nas przyrodę za 50 lat, wykorzystamy nowe osiągnięcia technologiczne, aby stać się pionierami zrównoważonych rozwiązań. Nasza wizja obejmuje tworzenie nowych immersyjnych doświadczeń (np. tkanina odzwierciedlająca nasze emocje podczas interakcji ze sztuką) przy użyciu najnowszych technologii. Priorytetem jest również przeciwdziałanie zagrożeniom, takim jak cyberprzemoc, przez podnoszenie świadomości i promowanie umiejętności korzystania z mediów wśród różnych pokoleń.

Rocznice w 2029 roku:

60 lat od lądowania na Księżycu, monumentalnego osiągnięcia technologicznego, pokazującego ludzką pomysłowość i zdolność do pokonywania znaczących wyzwań poprzez innowacje. Takie wydarzenia inspirują pokolenia naukowców, inżynierów i innowatorów. Przypominają o tym, co można osiągnąć dzięki ambitnym celom i wspólnym wysiłkom, zachęcając do ciągłego inwestowania w edukację i badania STEAM (nauki ścisłe, technologia, sztuka, inżynieria i matematyka), co ma kluczowe znaczenie dla ciągłej transformacji cyfrowej. **Obchody: 16 lipca**. Powiązane projekty: *Prawda subiektywna* (str. 27), *Pralnia narracji* (str. 32), *Niewidzialne otoczenie* (str. 50).

40 lat od propozycji World Wide Web Tima Bernersa-Lee, złożonej w marcu 1989 roku. Jest to jedna z najważniejszych innowacji technologicznych XX wieku. Jej stworzenie położyło podwaliny pod no-

woczesny Internet, zmieniając sposób udostępniania informacji i uzyskiwania do nich dostępu na całym świecie. Sieć ma ogromny wpływ na życie codzienne, umożliwiając natychmiastową komunikację, pracę zdalną, naukę online i dostęp do bogactwa informacji. Jest przykładem tego jak innowacje technologiczne mogą zmieniać normy i praktyki społeczne. **Obchody: 12 marca**. Powiązane projekty: *Laboratorium humoru* (str. 51), *Al i ja* (str. 49).

ZDROWIE PSYCHICZNE I DOBROSTAN

Naszym celem, do którego chcemy zmierzać poprzez zaplanowany program i działania, jest **dobrostan**. Postrzegamy go jako nadrzędny z wybranych ważnych tematów europejskich, ale jesteśmy również świadomi, że bez wszystkich wyżej wymienionych wartości nie możemy mówić o **dobroście**. W badaniu krajowym (Instytut Pokolenia, 2022) potwierdzono, że samotność jest jednym z największych problemów, z jakimi boryka się młodzież. Dodatkowo społeczeństwo cierpi na epidemię depresji i wypalenia zawodowego, a ze względu na sytuację demograficzną, nasza populacja starzeje się każdego roku. Wierzymy, że kultura może złagodzić wiele z tych negatywnych skutków.

Rocznice w 2029 roku:

80 lat od założenia Światowej Federacji Zdrowia Psychicznego, inicjatora Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego, obchodzonego corocznie 10 października, mającego na celu podniesienie świadomości na temat kwestii zdrowia psychicznego na całym świecie i zmobilizowanie wysiłków na rzecz jego wsparcia. Powiązane projekty: *Czas uważności* (str. 20), *Naprzód* (str. 36), *Wyłącz się* (str. 23), *Z innej bajki* (str. 47), *Kształty natury* (str. 45), *Laboratorium humoru* (str. 51).

WSPÓŁPRACA ARTYSTYCZNA

Mamy kilka wymiarów współpracy i współdziałania:

1. Wszystkie nazwiska artystów, współpracujących w ramach programu artystycznego w roku ESK, są wymienione wraz z odpowiednimi projektami w rozdziale TREŚCI KULTURALNE I ARTYSTYCZNE (str. 14–55).

2. Wzmocnienie współpracy w ramach naszych corocznych wydarzeń artystycznych obejmie zaproszenie w 2029 roku m.in. takich artystów jak Noriyuki Sawa, Ari Dvorak i Zoltan Kiss.

3. Planujemy zaprosić laureatów Nagrody Nobla czy Pulitzera oraz zwycięzców prestiżowych festiwali, takich jak Międzynarodowy Konkurs Muzyczny im. Królowej Elżbiety Belgijskiej, Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny w Leeds, Ars Electronica i Międzynarodowy Konkurs Baletowy Rudolfa Nureyeva.

4. W 2025 roku planujemy rozpocząć program rezydencji z otwartym naborem promowanym przez nas i przez sieci, do których należymy lub będziemy należeć.

5. Współpraca nad wypracowaniem długoterminowych rozwiązań dla zrównoważonej produkcji i działania na rzecz budowania potencjału min. wymiany dobrych praktyk, programów mobilności dla sektora kultury, rozwoju Akademii Street Artu.

6. Programy badawcze dotyczące przyszłych rozwiązań, dobrego samopoczucia i kultury dla zdrowia itp. z udziałem branży kulturalnej i kreatywnej oraz uniwersytetów.

7. Postrzegamy ESK jako szansę na zacieśnienie współpracy z miastami partnerskimi poprzez podniesienie jej statusu za sprawą wspólnych projektów i realizacji wspólnych celów (instytucje, organizacje pozarządowe itp.).

Decyzja o przystąpieniu do konkursu ESK stała się pozytywnym bodźcem dla naszego miasta i motywacją do przyłączenia się do europejskich sieci współpracy. Uważamy, że rozwijanie tych partnerstw i relacji, a także ich pielęgnowanie, jest naszą długoterminową strategią oraz jest to jeden z najważniejszych efektów ESK i dziedzictwo naszych działań.

AKTUALNE WSPÓŁPRACE

Jak widać na mapie (str. 56) i obok projektów w poprzednim rozdziale, w ramach naszego programu ESK nawiązaliśmy współpracę z niemal wszystkimi krajami UE oraz kilkoma spoza Europy.

Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów (Instytut) należy do sieci **Culture Next**, **Culture Action Europe** i **Culture for Health** (będziemy gospodarzami międzynarodowej konferencji 14 i 15 listopada tego roku). Książnica Beskidzka dołączyła do sieci IFLA, a Teatr Lalek Banialuka należy do UNIMA Polska, części głównej organizacji UNIMA.

Działamy w ramach sieci **URBACT** i obecnie jesteśmy aktywni w dwóch projektach: *Wpływ społeczny w działaniach rewitalizacji miast* z włoskim miastem wiodącym Cinisello Belsamo oraz *Kultura jako platforma miejska wspierająca kreatywność i zwalczająca cyfrową samotność* z Budapesztem (Újbuda). Uczestniczymy również w dwóch wymianach w ramach **Europejskiej Inicjatywy Miejskiej**, współpracując z miastem Plovdiv nad naszym projektem *Rzeki odzyskane* (str. 44) i Tartu nad edukacją STEAM.

DALSZE PLANOWANE DZIAŁANIA

Pod koniec września 2024 roku Instytut planuje zostać członkiem sieci **On The Move**, aby wspierać mobilność artystów. W grudniu 2024 roku dołączymy do **Trans Europe Halles**, aby pomóc przekształcić nasze przestrzenie miejskie w tętniące życiem, kulturalne i opiekuńcze centra społeczne. W 2025 roku zostaniemy członkiem platformy **IN SITU**. W tym roku byliśmy obecni na ich dorocznym spotkaniu w Pelt. Inicjujemy **Akademię Street Artu** jako sieć do pracy nad przyszłością sztuki ulicznej w różnych obszarach, a naszymi partnerami będą Upeart (Helsinki), Seedhead Arts (Belfast), Street Art Communication (Koszyce), Fundacja Contorno Urbano (Barcelona) i Rencontres Audio-visuelles (Lille). Jesteśmy również w trakcie nawiązywania współpracy z Afrykańską Stolicą Kultury (opracowaną z pomocą UCLG, którą bardzo uważnie śledzimy) i Amerykańską Stolicą Kultury.

Bielsko-Biała angażuje się w międzynarodowe inicjatywy na rzecz dzieci. Podjęliśmy starania o uzyskanie tytułu Miasta Przyjaznego Dzieciom UNICEF i planujemy dołączyć do nowo utworzonego Europejskiego Sojuszu Burmistrzów na rzecz Dzieci. W Bielsku-Białej otworzymy także centrum prasowe w ramach Międzynarodowego Stowarzyszenia Prasy Dziecięcej.

Instytut ma być gwarantem dziedzictwa tytułu ESK i będzie nadal rozwijał projekty, a także nawiązywał współpracę międzynarodową.

EUROPEJSKA I MIĘDZYNARODOWA PUBLICZNOŚĆ

Nasza strategia obejmuje skupienie się na ważnych tematach europejskich, a w komunikacji i PR położeniu nacisku na „tkaniu dobrostanu” jako hasło, które jest zrozumiałe i bliskie dla wszystkich, eksploracji zrównoważonych rozwiązań międzysektorowych, opierając się na znanych miejscach turystycznych i dotarciu do odbiorców innych Europejskich Stolic Kultury.

PODEJMOWANIE TEMATÓW EUROPEJSKICH

Rozpoznając dziedzictwo, wyzwania i potrzeby naszego miasta, porównaliśmy je z krajowymi i globalnymi stylami życia i trendami kulturowymi. Na tej podstawie opracowaliśmy program, który łączy unikalny charakter miasta z podejmowaniem ważnych tematów europejskich przy użyciu uniwersalnego języka sztuki. Jest on na tyle inkluzywny, by budować wspólne doświadczenie, angażować i integrować odbiorców, niezależnie od ich pochodzenia.

Opierając się na dziedzictwie przemysłu tekstylnego Bielska-Białej, stworzyliśmy kompleksowy program skoncentrowany na tkaninie artystycznej jako popularnym medium poruszającym kwestie **praw człowieka, polityczne, społeczne i genderowe** (*Historia podkoszulka, Europejska herstorya, 100×100* i wystawy główne), połączyliśmy również tekstyla z **najnowszymi technologiami** (*Sploty emocji*). W 2029 roku Teatr Lalek Białaluka i OKO – Centrum Bajek i Animacji stworzą wielkowymiarowe lalki, aby stawić czoła globalnym wyzwaniom związanym ze **zmianami klimatu i migracjami wojennymi** (*Gigalalki*). Unikalna lokalizacja Bielska-Białej u stóp gór podkreśla globalną potrzebę dbania o nasze środowisko i zapomniane rzeki (*Magia gór, Rzeki odzyskane*). Badamy wyjątkową historię pierwszej opuszczonej osady Bielska-Białej i szukamy przyczyn jej relokacji. Jest to również pretekst do poruszenia globalnej kwestii **migracji**, nawiązując do miast często opuszczanych w tych czasach z powodu wojen lub zmian klimatycznych (*Porzucone miasto*).

HASŁO: TKANIE DOBROSTANU

Przyjęta przez nas strategia dotarcia do szerokiego grona odbiorców opiera się na kwestii budowania **dobrostanu** jako tematu dotyczącego każdej osoby, który ponadto można wpleść w różne wzorce indywidualne i społeczne.

Poprzez działania PR zadbamy o to, by nasz program i idee pojawiały się w mediach krajowych i europejskich. Stworzymy **Laboratorium Tkania Dobrostanu** i zaprosimy silne marki, znane osobistości, instytucje kultury oraz osoby działające w obszarze zdrowego/uważnego stylu życia, w tym praktyków z zagranicy, do pomocy w promocji naszych działań na arenie międzynarodowej. Jedną z inicjatyw będzie dzielenie się dobrymi praktykami w ramach inicjatywy *Kultura na receptę*.

Przygotujemy specjalny anglojęzyczny portal poświęcony kulturze dobrego życia, wypełniony wiadomościami, artykułami i krótkimi filmami pokazującymi, jak można budować dobre życie poprzez kulturę, naturę, podejście proekologiczne czy poprzez sport, np. www.goodlifeculture.org. Ustanowimy nagrodę lub stypendium dla najlepszych pomysłów z Europy. Uruchomimy kampanię cyfrową na Instagramie, skierowaną do krajów europejskich pod hasłem [#goodlifeculture](https://www.instagram.com/goodlifeculture) [#kulturadobregożycia](https://www.instagram.com/kulturadobregożycia).

W Instytutach Polskich na całym świecie będziemy prezentować objazdową wystawę „Tkamy dobrostan”, nawiązującą do programu roku tytułu, wzmacniając dotarcie kampanią kierowaną do polskich obywateli mieszkających za granicą.

ZRÓWNOWAŻONE ROZWIĄZANIA MIĘDZYSEKTOROWE

Istnieje sprzeczność między chęcią przyciągnięcia międzynarodowych gości, a troską o klimat. We współpracy z Lokalną Organizacją Turystyczną Beskidu, Regionalną Organizacją Turystyczną i Polską Organizacją Turystyczną naszą strategiczną odpowiedzią będzie łączenie wydarzeń artystycznych z wydarzeniami sportowymi oraz wykorzystanie istniejących już międzynarodowych atrakcji, które przyciągają odwiedzających do naszego regionu: rowerowe trasy zjazdowe, duże wydarzenia sportowe/infrastruktura, turystyka zdrowotna oraz wydarzenia niszowe.

Turystyka przygodowa to najszybciej rozwijająca się branża turystyczna na świecie. W tej części Europy mamy najwyższej klasy trasy zjazdowe i enduro. Cross-promocja z tymi trasami rozpoczęła się z powodzeniem podczas Pucharu Świata UCI w kolarstwie górskim. Kolejnym ważnym wydarzeniem sportowym był Spartan Race, na który przybyło ponad 1300 uczestników z całego świata podczas swojej pierwszej polskiej edycji od lat. W przyszłym roku Bielsko-Biała będzie gospodarzem Mistrzostw Europy w karate. Przyciągamy również fanów trekkingu długodystansowym szlakiem górskim the Loop, który rozpoczyna się w naszym mieście. Znajdujemy się również w bliskim sąsiedztwie europejskich tras rowerowych: EuroVelo4 (Francja–Ukraina); EuroVelo9 (Polska–Chorwacja) oraz EuroVelo11 (Norwegia–Grecja), co jest atrakcją dla rowerzystów długodystansowych.

Turystyka zdrowotna znacznie się rozwinęła, ponieważ obywatele UE z krajów takich jak Wielka Brytania, Szwecja, Niemcy, Holandia i Irlandia poszukują w Europie Wschodniej opieki zdrowotnej w przystępnej cenie. Według PwC, rozwój tej formy turystyki wzrasta od 12 do 15 procent rocznie. Kraje takie jak Węgry, Czechy, Rumunia, Polska

i Łotwa stały się popularnymi celami podróży. Turystyka zdrowotna stanowi obecnie około 5 procent branży turystycznej UE i około 0,3 procenta gospodarki UE.

Niszowa publiczność: fani starych samochodów (Fiat 126p i wieloletnie tradycje, takie jak Rajd Pojazdów Zabytkowych); szybownictwo (Sebastian Kawa, mistrz świata i ambasador BB2029); kultura tradycyjna (Tydzień Kultury Beskidzkiej, jeden z najstarszych festiwali folklorystycznych w Polsce).

BAZOWANIE NA DOBRZE ZNANYCH MIEJSCACH TURYSTYCZNYCH

Trójkąt Bielsko-Biała – Auschwitz-Birkenau (40 km) – Kraków (100 km)

Rok przed pandemią COVID-19 Auschwitz-Birkenau odwiedziło ponad 2 miliony osób. Do 2029 r. liczba ta osiągnie prawdopodobnie 2,5 miliona, zwłaszcza, że w 2030 roku przypada 85. rocznica wyzwolenia obozu. Większość z odwiedzających spędza czas w Krakowie. Chcemy ich przyciągnąć poprzez atrakcyjny program BB2029 i przedłużyć ich wizytę w regionie.

Podkreślenie bliskiej odległości Bielska-Białej do Auschwitz-Birkenau, byłego niemieckiego nazistow-

skiego obozu koncentracyjnego i zagłady, zapewnia odwiedzającym przejmujący kontrast miejsca wielkiej tragedii z malowniczymi krajobrazami miasta i tętniącą życiem sceną kulturalną. Promowanie wycieczek z przewodnikiem, które łączą te miejsca poprzez narracje tematyczne, może wzbogacić zrozumienie przez odwiedzających historii regionu. Będziemy oferować pakiety obejmujące zakwaterowanie, transport i przewodnik po głównych wydarzeniach tematycznych związanych z regionem. Wreszcie prezentowanie lokalnej kuchni i tradycyjnego rzemiosła może zanurzyć odwiedzających w autentycznej tkance kulturowej regionu.

DOTARCIE DO ODBIORCÓW Z INNYCH EUROPEJSKICH STOLIC KULTURY poprzez nawiązanie do ich głównych tematów (str. 64-65). Niezależnie od wyniku konkursu, w 2029 roku skupimy się przede wszystkim na współpracy z Kiruną i Uppsalą, a także z miastami z Belgii i Cypru. Dzięki współpracy z Bourges 2028, *Historia podkoszulka* będzie mobilnym spektaklem pojawiającym się na stacjach kolejowych w wybranych miastach w krajach EU. Począwszy od stacji Bourges podczas ceremonii zamknięcia ESK2028, będzie podróżować przez 20 europejskich stacji, docierając do Bielska-Białej na wydarzenia otwierające rok ESK.

POWIĄZANIA Z INNYMI EUROPEJSKIMI STOLICAMI KULTURY

Osiągnięcia miast, noszących ostatnio tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, są imponujące i mają wielką siłę inspirowania. Zgodnie z naszą strategią **tkania dobrostanu** integrujemy ich sprawdzone pomysły i wprowadzamy dalsze innowacje, aby wspierać zrównoważony europejski ekosystem i maksymalnie zwiększać korzyści płynące z efektu sieciowania, będącego jednym z najważniejszych elementów idei ESK.

Stworzymy Centrum ESK w naszym mieście, aby wzmocnić markę Europejskiej Stolicy Kultury. Zlokalizowane obok głównego placu miejskiego, będzie poświęcone prezentacji dorobku Europejskich Stolic Kultury i będzie się składać z przestrzeni informacyjnej, wystawienniczej, kawiarnianej, strefy przeznaczonej na występy i spotkania, a także strefy cyfrowej, łączącej nas z ESK w Szwecji. Uwzględnimy spostrzeżenia z międzynarodowego sympozjum na temat wzmocnienia marki ESK, które zorganizowaliśmy w czerwcu 2024 roku w ramach misji Culture Next. Będziemy nadal korzystać z sieci Culture Next i nawiązywać kolejne nici współpracy z miastami aspirującymi do tytułu ESK. Dzięki spotkaniom, odbywającym się co dwa lata, nawiązujemy kontakty z innymi miastami biorącymi udział w konkursie. Przewodzimy grupie roboczej ds. finansów w ramach tej sieci. Po otrzymaniu tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2029, jako członek rodziny ESK, będziemy mieć jeszcze bliższe relacje z innymi posiadaczami tytułu.

W roku 2029 najważniejsza będzie dla nas współpraca ze zwycięskim miastem w Szwecji. Odwiedziliśmy zarówno Kirunę, jak i Uppsalę, aby nawiązać dobre relacje personalne i dowiedzieć się, jakie mają priorytety oraz znaleźć elementy programu, które wspólnie możemy realizować. Uzgodniliśmy, że będziemy także współpracować przy promocji, ewaluacji oraz skoordynujemy ceremonie otwarcia, zamknięcia i obchody Dnia Europejskiego.

Kiruna: w obu miastach są stoki narciarskie, choć w Kirunie jest nieco więcej śniegu... W obu miastach z sentymentem wspominamy tramwaje... i oba miasta zbudowały nowe centra – my zrobiliśmy to ponad 700 lat temu, Kiruna robi to teraz. Postanowiliśmy wspólnie pracować nad następującymi projektami: *Porzucone miasto, Przepisy odtworzone, Po prostu graj, Laboratorium humoru, Magia gór, Wyląć się*.

Uppsala: W 2029 roku sztuka tekstylna będzie prezentowana w Bielsku-Białej (z udziałem Małgorzaty Mirgi-Tas) i Uppsali (Magdalena Abakanowicz), symbolizując dialog kulturowy między naszymi miastami. Nasze miasta priorytetowo traktują dostęp do zdro-

wej żywności w trosce o ogólny **dobrostan**. Współpracujemy z Food Council, aby opracować zrównoważone rozwiązania tego globalnego wyzwania. Wprowadzamy nowy model sztuki publicznej za pośrednictwem Akademii Street Artu, a Anna Ehn, kierownik ds. sztuki publicznej w Uppsali, podzieli się najlepszymi praktykami w zakresie finansowania podczas naszego wydarzenia online, organizowanego w październiku 2024 r. w ramach naszego przewodzenia grupie roboczej sieci Culture Next. Zdecydowaliśmy się współpracować przy następujących projektach: *100×100, Smak Europy, Przepisy odtworzone, Dalej niż jutro, Mapując wolność, Street Art Regeneracja, Sploty emocji*.

Nawiązujemy współpracę z innymi ESK, takimi jak:

Chemnitz 2025: to ten zespół zainspirował nas do wyjścia na ulice i zapytania młodych ludzi, jak rozumieją kandydaturę BB i co o niej myślą. Mamy również możliwość uczestniczenia w comiesięcznych spotkaniach dot. monitoringu i ewaluacji, podczas których miasta ESK dzielą się informacjami o swoich sukcesach i wyzwaniach, jakie przed nimi stoją.

Oulu 2026: współpracę z Oulu nawiązaliśmy już podczas naszego zaangażowania w projekt Żilina Beskidy 2026. Ponieważ znajdujemy się w pobliżu trasy E75, zgodziliśmy się być jednym z pit-stopów na drodze ich artystycznej podróży. Teraz jednak skupiamy się na współpracy z Oulu w ramach jednej z ich linii programowych Art Loves Tech. Współpraca przy projektach: *Dalej niż jutro, Podróż w głąb, Przepisy odtworzone*.

Trenczyn 2026: to najbliższa nam ESK, oddalona o zaledwie 180 km od Bielska-Białej. Będziemy wspierać ich w tytułowym roku na zasadzie wolontariatu, a w nadchodzących latach także ściśle współpracować przy projektach: *Rzeki odzyskane, Historia Podkoshulka, Pralnia narracji*, a także przy systemach działania **Spleceni kulturą i Wolontariat kulturalny i podróże**.

Evora 2027: współpraca przy projektach: *100×100, Gigalalki, Po prostu graj, Naprzód*.

Liepaja 2027: współpraca przy projektach: *Skrawki wspomnień, Pralnia narracji, Smak Europy, Rzemiosła*.

Czeskie Budziejowice 2028: wykorzystaliśmy koncepcję permakultury jako podstawę procesu poznawczego, aby ustalić naszą definicję **dobrostanu**. Będziemy również współpracować nad kontynuacją celu Budziejowic, jakim jest bycie najbardziej dostępną stolicą kultury. Współpraca

przy projektach: *Przepisy odtworzone, Smak Europy, Pralnia narracji, Europejska herstory, Naprzód* oraz przy systemie działania **Wolontariat kulturalny i podróże**.

Bourges 2028: Jesteśmy w kontakcie z Bourges w sprawie promowania zachowań służących idei zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do miast ESK, takich jak zachęcanie odwiedzających do korzystania z pociągów poprzez interwencje artystyczne i podnoszenie świadomości na temat pozytywnego wpływu zachowań jednostek na stan środowiska. Współpraca przy projektach: *Historia podkoszulka, Naprzód, Mapowanie wolności*.

Skopje 2028 – współpraca przy projektach: *Smak Europy, Prawda subiektywna, Porzucone miasto, Rzemiosła*.

Kandydaci do tytułu ESK 2030 i w nadchodzących latach:

Kortrijk 2030 – współpraca przy projektach: *Czas uważności, Naprzód, Unplug Festival, Schronienie, Kształty natury*.

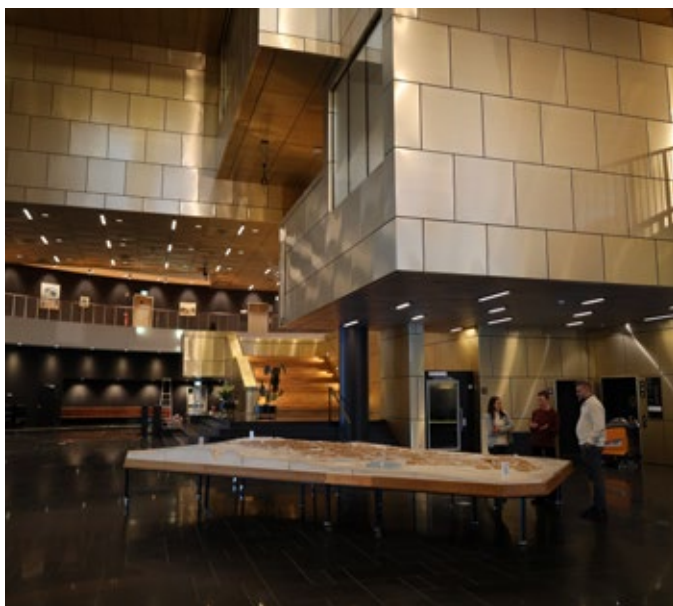
Leuven 2030 – współpraca przy projektach: *Porzucone miasto, Czas uważności, Pralnia narracji*.

Namur 2030 – współpraca przy projektach: *Gigalalki, Przepisy odtworzone, Naprzód, Po prostu graj, Czas uważności*.

Molenbeek for Brussels 2030 – współpraca przy projektach: *Porzucone miasto, Schronienie, Pralnia narracji, Prawda subiektywna, Bez komentarza, Skrawki pamięci*.

Larnaka 2030 – współpraca przy projektach: *Dalej niż jutro, Rzeki odzyskane, G29*.

Osiągnęliśmy porozumienie ze wszystkimi polskimi miastami, które zgłosiły się do konkursu. Na etapie preselekcji zdecydowaliśmy, że zwycięzca zaprosi pozostałe miasta do udziału w swoim programie. Wszystkie miasta poparły tę inicjatywę. W końcowej fazie selekcji współpracowaliśmy z Lublinem nad przeprowadzeniem negocjacji z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego w celu ustanowienia Polskiej Stolicy Kultury, wzorowanej na konkursie ESK. Pomysł ten poparło jedenaście miast, w tym trzech finalistów. Ponadto uzgodniliśmy z dwoma kandydującymi miastami szwedzkimi, że oba te miasta zostaną włączone do naszego programu, niezależnie od wyniku.

Przedstawiciele BB2029 odwiedzający Kirunę i Uppsalę

ZASIĘG

ZAANGAŻOWANIE LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI I SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

INFORMOWANIE I PROMOCJA

Od początku wiedzieliśmy, że kluczowym elementem projektu będzie zaangażowanie lokalnej społeczności i społeczeństwa obywatelskiego. Aby tego dokonać i dać tym grupom możliwość **współtworzenia** programu BB2029, musieliśmy najpierw dotrzeć z informacją o marce ESK i postępach w realizacji działań do szerokiego grona odbiorców, a nie tylko ich czołowych przedstawicieli i liderów opinii.

W tym celu podjęliśmy następujące działania:

- Na głównym deptaku w centrum miasta został zorganizowany punkt informacyjny, do którego każdy może wejść i zadać pytania. W miejscu tym odbyło się również wiele spotkań związanych z kandydaturą miasta do ESK.
- Po publikacji pierwszej książki projektu (bidbooka) odbyła się konferencja prasowa, na której obecny był zespół BB2029, gotowy odpowiedzieć na wszystkie pytania. Byliśmy pierwszym polskim miastem, które tak wcześniej opublikowało bidbook preselekcyjny.
- Wykorzystano cyfrowe środki promocji i informacji, w tym stronę internetową projektu, media społecznościowe, newslettery oraz partnerstwo z lokalnymi liderami opinii, takimi jak Misiek na Ulicy (Michał Baranowski, fotograf i artysta uliczny), aby rozpowszechnić informacje o naszych działaniach.
- Ambasadorzy – **tkacze wpływu** – rozpowszechniają wiadomość w swoich społecznościach. Należą do nich między innymi: Marek Ogień – fotograf sportowy o międzynarodowej renomie, Sebastian Kawa – wielokrotny mistrz świata w szybownictwie, Dominika Kasińska – działaczka i promotorka włączania osób z niepełnosprawnościami, osobowość społeczna i medialna, Maja Adamczyk – nastoletnia ultramaratonistka i młoda pisarka, Bartosz Ziemiński – himalaista, narciarz zjeżdżający z Korony Ziemi i współtwórca filmów dokumentalnych oraz Bartłomiej Żywczak – nauczyciel i mentor wielu pokoleń młodych talentów z Bielska-Białej.
- Kampanie reklamowe w mediach masowych i w formie reklamy zewnętrznej pozwoliły nam przekazać nasze przesłanie całemu miastu. Informacje o naszym udziale w konkursie były emitowane przed każdym przedstawieniem teatralnym, koncertem i innymi wydarzeniami kulturalnymi w mieście.
- Partnerstwa międzysektorowe – współpracowaliśmy przy wydarzeniach sportowych odbywających się w naszym mieście, takich jak Puchar Świata w kolarstwie górskim i Spartan Race oraz z lokalną zawodową drużyną siatkarską. Działaliśmy wspólnie również z sektorem biznesowym (np. górskie śniadania IT i kampania reklamowa

w największym centrum handlowym), sektorem zdrowia, restauracjami i firmami cateringowymi, firmami zajmującymi się krajobrazem. Wzięliśmy udział w Juwenaliach Podbeskidzia oraz w Beskidzkim Festiwalu Nauki i Sztuki.

ZAANGAŻOWANIE I WŁĄCZENIE

Drugi etap polega na aktywnym zaangażowaniu ludzi w program. Kluczowymi partnerami w procesie zaangażowania były biblioteki miejskie oraz domy kultury, ponieważ są one najbardziej dostępne dla wszystkich mieszkańców (łącznie 29 lokalizacji na terenie miasta).

Aby zaangażować mieszkańców miasta, wykorzystaliśmy:

- **Otwarte spotkania informacyjne** – poruszające zarówno tematy zawarte w naszej ofercie, zgodnie z głównymi nićmi i włóknami, jak i inne obszary zainteresowań, takie jak biznes, gastronomia, ekologia, sport, dostępność kultury itp. Zorganizowaliśmy prawie 50 tego typu wydarzeń. Z powstałej w ten sposób **tkackiej społeczności** kilka osób wyróżniło się jako **tkacze wpływu**. Należą do nich: Renata Lejawka (aktywistka ekologiczna promująca ideę lasów społecznych), Anna Chęć (ogrody społeczne), Ewa Trzcionka (rozwój miejski), Claudius Becker (zaangażowany w problemy zdrowia psychicznego nastolatków) i Subber Ahmed (właściciel restauracji i twórca aplikacji kulturalnej, mającej na celu pomoc tymczasowym gościom miasta).
- **Otwarte nabory projektów** – łącznie przeprowadziliśmy cztery otwarte nabory. Trzy z nich były skierowane do lokalnej społeczności, a jeden miał wymiar międzynarodowy, został zorganizowany przy wsparciu Instytutu Goethego. Dzięki nim zgromadziliśmy prawie 350 projektów zarówno od profesjonalistów, jak i amatorów.
- **Dyskusje i wykłady** – Galeria Bielska BWA zorganizowała cykl wykładów na temat przestrzeni miejskich oraz, we współpracy z Punktem 11 i Książnicą Beskidzką, na temat języka włączającego. Biuro Rozwoju Miasta zorganizowało spotkanie *Po co nam miasto?* – debatę, będącą efektem przeprowadzonego rok wcześniej audytu, dotyczącego kwestii dostępności w Bielsku-Białej. Te dyskusje umożliwiają budowanie społeczności, która może prowadzić procesy zmian w naszym mieście.

OBUDZENIE POCZUCIA SPRAWCZOŚCI

Ostatnim etapem jest obudzenie **poczucia sprawczości**. Po zakończeniu tego etapu będziemy mieli ambitny rozrastający się zespół, który nie tylko umożliwi dalszy rozwój projektu ESK, ale także jego realizację na różnych poziomach – od wolontariuszy po pracowników, kuratorów projektów i producentów.

Aby to osiągnąć, wdrożyliśmy następujące działania:

- **Rozwój projektów** – nasz zespół i zewnętrzni eksperci ustanowili klinikę projektów – serię spotkań pomagających w ich rozwoju.
- **Projekty pilotażowe** – malowanie na żywo z zaangażowaniem publiczności podczas Pucharu Świata w kolarstwie górskim; konkurs na zaprojektowanie Splotków – maskotek Miasta Splotów, do którego zgłoszono 140 projektów; wspólny projekt Miejskiego Domu Kultury z czeskim zespołem z Brumova, który obejmuje **współtworzenie** i realizację projektów artystycznych. Latem założymy pierwszy ogród społeczny w centrum miasta.
- **Własność projektu** – podstawową zasadą jest to, że osoba, która inicjuje projekt, jest jego właścicielem, dopóki chce pozostać zaangażowana.

Planowane działania na przyszłość:

- Dzięki naszej współpracy z Artivist Network zgromadzimy aktywistów i facylitatorów sztuki, którzy wspierają ruchy strategicznie, pobudzające **kreatywność** i sztukę w celu wywołania zmian.
- **Centrum prasowe dla dzieci i młodzieży** zostanie utworzone we współpracy z Punktem 11, a także organizacją młodzieżową Redakcja BB oraz Uniwersytetem Bielsko-Bialskim. Obejme to również współpracę z childpress.org, zgodnie z ich kodeksem postępowania.
- **Szkolenia i regranting**: profesjonalne organizacje, takie jak Regionalna Izba Adwokacka, i/lub indywidualni eksperci będą prowadzić szkolenia na temat kwestii prawnych dla artystów i organizacji pozarządowych. Tematy szkoleń zostaną określone w trakcie naszej współpracy. Kluczowe organizacje będą zajmować się regrantingiem małych projektów społecznych w roku tytułowym w ramach swoich specjalizacji, takich jak ekologia, zaangażowanie nastolatków czy rzemiosło.

NOWE I TRWAŁE MOŻLIWOŚCI

Aby nasze aktywności były zrównoważone, koncentrujemy się na tworzeniu kilku systemów działań, na podstawie których możemy budować i rozwijać naszą **społeczność tkaczy**.

Wolontariat odgrywa kluczową rolę w integracji nowo przybyłych mieszkańców z tkanką społeczną i kulturalną naszego miasta. Stanowi on ich pierwszą ścieżkę do zaangażowania społecznego i nawiązania kontaktów.

Członkowie Rady Seniorów w Bielsku-Białej, działający jako ambasadorzy kultury, są przykładem tych wysiłków integracyjnych. Choć nasze miasto może pochwalić się skutecznym systemem wsparcia dla seniorów, zdajemy sobie sprawę z potrzeby specjalistycznej opieki, zwłaszcza dla osób, które czują się odizolowane po stracie małżonka/partnera. Naszym celem jest zapewnienie im poczucia

celu i przynależności przez zaangażowanie w życie społeczności za pomocą wolontariatu.

Innym przykładem naszego zaangażowania jest program **Wolontariat kulturalny i podróże (CV&T)**, zaprojektowany w celu aktywizowania młodych ludzi za sprawą oferowania im wzbogacających lokalnych doświadczeń wolontariackich, które mogą prowadzić do udziału w międzynarodowych wydarzeniach za granicą. Ta inicjatywa nie tylko zwiększa motywację, ale także sprzyja głębszemu zrozumieniu różnorodności Europy i ducha wspólnotowego. Współpraca z miastami takimi jak Czeskie Budziejowice, Oulu, Molenbeek, Evora i Trenčín podkreśla nasze zaangażowanie w pozyskiwanie wolontariuszy na nadchodzący rok ESK.

Spleceni kulturą – aby odkryć nowe pokolenia producentów i kuratorów kultury, dajemy młodym ludziom możliwość samodzielnego tworzenia własnych wydarzeń kulturalnych przy wsparciu Instytutu. Jako podmiot prawny, Instytut pomoże w sprawach administracyjnych i zapewni kontakty ze specjalistami oraz instytucjami miejskimi. Z myślą o najbardziej utalentowanych i sprawdzonych organizatorach powołamy **Platformę młodych producentów**, która będzie służyć rozwojowi ich talentów i budowie ich przyszłych karier w kulturze – poprzez wymianę staży z dobrze ugruntowanymi producentami wydarzeń. Liderem tego programu będzie Franciszek Gołębiowski, który jako pierwszy przedstawił ten pomysł w ramach otwartego naboru.

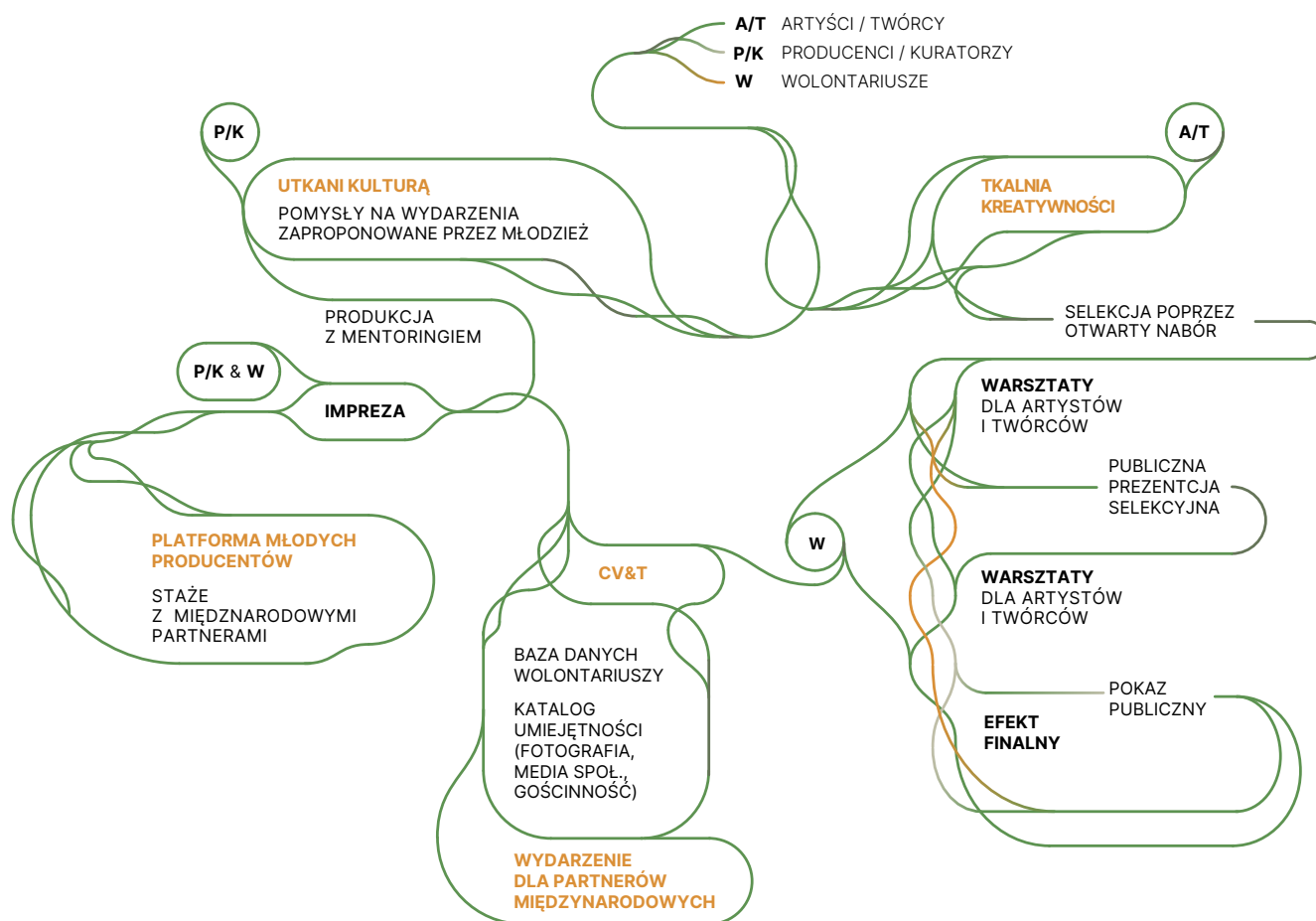
Tkalnia kreatywności to system wspierający działania twórcze i monitorujący bieżące aktywności w tej dziedzinie. Będzie się składać z trzech poziomów – amatorskiego, półprofesjonalnego i profesjonalnego. Skoncentrujemy się na:

- sztuce w przestrzeni publicznej, w tym sztuce ziemi (land art), gdyż otacza nas przyroda, do której chcemy wprowadzić sztukę zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, dbając o to, by wzbogacając ofertę doświadczeń kulturalnych, nie czynić szkody naturze;
- literaturze, w tym sztuce teatralnej, która może być później wystawiona jako przedstawienie; komiksach we współpracy z ilustratorami;
- projektach multidyscyplinarnych i multimedialnych, w tym grach.

Procedura, według której działa **Tkalnia kreatywności**, wygląda następująco: otwarty nabór, selekcja do pierwszego etapu obejmującego warsztaty i publiczne prezentacje, kwalifikacja najlepszych projektów do drugiego etapu (przez ekspertów i publiczność), a następnie warsztatów i publicznego wydarzenia, na którym wybierani są zwycięzcy.

Akademia Street Artu – międzynarodowe przedsięwzięcie, mające na celu omówienie przyszłości tego rodzaju sztuki i jej rozwoju w naszym mieście, a także włączenie młodzieży z grup defaworyzowanych. Akademia jest koordynowana przez dr Justynę Łabądz.

ZASIĘG – SKRÓT INFORMACJI

Pedanteria to nowe miejsce dla działań twórczych, mające na celu wzmocnienie młodych artystów z różnych dziedzin. Poprzez immersyjne wydarzenia stworzy nowe audytorium oraz zaangażowane społeczności, które docenią oddolne i amatorskie inicjatywy.

Rozszerzenie inicjatywy Bielskiego Centrum Kultury **Base To Do** połączy lokalnych artystów i poszerzy ich widownię, otwierając się na młodych ludzi zainteresowanych rozwijaniem swoich umiejętności artystycznych.

OdTwórczy narzędziownik to przestrzeń przeznaczona rękodziełu i projektom typu „zrób to sam”, które mają na celu recykling materiałów i odnawianie rzeczy. Jeśli potrzebujesz zbudować coś na swoje wydarzenie lub projekt artystyczny, jeśli chcesz coś naprawić lub odnowić, to jest to miejsce, do którego warto się udać. Narzędziownik stworzy społeczność rzemieślników i będzie obejmować osoby marginalizowane i znajdujące się w trudnej sytuacji, zapewniając dostępność dla wszystkich. Docieramy do tych środowisk poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi. Projekt prowadzi Krzysztof Kaczmar.

Moodpeer App to aplikacja zaprojektowana przez Subbera Ahmeda, mająca na celu pomoc nowo przybyłym oraz tymczasowym mieszkańcom naszego miasta w osiedleniu się i aktywnym zaangażowaniu.

DOSTĘPNOŚĆ

Aspekt ekonomiczny: pracujemy nad zwiększeniem liczby wydarzeń we wszystkich dziedzinach sztuki w naszym programie i życiu kulturalnym miasta, na które bilety są niedrogie lub wstęp jest dar-

mowy. Mamy już zniżki dla seniorów, nastolatków, dużych rodzin i krwiodawców. Problemem są jednak kwestie komunikacyjne. Często młodzi ludzie, mieszkający w aglomeracji beskidzkiej, nie mogą uczestniczyć w wydarzeniach w naszym mieście, ponieważ nie mają jak wrócić do domu komunikacją publiczną, a hotele są zbyt drogie. Dlatego, we współpracy z hostelami, chcemy uruchomić kapsuły noclegowe. Inną formą pośredniej pomocy finansowej będzie zapewnienie opieki nad dziećmi (w tym dziećmi z niepełnosprawnościami) dla rodziców i opiekunów chcących uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych.

Aspekt fizyczny: infrastruktura kulturalna naszego miasta jest stale poprawiana pod względem dostępności fizycznej. Jednak ostatnie badanie wykazało duże obszary do poprawy w samym centrum miasta. Wraz z Fundacją Ludzie, Innowacje, Design oraz organizowanym przez nich festiwałem designu Arting dążymy do rozwiązania niektórych z tych problemów.

Włączanie: dążymy do inkluzywności, uwzględniając różne potrzeby ludzi żyjących w naszym mieście. Wspólnie z Centrum Integracji, dedykowanym imigrantom i uchodźcom, koncentrujemy się na wydarzeniach dla dzieci (z dodatkowymi wydarzeniami dla ich rodziców), aby ułatwić im integrację.

Teatr Polski w Bielsku-Białej jest krajowym liderem w zakresie dostępności dla widzów o specjalnych potrzebach. Planujemy dostosować wypracowane tam rozwiązania do wydarzeń ESK. Planujemy również opracować rozwiązania, które poprawią komfort akustyczny podczas dużych wydarzeń w przestrzeni publicznej. Przyniesie to korzyści nie

tylko osobom neuroróżnorodnym, ale także starszym – ich przedstawiciele prosili nas o rozwiązanie problemu nadmiernego hałasu. Zostanie to włączone do zadań **Tkalni kreatywności**.

Instytucje, takie jak sieć bibliotek Książnicy Beskidzkiej i Galeria Bielska BWA, zaplanowały wydatki na szkolenie pracowników w tworzeniu programów artystycznych dla grup marginalizowanych. Do 2029 roku szkolenia te zaowocują wydarzeniami o wysokim stopniu dostępności, które zostaną włączone w *Wyłącz się* i projekt *Czas uważności*. Planowane inicjatywy obejmują sesje biblioterapii, poezję leczniczą i koncerty relaksacyjne dla osób ze spektrum autyzmu.

Współpracujemy z organizacjami pozarządowymi, takimi jak Ulica Kreatywna i Teraz Ulica, aby dotrzeć do ludzi spoza regularnego życia miejskiego i do subkultur.

STRATEGIA ROZWOJU WIDOWNI

EDUKACJA

Współpracujemy z uniwersytetami w naszym mieście (Uniwersytet Bielsko-Bialski i filia Śląskiego Uniwersytetu Medycznego) oraz trzema uniwersytetami krajowymi i siedmioma międzynarodowymi przy różnych projektach. Oto kilka przykładów:

- Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego pracuje nad projektem *Porzucone miasto*;
- Uniwersytet w Tetowie z Macedonii Północnej współpracuje przy projekcie *Pralnia narracji*;
- Uniwersytet Filmowy Konrada Wolfa w Babelsbergu jest zaangażowany w projekt *Prawda subiektywna*;
- Uniwersytet Nauk Stosowanych w Oulu uczestniczy w projekcie *Podróż w głąb*.

Ponadto stworzymy Konsorcjum Monitoringu i Ewaluacji dla ESK BB2029, prowadząc badania, opracowując metodologie, tworząc narzędzia badawcze i przeprowadzając badania kliniczne z instytucjami takimi jak Uniwersytet w Bielsku-Białej i Liverpool John Moores University.

UDZIAŁ SZKÓŁ

Współtworzymy **Kolektyw Kulturalny**, złożony z przedstawicieli miejskich instytucji kultury, aby odwiedzać szkoły i angażować młodzież w uczestnictwo w kulturze, poznawać ich potrzeby i informować o możliwościach. Kolektyw odwiedza szkoły regularnie przez cały rok włączając w swoje działania młodzież i stając się platformą współpracy międzyinstytucjonalnej.

Młodzieżowa Rada Miasta, wyłaniana poprzez wybory samorządowe w szkołach, czynnie angażuje młodzież w aktywność obywatelską i w inicjatywy kulturalne. Powołany przez MRM Komitet ds. ESK promuje wśród młodzieży wiedzę i uznanie dla dziedzictwa kulturowego i sztuki współczesnej.

G29 (Generation 29), jedno z naszych głównych działań adresowanych do młodzieży, jest nieformalną międzynarodową platformą budowania grupy ambasadorów projektu i europejskich wartości, którzy mają być inicjatorami zmian. Dzieci z Bielska-Białej, Larnaki, Faro i Żyliny, urodzone w 2011 roku, będą pracować nad tematami ważnymi na arenie międzynarodowej i tworzyć interwencje artystyczne do 2029 roku, kiedy osiągną pełnoletność. Będą inicjować projekty i angażować rówieśników, podnosząc swoje kwalifikacje i zdobywając międzynarodowe doświadczenie.

Wędrujące obrazy – międzynarodowy projekt, integrujący sztukę z życiem uczniów szkół średnich poprzez łączenie placówek edukacyjnych na ca-

łym świecie, w celu wymiany zdjęć sztuki ulicznej z ich miast. Uczniowie wezmą udział w warsztatach i spacerach fotograficznych oraz dokumentują wyjątkowe sceny. Wybrane zdjęcia stają się wysokiej jakości wydrukami na płótnie, służącymi jako współczesne pocztówki, które opowiadają historię miasta. Następnie szkoły prezentują te dzieła sztuki i udostępniają je na całym świecie, tworząc sieć wymiany kulturalnej.

Systemy działania, takie jak **Spleceni kulturą**, **Wolontariat kulturalny i podróże** oraz wybrane inicjatywy z **Tkalni kreatywności** będą przeznaczone dla uczniów i studentów. Korzystając z tej formuły, wybieramy projekty dla młodych w roku tytułu.

Ponad 40 szkół z Bielska-Białej wyraziło swoje zaangażowanie w nasze projekty, wśród nich są: Szkoła Gastronomiczna: *Przepisy odtworzone*, Szkoła Muzyczna: *Smak Europy*, Szkoła Plastyczna: *100x100*, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 4 im. Stanisława Staszica: *Rzemiosła*.

STRATEGIA ROZWOJU GRUPY ODBIORCÓW

W 2029 roku sztuczna inteligencja i nowe technologie pozwolą nam uczynić naszą ofertę jeszcze bardziej dostępną. Wydarzenia organizowane przez instytucje będą w większości dostępne online. Jesienią 2024 roku rozpoczniemy prace nad **Planem Rozwoju Widowni** pod kierunkiem Agaty Etmanowicz, specjalistki ds. budowania wydarzeń dostępnych (Fundacja Impact).

Przeprowadzimy badania nad dobrymi praktykami już wypracowanymi w miejskich instytucjach kultury i zastanowimy się, w jaki sposób stworzyć model wdrażania tych praktyk w różnych kontekstach, np. przez inne instytucje.

Podczas dużych imprez popularnych w naszym mieście, takich jak Puchar Świata w kolarstwie górskim, Spartan Race, mecze siatkówki, pięcioboje rozgrywki ligi piłkarskiej (jedna z najsilniejszych polskich drużyn jest z Bielska-Białej) – dotrzemy do fanów sportu. Opracujemy łączony system sprzedaży biletów na wydarzenia sportowe i kulturalne. Dodatkowo zaangażujemy Ambasadorów ESK – wyjątkowe talenty i osobowości z naszego miasta, które są powszechnie rozpoznawalne i wpływowe w mediach społecznościowych.

Projekty: *Po prostu graj*, *Naprzód*.

Zaangażujemy miłośników przyrody w działania landartowe w lokalizacjach rekreacyjnych – ścieżkach rowerowych, szlakach górskich, cmentarzach, rzekach. W naszym programie znalazło się kilka projektów, które zainteresują właśnie taką publiczność.

Projekty: *Magia gór*, *Rzeki odzyskane*, *Kształty natury*.

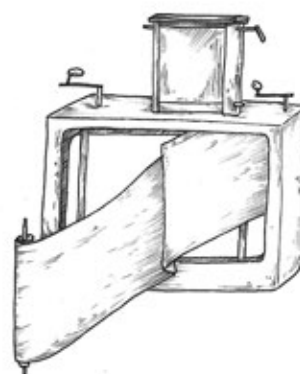

Kultura na receptę: Włączenie arteterapii do oferty programowej urozmaica ofertę instytucji kultury i przyciąga nowych odbiorców zainteresowanych terapeutycznymi korzyściami płynącymi z takich zajęć. Rozwijanie partnerstwa między instytucjami kulturalnymi a placówkami ochrony zdrowia będzie promować programy terapii kulturowej i zwiększy świadomość korzyści wśród potencjalnych uczestników. W tym roku przeprowadziliśmy ankietę wśród służb mundurowych i ratunkowych, aby ocenić zapotrzebowanie na sesje arteterapeutyczne. Będziemy tworzyć dla nich specjalną ofertę.

Projekty: *Czas uważności*, *Wyłącz się*, *Kształty natury*, *Naprzód*, *Architektura zdrowia*.

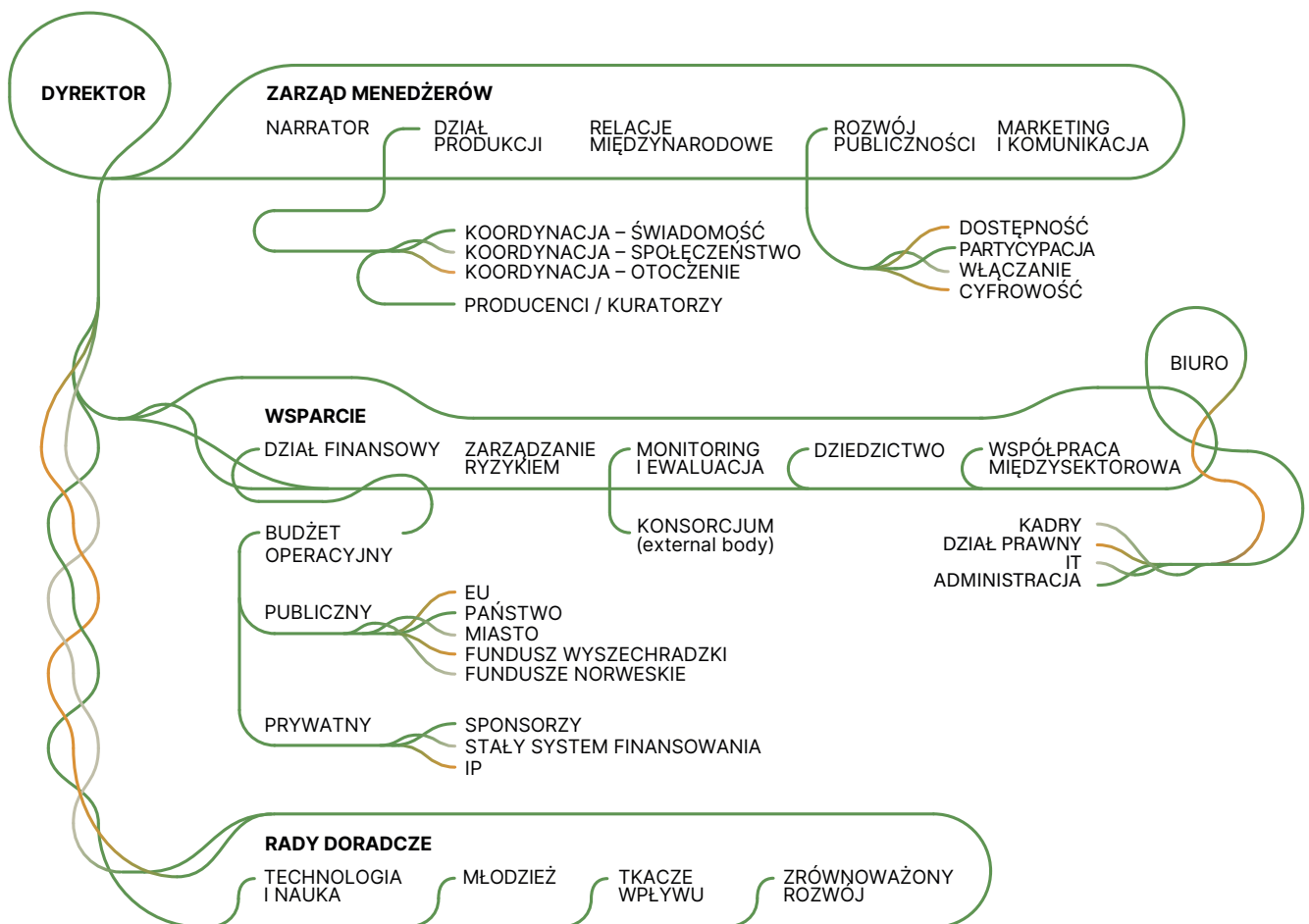
Zaskoczeni sztuką: projekt *Ruchoma panorama* pojawi się w nieoczekiwanych miejscach miasta, takich jak stacje, targowiska czy dworce kolejowe. Wystawa *Pewnego razu – bardzo długa historia* (*Once upon a Telling – A Very Long Story*) stworzona przez duet artystów Johannę Lohrengel i Gatis Kreicbergs (zwycięzców międzynarodowego naboru projektów w 2024 roku), będzie eksplorować historię poprzez oszałamiającą wizualnie, bogatą w walory poznawcze i interaktywną sztukę. *Ruchoma panorama* zawiera główny ekran przedstawiający temat z dwoma mniejszymi ekranami wraz z wyświetlaniem potencjalnych przyszłych scenariuszy. Widzowie wchodzi w interakcję, wybierając działania, kształtując narrację przyszłości, którą chcą wspierać. To dzieło sztuki, zaprojektowane na wzór dawnych wózków podróżnych, zanurza widzów w magicznym doświadczeniu opowiadania historii, mając na celu edukację, inspirowanie do działania i przenoszenie widzów w czasie i przestrzeni.

W 2025 roku dołączymy do platformy IN SITU, aby doskonalić nasze umiejętności i możliwości działania w zakresie sztuki w przestrzeni publicznej. Założyliśmy **Akademię Sztuki Ulicznej**, Teatru Ulicznego i Inkubator Nowego Cyrku, aby sztuka stała się dostępna. Chcemy nadal tworzyć wydarzenia w nieoczekiwanych miejscach, tak jak Włot na splot – DJ-e grający z przyczepy kempingowej Niewiadów muzykę dla rodzin w obrębie różnego rodzaju terenów rekreacyjnych w całym mieście – projekt powstał w wyniku otwartego naboru w zeszłym roku.

'Once upon a Telling – A Very Long Story'
– Johann Lohrengel i Gatis Kreicbergs

ZARZĄDZANIE

FINANSE

BUDŻET OPERACYJNY NA ROK TYTUŁOWY

PRZYCHODY NA POKRYCIE WYDATKÓW OPERACYJNYCH

Łączne dochody na pokrycie wydatków operacyjnych (w EUR)	Z sektora publicznego (w EUR)	Z sektora publicznego (w %)	Z sektora prywatnego (w €)	Z sektora prywatnego (w %)
56,5 mln	49,5 mln	87,61%	7,0 mln	12,39%

PRZYCHODY Z SEKTORA PUBLICZNEGO:

Jaki jest podział przychodów, które mają być uzyskane z sektora publicznego na pokrycie wydatków operacyjnych? Proszę wypełnić poniższą tabelę:

Dochody z sektora publicznego na pokrycie wydatków operacyjnych	w €	%
Władze państwowe	18 mln	36,36%
Miasto	18 mln	36,36%
Region (województwo i aglomeracja)	8 mln	16,16%
UE (bez Nagrody im. Meliny Mercouri)	3,25 mln	6,57%
Inny	2,25 mln	4,55%
Łącznie	49,5 mln	100%

CZY ORGANY FINANSÓW PUBLICZNYCH PRZEGŁOSOWAŁY LUB ZACIĄGNĘŁY ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE?

27 czerwca 2024 roku Rada Miejska zabezpieczyła w formie wieloletniej prognozy finansowej środki niezbędne na realizację części programu w wysokości 18 000 000 Euro – jest to jedyna prawna forma zabezpieczenia środków na projekty wieloletnie.

Władze wojewódzkie w porozumieniu zawartym 17.07.2024 roku zobowiązały się do wyasygnowania oczekiwanej kwoty wsparcia w przypadku uzyskania tytułu ESK.

Władze państwowe poprzez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego pisemnie potwierdziły zabezpieczenie z budżetu państwa środków o równowartości 18 000 000 Euro (w oparciu o średni kurs wymiany walut z danego dnia). Kwota ta jest tożsama i ściśle skorelowana z wysokością finansowania zabezpieczonego przez miasto.

HARMONOGRAM DOCHODÓW NA POKRYCIE WYDATKÓW OPERACYJNYCH

Źródło dochodów z tytułu wydatków opearcyjnych w mln €	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Unia Europejska	0	0,25	0,5	0,75	0,5	0,75	0,5
Władze państwowe	0	0	1,5	3	5	8	0,5
Miasto	0,5	1	1,5	2	4	8	1
Region	0	0,5	1	1	2	3	0,5
Sponsorzy	0	0,25	0,5	1,25	1,75	2,75	0,5
Inny	0,05	0,20	0,25	0,25	0,5	0,75	0,25

WYDATKI OPERACYJNE (LICZBY PODANE SĄ W MLN EURO)

Planowany harmonogram wydatków operacyjnych:

Harmo- nogram wydat- kowania środków	Wydatki w ramach programu w mln €	Wydatki w ramach programu w %	Promocja i marke- ting w €	Promocja i marke- ting w %	Płace, koszty ogólne i admini- stracyjne w €	Płace, koszty ogólne i admini- stracyjne (w %)	Inne w mln €	Inne określ w %
2024	0,08	15,0%	0,08	15,0%	0,36	65,0%	0,30	5,0%
2025	0,55	25,0%	0,33	15,0%	1,21	55,0%	0,11	5,0%
2026	2,59	45,0%	0,86	15,0%	1,44	25,0%	0,86	15,0%
2027	4,95	60,0%	1,24	15,0%	1,65	20,0%	0,41	5,0%
2028	7,96	65,0%	1,84	15,0%	1,84	15,0%	0,61	5,0%
2029	15,88	65,5%	3,64	15,0%	3,52	14,5%	1,21	5,0%
2030	1,30	40,0%	0,33	10,0%	0,98	30,0%	0,65	20,0%
Łącznie:								
	33,32	58,97%	8,31	14,71%	10,98	19,44%	3,89	7%

PRZYCHODY Z SEKTORA PRYWATNEGO

Chcemy stworzyć kompletną i wiarygodną markę opierającą się na takich wartościach jak: empatia, wrażliwość na kwestie społeczne, ekologiczne i estetyczne. Ta szeroka perspektywa będzie tworzyła klimat sprzyjający budowie kapitału biznesowego, kulturowego i społecznego. Sztuka daje nam narzędzia do reagowania nawet na gwałtowne zmiany i umożliwia wielowymiarową transformację. Cenimy głęboką współpracę opartą na włączeniu w działania kulturowe interesariuszy w celu uzyskania lepszych, trwałych rezultatów.

Nasza główna strategia pozyskiwania funduszy wykorzystuje *art branding* jako narzędzie, oddziałując na partnerów komercyjnych poprzez metaforę i cel, jakim jest tkanie **dobrostanu**.

Trwale rozwiązania, które przetrwają po 2029 roku:

Fundusz rozwoju kultury: zainspirowany rozwiązaniem zastosowanym przez Chemnitz 2025, w założeniu fundusz ten będzie angażował 20 sponsorów, którzy będą wpłacać 30 000 euro rocznie, począwszy od 2025 roku. Pozwoli to pozyskać 600 000 euro rocznie, co daje łącznie 3,6 miliona euro do 2030 roku. Priorytet zostanie nadany projektom realizowanym w ramach działań **Tkalni kreatywności**, a fundusz będzie kontynuowany po 2030 roku.

Klub 2029: Podobnie jak w przypadku mechanizmu opracowanego przez Leeuwarden 2018, ten klub jest przeznaczony dla właścicieli małych firm, którzy widzą możliwości rozwoju w przyszłych projektach w fazie dziedzictwa ESK. Każdy członek będzie przekazywał 202,90 zł (mniej niż 50 euro) miesięcznie. Klub będzie dążył do tego, aby mieć ponad 150 członków, generując około 85 000 euro rocznie i 510 000 euro do 2030 roku. Nacisk zostanie położony na program **Spleceni kulturą** i projekty angażujące młodzież.

Społeczność wsparcia tkaczy: Za 2,90 zł (0,67 euro) miesięcznie chcemy przyciągnąć 12 000 członków (3,6% mieszkańców Aglomeracji Beskidzkiej), generując około 96 500 euro rocznie i 579 000 euro do 2030 roku. Podobnie jak w przypadku platform do pozyskiwania funduszy, takich jak Patronite, mechanizm ten jest zgodny z naszą dbałością o **współtworzenie i sprawczość**, zachęcając ludzi do inwestowania w to, co jest dla nich ważne.

Zaangażowanie sponsorów:

Aby utrzymać wysoką jakość relacji i satysfakcji ze współpracy, planujemy ograniczyć liczbę sponsorów, stosując następującą strukturę:

Sponsor główny: 1 darczyńca przekazujący 1 milion euro w gotówce w latach 2026–2030.

Sponsorzy nici: 3 darczyńców, z których każdy przekaże 600 000 euro w gotówce w latach 2027–2030 (łącznie 1,8 miliona euro).

Sponsorzy włókien: 9 darczyńców, z których każdy przekaże 100 000 euro w gotówce w latach 2028–2029 (łącznie 0,9 miliona euro).

Sponsorzy będą widoczni poprzez swoje zaangażowanie we **współtworzenie** wydarzeń na różnych poziomach podczas ceremonii otwarcia i zamknięcia oraz w innych ważnych momentach roku tytułowego, wykorzystując swój kapitał i wiedzę, np. w zakresie technologii, systemów zarządzania, bezpieczeństwa, cateringu, zakwaterowania, podróży i obiektów.

Inne formy:

Dodatkowo spróbujemy ustanowić niektóre eksperymentalne formy zbierania funduszy, takie jak:

- finansowanie venture capital dla projektów, w których możemy rozwijać IP lub produkty. Projekty takie jak *Sploty emocji* muszą tworzyć innowacyjne rozwiązania, które mogą być chronione prawnie i komercjalizowane. Przykładem może być koc, który odczytuje i reaguje na nastroj, lub pomieszczenie w biurze, przypominające budkę telefoniczną, które pomaga ludziom się zrelaksować i wyciszyć. Projekt *Podróż w głąb*, gdy odniesie sukces, może podróżować po całej Europie i ostatecznie prowadzić do powstania stałej immersyjnej przestrzeni teatru w naszym mieście. To unikalne doświadczenie mogłoby również zostać sprzedane do innych miast;
- limitowane elementy gier, takie jak gadżety za mikropłatności w grach sieciowych z dużą rzeszą graczy (np. trwalsze tekstylia, które pozwalają statkom graczy podróżować szybciej lub dają inne bonusy);
- produkty merchandisingowe – wśród nich: specjalne edycje gier, takich jak Eurobiznes (z miastami, które były ECoCs) czy Wsiąść do pociągu (połączenia kolejowe między miastami, które miały ten tytuł), rękodzieło i inne treści artystyczne stworzone podczas przygotowań (zdjęcia, kalendarze, koszulki);
- *Sztuka w przestrzeni publicznej*, zainspirowana jednoprocetowym wkładem Uppsali w budowę w mieście;
- fundusz *Kultury na receptę*, łączący kulturę z opieką zdrowotną.

STRATEGIA POZYSKIWANIA FUNDUSZY Z PROGRAMÓW UNIJNYCH

Strategia finansowania BB2029 opiera się na trzech głównych, uzupełniających się filarach: źródłach, sieciach lokalnych i międzynarodowych oraz umiejętnościach. Aby zapewnić realizację projektów BB2029, źródła finansowania muszą być zdywersyfikowane i dobrze zintegrowane. Sformułujemy szczegółowy plan strategiczny, stworzony zgodnie z kalendarzem otwartych naborów do poszczególnych programów. Międzynarodowy wymiar projektów pozwoli nam na wymianę wiedzy i budowanie potencjału branży kultury i przemysłu kreatywnego na poziomie europejskim.

Trybunał przeanalizował programy UE, których priorytety określone w **Wieloletnich Ramach Finansowych (WRF)** na lata 2021–2027 obejmowały priorytety związane z rozwojem kultury i sektorów kreatywnych, a także zidentyfikował dwa główne źródła:

Program Kreatywna Europa z jego komponentami: Kultura, Media i komponenty międzysektorowe oraz **program Horyzont Europa** z klastrem Kultura, kreatywność i społeczeństwo integracyjne.

Budowanie potencjału sektora kultury i sektora kreatywnego oraz względy dotyczące rozwoju miasta i jakości życia poprzez **dobrostan**, rozwój osobisty, włączenie społeczne i uznanie potencjału młodzieży sprawiają również, że projekty BB2029 znajdują się w centrum innych programów finansowanych przez UE, takich jak:

Polityka spójności: Interreg finansowane ze środków EFRR, takie jak Interreg Europa Środkowa, Interreg Europa i programy transgraniczne; URBACT IV, Europejska Inicjatywa Miejska – wymiana doświadczeń, testowanie działań, międzynarodowa wartość dodana;

EFS+ – włączenie społeczne, podnoszenie i zmiana kwalifikacji;

Erasmus+ – kluczowe działania koncentrujące się na mobilności, wymianie wirtualnej, dialogu międzykulturowym, doskonaleniu zawodowemu i edukacyjnemu;

Europejski Korpus Solidarności – angażowanie młodych ludzi w działania wolontariackie, mające na celu wzmocnienie spójności społecznej, demokracji, tożsamości UE i aktywnego obywatelstwa, co jest szczególnie istotne w przypadku projektów związanych z różnorodnością i włączeniem społecznym;

LIFE – unijny instrument finansowania działań na rzecz środowiska i klimatu, w szczególności dla projektów związanych z kwestiami ekologicznymi;

CERV (Citizens, Equality Rights and Values Programme) – nowa inicjatywa, która połączyła dawny program Europa dla Obywateli i Praw, Równości i Obywatelstwa. Szczególne znaczenie ma aspekt związany z obywatelami, ich zaangażowaniem i uczestnictwem;

InvestEU – alternatywne źródło finansowania z dotacji, w szczególności systemu poręczeń dla sektora kultury i sektora kreatywnego bezpośrednio dedykowanego mikroprzedsiębiorstwom i MŚP z sektora PKT.

Biorąc pod uwagę, że obecne wieloletnie ramy finansowe mają się zakończyć przed głównym rokiem tytułowym, stale śledzimy proces konsultacji zarówno w odniesieniu do nich jako całości, jak i poszczególnych istniejących programów, aby móc wpływać na przyszłe systemy finansowania i je kształtować. Przewidujemy inne formy wsparcia realizacji projektów BB2029, nie tylko bezpośrednio z UE. Zbadaliśmy również możliwe źródła finansowania z **Funduszy EOG i Funduszy Norweskich** oraz **Funduszu Wyszehradzkiego**. Biorąc pod uwagę ich obecne i przyszłe priorytety, głównym celem naszych programów jest przedsiębiorczość kulturalna, projekty wymiany artystycznej oraz rozwój sektora Kultury i Przemysłu Kreatywnego.

Zabezpieczenie realizacji projektów BB2029 wymaga również posiadania umiejętności wymaganych przy ubieganiu się o dofinansowanie. W związku z tym nasza strategia pozyskiwania funduszy obejmuje zapewnienie zespołowi BB2029 i profesjonalistom kultury i przemysłu kreatywnego niezbędnego zestawu narzędzi do wprowadzania innowacji i rozwoju marki BB2029 ECoC.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

STRUKTURA ZARZĄDZANIA I REALIZACJI

Jak wskazano w harmonogramie preselekcji, po przejściu do drugiego etapu Rada Miejska podjęła uchwałę o utworzeniu nowej instytucji kultury o nazwie Instytut Kultury Miejskiej – Miasto Splotów, zwanej dalej Instytutem, która jest odpowiedzialna zarówno za stworzenie książki projektowej (bidbooka), jak i realizację programu przed oraz w roku tytułu Europejskiej Stolicy Kultury (ESK). Niezależnie od rozstrzygnięcia konkursu ESK, Instytut będzie kontynuował prace nad przedsięwzięciami, których brakowało w bielskiej ofercie kulturalnej. Instytut jest finansowany przez miasto, a jego Dyrektor jest powoływany przez Prezydenta w drodze konkursu. Dyrektor ma autonomię w decyzjach w granicach określonych w Statucie Instytutu. Taka struktura zapewnia również bezpośrednie finansowanie działalności instytucji bez konieczności składania ofert przetargowych. Ponadto przewiduje się, że Instytut będzie podtrzymywał i kontynuował dziedzictwo ESK.

KIEROWNICTWO

Zgodnie z polskim systemem prawnym, ostateczną i całkowitą odpowiedzialność za wszystkie działania instytucji ponosi dyrektor. Według swojego Statutu Instytut koordynuje działania związane z ubieganiem się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury (ESK) i realizację programu w roku tytułu, a dyrektor odpowiada za wszystkie decyzje i ich konsekwencje.

Dla właściwego zarządzania procesem Instytut będzie zorganizowany w następujący sposób:

ZARZĄD MENEDŻERÓW:

dyrektor: ponosi pełną odpowiedzialność za cały proces projektu ESK i działalność Instytutu, w tym zatwierdzanie wszystkich strategii.

narrator: odpowiada za kierownictwo artystyczne, a nazwa „narrator” została nadana w celu podkreślenia jego roli polegającej na koordynowaniu i zapewnianiu spójności wszystkim projektom przez cały rok. Pomoc w rozwoju projektów artystycznych i ścisła współpraca z Radą Doradczą ds. Technologii i Nauki.

koordynator działu produkcji: nadzoruje całą produkcję projektu, dbając o wywiązywanie się z obowiązków finansowych i organizacyjnych przy jednoczesnym zachowaniu wolności artystycznej dla osiągania celów ESK. Ścisłe współpracuje z narratorem oraz Radą Doradczą ds. Technologii i Nauki. Współpracuje z trzema zastępcami (dla każdego wątku), zarządzając funkcjami i producentami, zarówno wewnątrz, jak i zewnątrz.

koordynator działu współpracy z zagranicą: zarządza międzynarodowymi partnerstwami i współpracą z artystami, reprezentując Instytut w sieciach międzynarodowych.

koordynator ds. rozwoju i zaangażowania odbiorców: kieruje działaniami na rzecz angażowania i rozwijania publiczności, koncentrując się na uczestnictwie, zasięgu, dostępności, integracji, zaangażowaniu cyfrowym i **współtworzeniu**. Wspierany przez grupy fokusowe reprezentujące struktury społeczne naszego miasta, które mają powstać w latach 2025–2029.

koordynator ds. marketingu i komunikacji: kieruje marketingiem i komunikacją w roku ESK, zarządzając relacjami ze społecznością i partnerami.

WSPARCIE:

koordynator ds. zarządzania ryzykiem: przeprowadza oceny ryzyka, monitoruje działania w zakresie zarządzania ryzykiem, tworzy i utrzymuje „czarną skrzynkę” do gromadzenia danych i dzielenia się wiedzą między projektami.

koordynator ds. monitorowania i oceny: kieruje małym zespołem wewnętrznym i współpracuje z zewnętrznymi organami monitorującymi i oceniającymi w celu zapewnienia wysokich standardów gromadzenia danych i śledzenia postępów.

koordynator biura i zespołu: zarządza codzienną działalnością Instytutu, w tym działami księgowości, HR i prawnymi.

koordynator ds. finansów: kieruje działem odpowiedzialnym za zarządzanie kwestiami finansowymi, pozyskiwanie funduszy i współpracę z markami.

koordynator ds. dziedzictwa: specjalista, który pracuje nad projektowaniem starszych działań po 2029 roku – odnowionej książki projektowej z planem na lata 2031–2040 – Nowe sploty.

ORGANY DORADCZE:

Rada Doradcza ds. Technologii i Nauki: składa się z pięciu czołowych ekspertów w dziedzinie technologii i sztuki, w tym dr. Blaira Stevensona, kierownika ds. innowacji artystycznych na Uniwersytecie Nauk Stosowanych w Oulu. Rada ta, działająca od połowy 2025 roku do 2030 roku, będzie doradzać i pomagać w nadzorowaniu projektów cyfrowych i zaawansowanych technologii, zapewniając integrację korzyści technologicznych w różnych inicjatywach.

Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju: pod kierunkiem i wsparciem organizacji Julie's Bicycle stworzymy radę ds. zrównoważonego rozwoju i ekologicznych praktyk. Stworzą oni obowiązkowy podręcznik dla każdego projektu pod flagą ESK.

Tkacze Wpływu: organ skupiający najbardziej aktywnych mieszkańców w różnych dziedzinach, takich jak ekologia, zrównoważony rozwój, dostępność, sport, kultura studencka, sztuka niezależna, organizacje młodzieżowe, kultura na recepcję i seniorzy.

Młodzieżowa Rada Doradcza: grupa członków Generacji 29, którzy będą nam również doradzać w sprawie programu dla młodych ludzi.

Ustanawiając tę kompleksową strukturę zarządzania, Instytut zapewnia solidne zarządzanie i nadzór, wykorzystując wiedzę specjalistyczną z różnych dziedzin w celu skutecznego wdrożenia i utrzymania dziedzictwa tytułu ESK. Zagwarantujemy równość płci i zapewnimy miejsca pracy osobom z różnych państw członkowskich UE.

WŁAŚCIWE UMIEJĘTNOŚCI I DOŚWIADCZENIE

Proces ESK jest głównym akceleratorem budowania potencjału sektora kultury i sektora kreatywnego w naszym mieście. W Bielsku-Białej działa siedem instytucji kultury, dla których organizatorem jest miasto, dwie instytucje wojewódzkie i jedna państwowa, zatrudniające ponad 600 osób. Ponadto w mieście działa 490 organizacji pozarządowych, w tym dwie produkujące duże międzynarodowe festiwale kulturalne (FotoArtFestival i Bielska Zadzymka Jazzowa) i mają ugruntowane programy wolontariackie. Jednak, aby zapewnić zrównoważony rozwój oraz umożliwić wzrost umiejętności i doświadczenia, dostrzegamy potrzebę ciągłego rozwoju i zatrzymywania talentów w mieście. Budowanie potencjału jest jednym z naszych kluczowych celów i dziedzictwem procesu konkursowego i ESK.

MOŻLIWOŚCI INSTYTUTU

Jesteśmy małym, elastycznym zespołem i chcemy zachować ten sposób pracy. Jednak przy tak dużym projekcie będziemy musieli znacznie się rozwinąć, nie tracąc z oczu naszego podejścia do budowania potencjału.

W 2025 roku zatrudnimy wszystkich niezbędnych koordynatorów działów i 10 producentów programu kulturalnego, którzy będą nadzorować projekty rozpoczynające się w tym roku. Będą oni korzystać z wiedzy Rady Doradczej ds. Nauki i Technologii, będą współpracować z innymi interesariuszami z sektora kultury realizującymi swoje projekty w ramach naszego programu. Są to m.in. organizacje pozarządowe, instytucje kultury i wydziały miejskie. W ten sposób zapewnimy kontrolę operacyjną wraz z budowaniem potencjału i wzmacnianiem zdolności sektora. Liczba producentów będzie stopniowo rosła zarówno w naszych zespołach, jak i wśród naszych partnerów, nastąpi również redystrybucja budżetów.

Instytut podejmie następujące działania w celu zwiększenia swoich możliwości:

Staże: w celu zdobycia doświadczenia nasi producenci odbędą staże jako członkowie zespołów innych miast posiadających tytuł w latach 2026–2028.

Rada Doradcza ds. Technologii i Nauki: powołana w celu podniesienia kompetencji i umiejętności w zakresie integracji technologii i sztuki. Rada ta nie tylko doradza kierownictwu BB2029, ale także mentoruje nowe pokolenie kuratorów/producentów sztuki. Każdy członek rady mentoruje dwóch stażystów przez pięć lat, przy czym połowa z nich jest wybierana lokalnie, a połowa w drodze otwartego naboru, zapewniając, że wiedza specjalistyczna pozostanie w regionie.

Wykorzystanie technologii sztucznej inteligencji: aby poprawić wydajność codziennych zadań i rozwijać umiejętności czytania i pisania badamy tech-

nologię sztucznej inteligencji, aby przygotować nas na przyszłe zmiany. Ściśle współpracujemy z Bielskim Centrum Przedsiębiorczości w celu pozyskania środków finansowych na te inwestycje.

Współpraca międzynarodowa i wymiana wiedzy: wykorzystanie wiedzy specjalistycznej innych miast w celu rozwiązywania problemów związanych z naszymi obszarami podatności na zagrożenia, przy jednoczesnym dzieleniu się naszymi mocnymi stronami. Obejmuje to zwiększenie mobilności w ramach sektora i udział w wizytach studyjnych. Aktywny udział w międzynarodowych sieciach przyspiesza nasz rozwój, m.in. poprzez prowadzenie grupy tematycznej w sieci Culture Next ds. finansowania kultury oraz utworzenie grupy online ds. zarządzania ryzykiem ESK. Dodatkowo uczestniczymy w comiesięcznych spotkaniach monitorujących i ewaluacyjnych prowadzonych przez Chemnitz 2025. Uczestniczymy również w Grupie Pilotażowej Polyloop SDG. Dołączyliśmy także do sieci CAE i budujemy centrum regionalne.

Prototypowanie i ocena: zdobywamy doświadczenie, prototypując wydarzenia i oceniając je, tworząc dużą bazę danych najlepszych praktyk, którymi możemy się dzielić w ramach sektora. Będziemy korzystać z metodologii czarnej skrzynki i tworzyć zapis oceny każdego pojedynczego wydarzenia, które produkujemy lub współprodukujemy.

Zatrzymywanie i przyciąganie talentów: Tkalnia kreatywności i Platforma młodych producentów są tworzone, aby pomóc w znalezieniu nowych talentów na poziomie kuratora i producenta.

Program wolontariatu międzynarodowego: koncepcję międzynarodowego programu wolontariatu (CV&T – Wolontariat kulturalny i podróże) opracowaliśmy podczas procesu kandydatury ESK. W ramach tego programu będziemy szkolić osoby w wieku 16–25 lat do pracy na różnych stanowiskach związanych z produkcją wydarzeń kulturalnych i ułatwiać wymianę kadr z naszymi partnerami w innych krajach. Obecnie ściśle współpracujemy z Młodzieżową Radą Miasta nad wdrożeniem tego pomysłu.

PLAN ROZWOJU SEKTORA KULTURY

Wdrażamy Plan Rozwoju Sektora Kultury, czyli cykl otwartych warsztatów dla sektora kultury, w tym organizacji pozarządowych i artystów. Do tej pory przeprowadziliśmy osiem warsztatów obejmujących takie tematy, jak mega trendy, fundraising, *design thinking*, rozwój publiczności, *outreach*, sponsoring, storytelling i zarządzanie ryzykiem. Planujemy organizację co najmniej czterech dwudniowych szkoleń rocznie, ich tematyka jest uzgadniana w ramach sektora kultury. Dodatkowo pracownicy instytucji kultury stale podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w konferencjach i warsztatach.

SPECJALISTYCZNE PROJEKTY ROZWOJU POTENCJAŁU:

Mamy kilka projektów mających na celu rozwijanie potencjału w różnych dziedzinach artystycznych:

Base To Do: doskonalenie umiejętności dla specjalistów od produkcji muzycznej.

Akademia Street Artu: szkolenie artystów i producentów w zakresie sztuki ulicznej. międzynarodowa konferencja poświęcona sztuce ulicznej i jej kierunkom rozwoju.

Teatr Uliczny i Inkubator Nowego Cyrku: szkolenia w tych dziedzinach zarówno dla trenerów, jak i artystów, ściśle współpracując z Ostrawskim Circulum.

Program Rozwój i Zaangażowanie Publiczności: Agata Etmanowicz rozpocznie ten proces do końca 2024 roku.

Program rozwoju wolontariatu: we współpracy z Bereniką Baranowską, Dyrektorką Pionu Wolontariatu Igrzysk Europejskich 2023.

Move Forward – Common Ground Dance Conference: rozwijanie umiejętności do produkcji pokazów tanecznych.

WSPÓŁPRACA Z SEKTOREM PRYWATNYM:

Współpracujemy z sektorem biznesowym, wykorzystując jego zasoby do rozwoju umiejętności. Polega to m.in. na obserwowaniu menedżerów ds. marketingu w dużych centrach handlowych oraz współpracy z kierownikami projektów w sektorach IT i tworzenia gier.

STAŻYŚCI I WOLONTARIUSZE:

Aby przyciągnąć wolontariuszy o odpowiednich kompetencjach i umiejętnościach, będziemy współpracować z organizacjami, które zrzeszają potencjalnych wolontariuszy: organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami seniorów, Europejskim Korpusem Solidarności w międzynarodowych projektach wolontariackich, instytucjami samorządowymi, takimi jak ośrodki kultury i biblioteki, uniwersytety, organizacjami studenckimi i młodzieżowymi, regionalnymi centrami wolontariatu oraz partnerami biznesowymi zaangażowanymi w inicjatywy CSR i ESG, w tym umiejętnościami pracownikami i specjalistycznymi.

OUTSOURCING:

Na rok ESK i jego przygotowanie będziemy musieli wzmocnić nasz zespół zasobami zewnętrznymi. Interesariusze w mieście będą aktualizować i budować listę potencjalnych partnerów w latach 2025–2028.

WSPÓŁPRACA Z LOKALNYMI WŁADZAMI

Instytut jest osobą prawną, nadzorowaną przez Prezydenta Miasta Bielska-Białej i utrzymuje ścisłe powiązania z Wydziałem Kultury i Promocji w Urzędzie Miejskim. W trakcie procesu kandydatury regularnie spotykamy się z Prezydentem, a także z przedstawicielami jednostek miejskich, w szczególności Wydziału

Kultury i Promocji oraz Biura Rozwoju Miasta, aby na bieżąco ustalać zakres prac i informować o postępach. W celu zapewnienia sprawnej komunikacji zatrudnimy kierownika ds. współpracy międzysektorowej. Dodatkowo menedżer ułatwi proces wdrożeniowy dla nowych członków zespołu, dbając o ich skuteczną integrację z działaniami Miasta. Program przedstawiony w książce projektowej (bidbooku) jest ściśle powiązany z długoterminowymi celami rozwoju Miasta oraz dokumentami strategicznymi, takimi jak Strategia Rozwoju Kultury i Strategia Rozwoju Miasta. Dostosowanie to pozwala na wspólne bieżące monitorowanie i ocenę niektórych elementów programu.

Wiele projektów w naszym portfolio świadczy o ścisłej współpracy z jednostkami miejskimi. Na przykład w projekt *Z innej bajki* zaangażowany jest Wydział Gospodarki Miejskiej, *Porzucone miasto* – Biuro Rozwoju Miasta.

Biorąc pod uwagę, że na budżet ESK składają się środki pochodzące z Miasta, Regionu i władz państwowych, stworzymy system, którego celem będzie dbanie o bieżące informowanie interesariuszy na wszystkich etapach przygotowania i wdrażania projektu. W ramach systemu prowadzone będą konsultacje w sprawie znaczącego ryzyka a także monitorowania wydatków, aby zapewnić ich zgodność z proponowanymi ramami określonymi w książce projektowej (bidbooku).

DYREKTOR GENERALNY I DYREKTOR ARTYSTYCZNY

Na etapie preselekcji zadeklarowaliśmy otwarty konkurs zarówno na stanowisko dyrektora Instytutu, jak i narratora. Podstawowy zespół pozostał ten sam, aby nie zakłócać procesu. Wraz z utworzeniem Instytutu powołano p.o. dyrektora. Pozostanie na stanowisku, jeśli wygramy konkurs. Jednak zgodnie z planem ogłosimy konkurs na narratora.

PROCES SELEKCJI:

Termin: wybór odbędzie się po ostatecznej decyzji panelu, nie później niż w styczniu 2025 r.

Czas trwania: stanowiska te będą utrzymywane do końca 2030 roku, po czym zostanie ogłoszony nowy konkurs.

Okres przejściowy: w przypadku zmiany kluczowego personelu w zespole przetargowym, wymagany będzie 3–6-miesięczny okres nakładania się, aby zapewnić płynne przejście i ciągłość projektu. Podejście to jest odpowiedzią na wyzwania, przed którymi stanęły już inne zespoły ESK w wyniku zmian na stanowiskach kierowniczych.

KRYTERIA DLA DYREKTORA:

Zakres obowiązków: dyrektor będzie nadzorował pracę całego Instytutu, w tym proces kandydatury, realizację książki programowej (bidbooka) i koordynację roku ESK. Dyrektor będzie posiadał ostateczne uprawnienia decyzyjne i będzie odpowiedzialny za zapewnienie jak najszerzej wolności artystycz-

nej, zarządzanie ryzykiem i zapewnienie przejrzystości. Dyrektor zajmie się wszystkimi sprawami finansowymi, administracyjnymi i prawnymi.

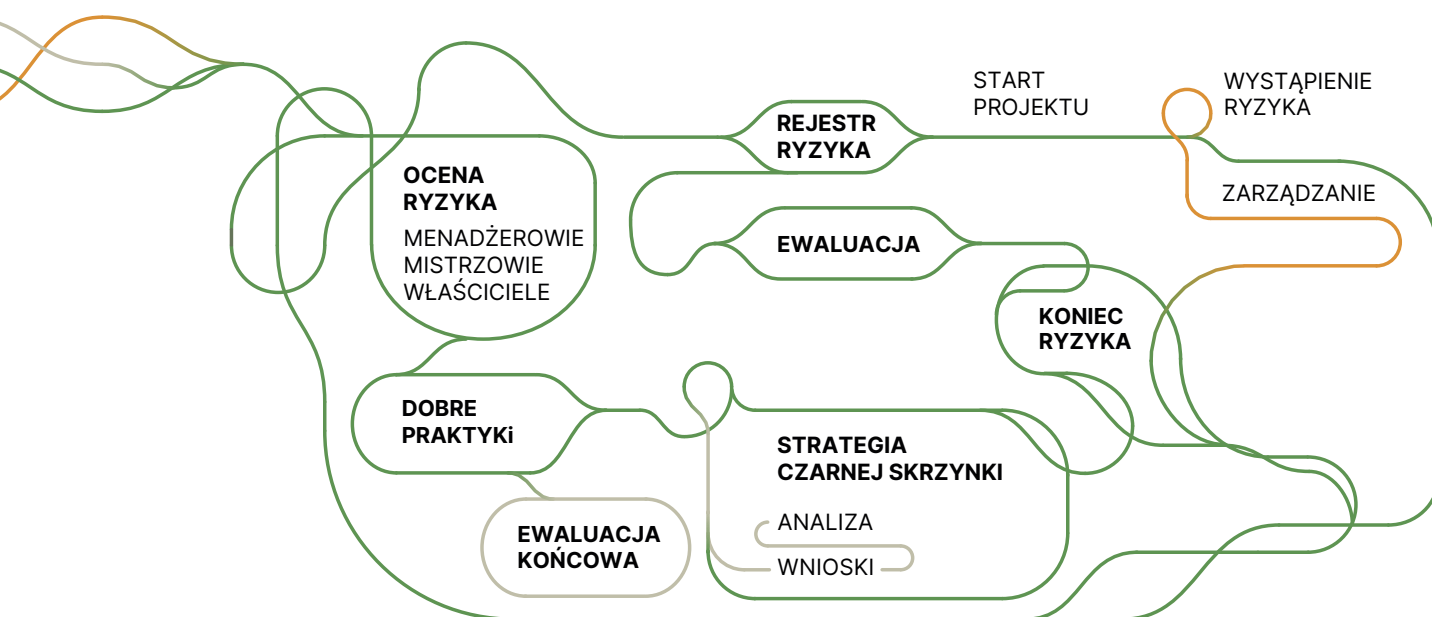
Rafał Sakowski, pełniący obowiązki dyrektora, z wykształcenia magister prawa i produkcji filmowej, od wielu lat jest członkiem zarządu Centrum Sztuki Kontrast, organizacji pozarządowej działającej w obszarze teatru. Produkcował filmy dokumentalne i fabularne, a w 2019 roku został wybrany w Locarno jako Emerging Producer. Na przestrzeni lat współpracował z większością miejskich instytucji kultury, był członkiem zespołu Żylna Beskidy 2026.

KRYTERIA DLA NARRATORA:

Zakres obowiązków: stworzenie narracji na rok ESK, opracowanie projektów zgodnych z ogólnymi celami i przygotowanie się do ich kontynuacji w przyszłości. Dbanie o to, aby rok tytułu pozostał spójny w ramach idei, wybór i rozwój projektów prowadzonych przez społeczność oraz wspieranie umiejętności współtworzenia wśród artystów.

Kwalifikacje: osoby kandydujące muszą posiadać wysokie umiejętności w zakresie opowiadania historii poprzez wydarzenia artystyczne, z udokumentowanym doświadczeniem jako dramaturgowie, scenarzyści itp. Muszą wykazać się znajomością książki programowej (bidbooka) i ram BB2029.

PLANOWANIE KRYZYSOWE

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Na początku przeprowadziliśmy ocenę ryzyka dla całego projektu, a także dla wybranych elementów pod nadzorem Petera Simona, autora koncepcji ATOM. Następnie przeprowadziliśmy bardziej szczegółowe oceny ryzyka dla każdego planowanego projektu i ramy.

W skład struktury zespołu zarządzania ryzykiem w Instytucie wchodzi:

menedżerowie ds. ryzyka – wyznaczone osoby odpowiedzialne za nadzór nad działaniami w zakresie zarządzania ryzykiem

mistrzowie ryzyka – kluczowy personel, którego zadaniem jest promowanie świadomości ryzyka i zapewnienie przestrzegania protokołów zarządzania ryzykiem.

właściciele ryzyka – osoby odpowiedzialne za określone ryzyko i jego ograniczanie.

PODEJŚCIE DO RYZYKA I ZAGROŻEŃ:

Zdajemy sobie sprawę, że mogą pojawić się nieprzewidziane zagrożenia, które potencjalnie prowadzą do niepowodzeń lub niepożądanych wyników. Traktujemy to jako część naszego zobowiązania do dążenia do perfekcji. Przyjmujemy postawę linii lotniczych znaną jako strategia „czarnej skrzynki”. Podejście to obejmuje rygorystyczną analizę naszych błędów i niepowodzeń w ulepszaniu naszych procesów.

BIEŻĄCA OCENA RYZYKA:

Biorąc pod uwagę obszerny harmonogram projektu ESK, co sześć miesięcy będziemy przeprowadzać warsztaty dotyczące oceny ryzyka. Warsztaty te będą oceną bieżących ryzyk i przeanalizowaniem wydarzeń, które zakończyły się sukcesem.

Utrzymując to proaktywne i iteracyjne podejście do oceny ryzyka, dążymy do zapewnienia pomyślnego wdrożenia i dziedzictwa projektu ESK, stale ucząc się zarówno na naszych sukcesach, jak i wyzwaniach.

NIEZWYKLE RZADKIE ZDARZENIA O POWAŻNYCH SKUTKACH

Ryzyko	Możliwy wpływ	Strategie ograniczania ryzyka
Długie i ekstremalne fale upałów	Zdrowie publiczne: zwiększone ryzyko chorób związanych z upałem wśród społeczeństwa i uczestników.	Uznanie niepewności: elastyczne harmonogramy wydarzeń, które można dostosować do ekstremalnych warunków pogodowych.
	Zakłócenia w wydarzeniach: odwołane lub przełożone imprezy plenerowe, prowadzące do wyzwań finansowych i logistycznych.	Napięcia społeczne: potencjalne napięcia społeczne lub konflikty wynikające z konkurencji o zasoby.
	Obciążenie infrastruktury: obciążenie infrastruktury publicznej, takiej jak zaopatrzenie w wodę i energię.	Gotowość zdrowotna: zapewnienie odpowiednich stacji nawadniania i usług medycznych we wszystkich wydarzeniach.
Masowa migracja lub kryzys uchodźczy	Obciążenie usługami społecznymi: zwiększone zapotrzebowanie na lokalne usługi socjalne i infrastrukturę.	Budowanie odporności: współpraca z lokalnymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi w celu świadczenia usług wsparcia.
	Skutki gospodarcze: dodatkowe obciążenie ekonomiczne dla samorządu lokalnego i zasobów.	Wczesne wykrywanie: monitorowanie globalnej sytuacji geopolitycznej i opracowywanie planów reagowania.
	Napięcia społeczne: napięcia społeczne lub konflikty wynikające z konkurencji o zasoby.	Zaangażowanie społeczności: wspieranie integracyjnych programów społecznościowych w celu promowania spójności społecznej.
Globalna pandemia lub kryzys zdrowotny	Zdrowie publiczne: bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia uczestników i ogółu społeczeństwa.	Budowanie odporności: opracowanie hybrydowych modeli wydarzeń, które obejmują opcje wirtualnego uczestnictwa.
	Zakłócenia wydarzeń: odwołania lub przełożenia wydarzeń, prowadzące do znacznych strat finansowych.	Wczesne wykrywanie: wdrażanie systemów monitorowania stanu zdrowia i bycie na bieżąco z globalnymi zaleceniami zdrowotnymi.
	Ograniczenia w podróżowaniu: ograniczona mobilność dla artystów, gości i zainteresowanych stron.	Gotowość w zakresie zdrowia: zapewnienie solidnych protokołów bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym warunków sanitarnych, środków ochrony osobistej i planów szczepień.
Pogorszenie koniunktury gospodarczej	Wyzwania związane z finansowaniem: ograniczone możliwości finansowania i sponsoringu.	Budowanie odporności: dywersyfikacja źródeł finansowania, w tym dotacji, partnerstw i finansowania społecznościowego.
	Spadek oglądalności: niższy dochód rozporządzalny prowadzący do zmniejszonej frekwencji i uczestnictwa.	Gotowość gospodarcza: utworzenie finansowego funduszu awaryjnego w celu zamortyzowania wstrząsów gospodarczych.
	Ograniczenia operacyjne: cięcia budżetowe wpływające na skalę i jakość wydarzeń.	Wsparcie społeczności: zaangażowanie lokalnych społeczności i przedsiębiorstw w celu wspierania wzajemnego wsparcia i wspólnych inwestycji w inicjatywy kulturalne.
Terroryzm lub zagrożenia bezpieczeństwa	Zagrożenia bezpieczeństwa: bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa uczestników, personelu i społeczeństwa.	Budowanie odporności: wdrażanie kompleksowych planów bezpieczeństwa we współpracy z władzami lokalnymi i krajowymi.
	Odwołanie wydarzeń: odwołane lub przełożone wydarzenia z powodów bezpieczeństwa.	Wczesne wykrywanie: utrzymanie solidnych systemów wywiadowczych i nadzoru w celu wykrywania zagrożeń i reagowania na nie.
	Strach publiczny: zwiększony strach publiczny i niechęć do uczestniczenia w wydarzeniach.	Zaangażowanie społeczności: wspieranie silnych relacji ze społecznością w celu zwiększenia zaufania publicznego i współpracy w zakresie środków bezpieczeństwa.

PRZYKŁADY RYZYK PODCZAS PRZYGOTOWANIA I WDROŻENIA PROGRAMU

RYZYKO	Możliwy wpływ	Strategie ograniczania ryzyka
Zmiany w polityce	Zmiany w polityce: zmiany w polityce rządowej mogą mieć wpływ na finansowanie, priorytety i wsparcie dla projektu.	Zaangażowanie zainteresowanych stron: utrzymywanie silnych relacji z przywódcami politycznymi i interesariuszami ze wszystkich stron w celu zapewnienia stałego wsparcia.
	Niestabilność: niestabilność polityczna może prowadzić do zakłóceń w planowaniu i realizacji.	Planowanie adaptacyjne: opracowanie elastycznych planów, które można dostosować do zmieniającego się krajobrazu politycznego.
		Rzecznictwo: nieustanne propagowanie znaczenia i korzyści płynących z projektu ESK w celu zapewnienia stałego wsparcia.
Wypalenie zawodowe zespołu	Zmniejszona produktywność: wypalenie zawodowe może prowadzić do zmniejszenia wydajności i zwiększenia liczby błędów.	Monitorowanie dobrostanu i plany ESK oraz regeneracji samopoczucia pracowników sektora.
	Wysoka rotacja: zwiększona rotacja pracowników spowodowana stresem i wypaleniem zawodowym.	Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym: promowanie zdrowej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym z rozsądnym obciążeniem pracą i regularnymi przerwami.
		Systemy wsparcia: zapewnienie dostępu do zasobów i wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego.
		Budowanie zespołu: wspieranie wspierającego i opartego na współpracy środowiska zespołowego.
Nierealistyczne oczekiwania obywateli i zainteresowanych stron	Rozczarowanie: nierealistyczne oczekiwania mogą prowadzić do rozczarowania i negatywnego postrzegania.	Jasna komunikacja: ustalanie realistycznych oczekiwań poprzez jasną i regularną komunikację.
	Zwiększona presja: dodatkowa presja na zespół, aby osiągać wyniki wykraczające poza możliwe do zrealizowania granice.	Zaangażowanie: Zaangażowanie obywateli i zainteresowanych stron w proces planowania w celu wspierania zrozumienia i realistycznych oczekiwań.
		Mechanizmy informacji zwrotnej: wdrożenie mechanizmów informacji zwrotnej w celu oceny oczekiwań i proaktywnego rozwiązywania problemów.
Ryzyko związane z zarządzaniem danymi w związku z cyberatakami i naruszeniem RODO	Naruszenia danych: utrata poufnych informacji i potencjalne konsekwencje prawne.	Zwiększone bezpieczeństwo cybernetyczne: wdrożenie solidnych środków bezpieczeństwa cybernetycznego i regularne audyty.
	Zakłócenia operacyjne: zakłócenia w infrastrukturze cyfrowej i usługach cyfrowych.	Zgodność z RODO: zapewnienie pełnej zgodności z przepisami RODO poprzez szkolenie personelu i rygorystyczne protokoły zarządzania danymi.
		Plan reagowania na incydenty: opracowywanie i regularne aktualizacje planu reagowania na incydenty w celu szybkiego reagowania na naruszenia.

RYZYKO	Możliwy wpływ	Strategie ograniczania ryzyka
Anulowanie przez wykonawcę	Zakłócenie programu: zmiany w programie i potencjalne rozczarowanie uczestników.	Elastyczność umów: włączenie elastycznych klauzul do umów w celu zarządzania anulowaniem.
	Strata finansowa: potencjalna strata finansowa spowodowana anulowaniem umowy i zmianą rezerwacji.	Plany awaryjne: opracowanie planów awaryjnych i zapewnienie alternatywnych artystów w gotowości.
		Komunikacja: szybkie informowanie opinii publicznej i interesariuszy o wszelkich zmianach.
Nadmierne skargi na hałas	Niezadowolenie społeczności: wzrost skarg i potencjalnych konfliktów z lokalnymi mieszkańcami.	Środki kontroli hałasu: wdrożenie środków kontroli hałasu, takich jak izolacja akustyczna i ograniczenie godzin imprez.
	Ograniczenia dotyczące zawodów: możliwe ograniczenia dotyczące czasu wydarzenia i poziomu dźwięku.	Zaangażowanie społeczności: współpraca ze społecznością w celu rozwiązywania problemów i poszukiwania kompromisowych rozwiązań.
		Monitorowanie: regularne monitorowanie poziomu hałasu i regulacja w razie potrzeby.
Przeciążenia pojemności	Zagrożenia bezpieczeństwa: przepełnione miejsca stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa i zmniejszają wrażenia uczestników.	Planowanie przepustowości: Ścisłe przestrzeganie limitów pojemności i planów kontroli tłumu.
	Kwestie regulacyjne: potencjalne naruszenia przepisów dotyczących bezpieczeństwa i przepustowości.	Systemy biletowe: Korzystanie z zaawansowanych systemów biletowych w celu zarządzania frekwencją i unikania overbookingu.
		Wdrożenie solidnych protokołów bezpieczeństwa i planów reagowania w sytuacjach awaryjnych.

MARKETING I KOMUNIKACJA

Nasze hasło to **TKAMY DOBROSTAN**

W pierwszym bidbooku przedstawiliśmy sploty jako centralną strategię osiągnięcia naszego celu, jakim jest **DOBROSTAN**. Postrzegamy siebie jako **TKACKĄ SPOŁECZNOŚĆ**, tworzącą wspólnie zrównoważoną przyszłość dla wszystkich.

Bielsko-Biała aspiruje do miana **MIASTA SPLOTÓW**.

STRATEGIA

O CZYM MÓWIMY:

Zaczynamy wyjaśniać proces **tkania dobrostanu**, czyniąc to abstrakcyjne hasło łatwiejszym do zrozumienia dla wszystkich, odwołując się do wartości w oparciu o nasze trzy nici:

MOJE SPLOTY – moje doświadczenia i emocje (Świadomość)

Pojęcie moje sploty reprezentuje wrodzony potencjał drzemący w każdym z nas do wyrażania siebie. Koncepcja ta obejmuje osobiste doświadczenia i emocje, podkreślając unikalne nici, które każda osoba wnosi do wspólnej tkaniny naszej społeczności.

SPLOTY LUDZI – nasza wielokulturowość i dialog (Społeczeństwo)

Sploty ludzi odzwierciedlają naszą wielokulturowość i dialog między różnymi wierzeniami i kulturami. Podkreśla znaczenie wymiany myśli i budowania wspólnoty, zakotwiczonych w podstawowych wartościach, które nas jednoczą i budują wzajemne zrozumienie.

SPLOTY ŚWIATA – piękno architektury i natury (Otoczenie)

Sploty świata oznaczają, że doceniamy namacalne piękno wokół nas, od historycznych budynków po zapierające dech w piersiach krajobrazy. Ponadto znaczą, że doceniamy możliwości oferowane przez postęp cyfrowy, który zapewnia bezprecedensowe możliwości kreatywności i łączności, umożliwiając nam odkrywanie świata i ludzi w nowy i wciągający sposób.

Drugi krok ma na celu wyjaśnienie **dobrostanu** poprzez wykorzystanie naszych kluczowych wartości (włókien):

WIEDZA: rozumienie świata

UMIEJĘTNOŚCI: rozwijanie naszego potencjału

WYOBRAŹNIA: pokonywanie ograniczeń bez strachu

TOŻSAMOŚĆ: czerpanie z tradycji i rozumienie tego, co nas kształtuje

SPOŁECZNOŚĆ: tworzenie empatycznych relacji społecznych

WOLNOŚĆ: wyrażanie naszej wyjątkowości

NATURA: szacunek dla potężnej siły, która pielęgnuje wszelkie życie

PRZESTRZEŃ MIEJSKA: życie w mieście otwartym dla wszystkich

PRZESTRZEŃ CYFROWA: przekraczanie granic fizycznej rzeczywistości

Z KIM ROZMAWIAMY I KIEDY:

Nasza rosnąca **społeczność tkaczy** będzie tworzyć treści, którymi będzie można dzielić się z grupami docelowymi, budując w ten sposób trwałe relacje. Nasze grupy docelowe obejmują zarówno działania lokalne, jak i globalne:

2023–2024: społeczności lokalne, np. szkoły, grupy marginalizowane, artyści, sektor kultury, partnerzy biznesowi.

2025–2027: ogólnopolska publiczność i Euroregion Beskidy, w tym obywatele Czech i Słowacji, sieci międzynarodowe, do których należymy, a także te, do których dołączymy.

2028–2029: europejska publiczność i określone grupy, np. zwiedzający Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau były niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady, fani sportu i osoby zainteresowane **dobrostanem**.

GDZIE I JAK MÓWIMY:

Musimy dostosować naszą komunikację, aby sprostać wymogom personalizacji, oferując doświadczenia, których poszukują odwiedzający i które są dostosowane do ich gustów i preferencji. Zgodnie z tymi potrzebami nasze kanały komunikacji będą dywersyfikowane.

KOMUNIKACJA CYFROWA:

Strona internetowa: poprzez ciągłą poprawę dostępności i doświadczenia użytkownika.

Aplikacja mobilna: poprzez stworzenie aplikacji zapewniającej wymierne korzyści dla użytkowników, z funkcjonalnością ulepszoną przez sztuczną inteligencję i innowacjami z hackathonów.

Media społecznościowe: wychodząc poza Facebooka i Instagrama i włączając LinkedIn, koncentrując się na skrzyżowaniu technologii i kultury; YouTube, aby zaprezentować nasz vlog zza kulis, budując bliskie relacje z naszymi widzami; podcasty w ramach Weaving Wellbeing Lab, aby uzyskać bardziej szczegółowe treści.

BB2029 Youth Channels: wspierając nastoletnich wolontariuszy w zarządzaniu kanałami społecznościowymi, współpracując z fundacją Zróbmy to, młodzieżową organizacją pozarządową, która wydaje magazyn Redakcja BB.

KOMUNIKACJA NIECYFROWA:

Wykorzystując w celu dotarcia do publiczności wydarzenia odbywające się w mieście, np. puchar świata w kolarstwie górskim Enduro oraz coroczne Dni Bielska-Białej pod hasłem **Miasto Splotów**.

Wykorzystując tradycyjne kanały medialne w celu zaspokojenia różnorodnych preferencji i potrzeb.

CELE STRATEGICZNE:

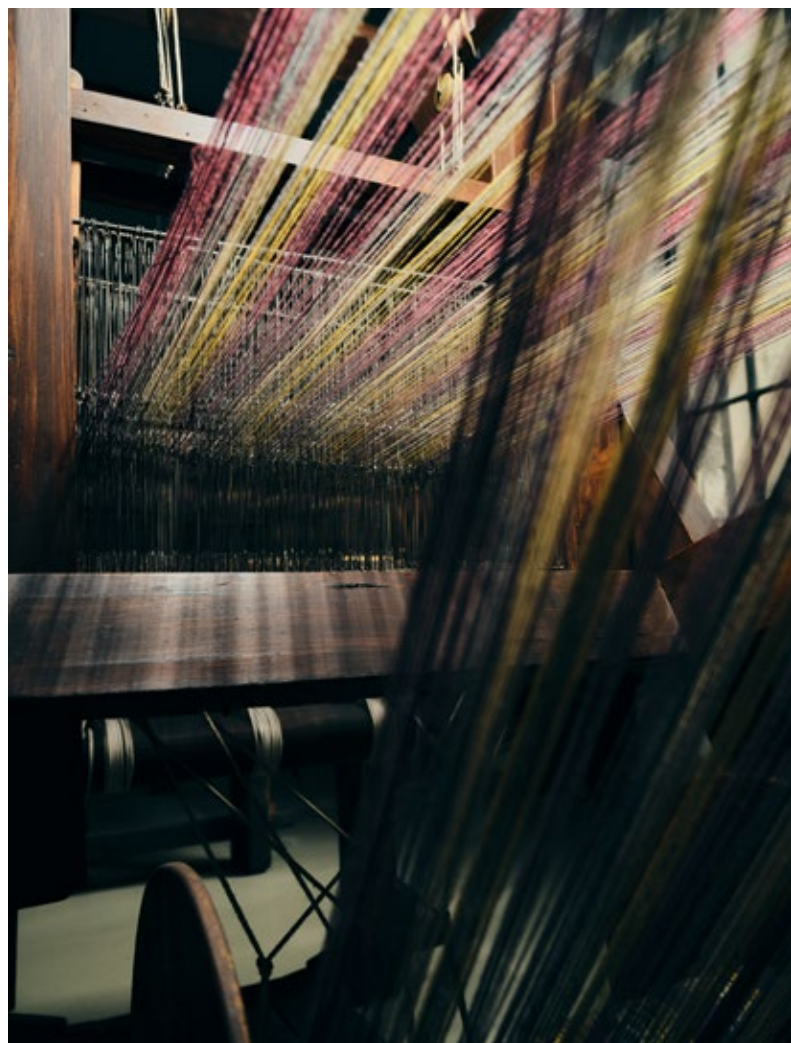
Wartość dla odbiorcy i budowanie marki: poprzez różnicowanie, innowacje, dodawanie wartości i zapewnianie jakości. Będziemy poszerzać i pielęgnować zarówno stałych, jak i docelowych odbiorców.

Przekształcanie doświadczeń komercyjnych: poprzez dostarczanie spersonalizowanej komunikacji w czasie rzeczywistym w oparciu o lokalizację użytkownika w celu zwiększenia udziału klientów i gromadzenia informacji.

Reagowanie na polikryzysy: poprzez sprostanie wyzwaniom takim jak zmiana klimatu, konflikty globalne, kryzysy migracyjne, choroby psychiczne, dezinformacja i szybka transformacja cyfrowa oraz zapraszanie odbiorców do udziału w poszukiwaniu rozwiązań.

Promowanie wartości europejskich: poprzez podkreślanie roli kultury i dziedzictwa z perspektywy europejskiej, promowanie otwartości na różnorodność, dialog międzynarodowy, tolerancję i wolność.

Opracujemy plan komunikacji kryzysowej, aby szybko i skutecznie poradzić sobie z negatywną prasą lub nieprzewidzianymi wydarzeniami.

PARTNERSTWO Z MEDIAMI

Planujemy współpracę z mediami na kilku płaszczyznach i stosowanie różnych podejść, aby zapewnić szeroki zasięg programu Europejskiej Stolicy Kultury.

MEDIA LOKALNE I SPOŁECZNOŚCIOWE:

Bielsko-Biała liczy około 170 000 mieszkańców. W ciągu ostatniego roku dotarliśmy już do ponad pół miliona osób za pośrednictwem naszych kanałów w mediach społecznościowych ze szczegółami i informacjami na temat ESK, realizując nasz plan informacyjny na szczeblu lokalnym i regionalnym. W procesie przetargowym skupiliśmy się na zaangażowaniu lokalnych mediów, w tym prasy, radia, internetowych portali informacyjnych i telewizji. Będziemy nadal utrzymywać i rozwijać te relacje, aby informować i angażować lokalną społeczność. **Pełna Kultura**, miesięcznik relacjonujący wydarzenia kulturalne w naszym mieście, poświęcił już jedną stronę naszej działalności.

ZASIĘG KRAJOWY I MIĘDZYNARODOWY:

Ceremonie otwarcia i zamknięcia naszej i szwedzkiej ESK będą transmitowane na żywo w telewizji krajowej i Internecie, bez ograniczeń geograficznych. Przez cały rok **Wiadomości ESK** będą informować o naszym programie. **Relacje** informacyjne, zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej, będą śledzić najważniejsze momenty i projekty w ciągu roku. Będzie to m.in. strona internetowa i podcast Culture.pl, flagowa marka Instytutu Adama Mickiewicza i najważniejsze źródło informacji o wszystkim, co związane z polską kulturą.

Pojawią się możliwości dla początkujących dziennikarzy, tworząc przestrzenie, rezydencje i stypendia dla **początkujących** dziennikarzy z różnych krajów, którzy będą mogli pracować jako freelancerzy i relacjonować wydarzenia przez cały rok. **Patronat nad mediami niszowymi** oznacza, że będziemy dostosowywać partnerstwa medialne do konkretnych obszarów niszowych, które pasują do grupy docelowej naszych różnych projektów, zapewniając precyzyjny i skuteczny zasięg. **Dotarcie do zwiedzających** będzie obejmowało współpracę z **magazynem PURO**, który zajmuje się kulturą i sztuką i jest dostępny w sieciach hotelowych w całej Polsce w największych miastach. Polskie Linie Lotnicze LOT w 2029 roku będą obchodzić stulecie istnienia, dlatego będziemy przygotowywać cykl artykułów o ESK do ich pokładowego **magazynu Kalejdoskop**. Ciekawych artykułów w roku wydania tytułu dostarczymy również do **magazynu W podróży**, dostępnego w pociągach w Polsce.

Strategiczne partnerstwa z platformami VOD z wyłącznym dostępem do naszych wydarzeń i projektów. Wiele elementów naszego programu można zaadaptować na programy rozrywkowe

i dokumentalne. Na przykład nasze **projekty kulinarne** doskonale nadają się do ekranizacji w programach kulinarnych, a nasze **projekty high-tech**, takie jak *Sploty Emocji* i *Podróż w głąb*, mogą pojawić się w programach popularnonaukowych lub dokumentach. Zamierzamy również współpracować z **ARTE.tv** i produkować materiały dotyczące dominujących tematów naszego programu: demokracji, migracji, zdrowia psychicznego, propagandy, innowacji technologicznych, a wszystko to związane z kulturą, a tym samym będzie dostępne dla europejskich widzów.

WSPÓŁPRACA Z CHILD PRESS

Współpracujemy z Child Press (childpress.org) przy tworzeniu w Bielsku-Białej Centrum Prasowego dla dzieci. Młodzi reporterzy uczą się umiejętności dobrego dziennikarza, a także umiejętności technicznych, takich jak nagrywanie i montaż wideo, projektowanie dźwięku, vlogowanie i wiele innych. Będą publikować nie tylko na własnych kanałach, ale także na arenie międzynarodowej na stronie Kto co robi dla dzieci? oraz w innych mediach, aby rozpowszechniać codzienne treści informacyjne tworzone przez dzieci w jak najszerszym zakresie. Współpracując z Child Press chcemy, aby głos młodzieży był słyszalny w kontekście ważnych obecnie spraw europejskich. Młodzi dziennikarze będą ogromnym wsparciem w naszym roku tytułowym ESK.

MIESZKAŃCY JAKO AMBASADORZY

Aby zmobilizować naszych mieszkańców do bycia ambasadorami kandydatury Bielska-Białej do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2029, koncentrujemy się na strategii, która głęboko integruje się z tożsamością i aspiracjami naszego miasta oraz wzmacniamy poczucie sprawczości i dobrostanu.

Nasza strategia rozwija się w dwóch kluczowych krokach:

KROK PIERWSZY – INFORMACJA I ZAANGAŻOWANIE

Początkowo naszym priorytetem jest informowanie mieszkańców o znaczeniu ESK i integracja z wspierającą społecznością. Przeprowadziliśmy szeroko zakrojone działania informacyjne poprzez liczne spotkania, dostosowane zarówno do małych grup, jak i większej grupy odbiorców. Jako pierwsi wcześniej opublikowaliśmy naszą książkę programową (bidbooka) i stworzymy uproszczone wersje dostępne dla wszystkich, w tym wydanie przyjazne dzieciom, aby dotrzeć do szerszego grona odbiorców. Nasze kampanie informacyjne wykorzystują różnorodne kanały komunikacji, takie jak platformy cyfrowe, przestrzeń miejskie oraz współpraca z ambasadorami i markami. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odegrała zasadniczą rolę w przezwyciężaniu nieufności, z jaką spotykano się w przeszłości, przedstawiając nas jako partnerów, a nie autorytety.

KROK DRUGI – POCZUCIE SPRAWCZOŚCI

Przebudzenie **poczucia sprawczości** wśród lokalnej ludności jest kluczowe dla naszej strategii. Upoważniając do inicjowania i prowadzenia projektów, pielęgnujemy poczucie własności i dumy z naszych wspólnych osiągnięć. Na przykład, odpowiadając na troski ekologiczne, wpłynęliśmy na politykę państwa w zakresie ochrony lokalnych lasów. We współpracy z ekspertami w dziedzinie permakultury tworzymy pierwszy w mieście ogród społeczny w centrum miasta. Ponadto odnieśliśmy się do długotrwałych próśb o zachowanie dziedzictwa w odniesieniu do Grodziska, naszej pierwszej średniowiecznej zamieszkaney osady, jednocząc interesariuszy w celu znalezienia znaczących rozwiązań.

Pokazujemy historie, w których **sprawczość** lokalnych bohaterów może zainspirować do dalszego zaangażowania. Nasz program kulturalny kładzie nacisk na **współtworzenie**, zapraszając mieszkańców do udziału w tworzeniu projektów, takich jak Oddychająca Symfonia czy wspólne budowanie Gigalek na głównych placach. Poprzez media społecznościowe, używanie hashtagów takich jak #tkamydobrostan, #miastosplotow, a także poprzez oddolne udostępnianie treści generowanych przez mieszkańców, wzmacniamy te wysiłki na całym świecie.

INSTYTUT JAKO FACYLITATOR

Sercem naszej kandydatury jest zobowiązanie do **tkania dobrostanu**. Będziemy zachęcać mieszkańców do dzielenia się codziennymi radościami pod #tkamydobrostan #weavingwellbeing, promując uniwersalne aspiracje, które w wyjątkowy sposób przejawiają się w Bielsku-Białej. Instytut jest platformą komunikacji i budowania relacji, łączącą rolę laboratorium kultury, agencji kreatywnej, facylitatora zmian i twórcy kultury. Edukuje i promuje ESK jako transformacyjne narzędzie poprawy życia w mieście. Instytut wspiera społeczność poprzez inicjatywy takie jak **Tkalnia kreatywności i Utkani kulturą**, rozpowszechniając swoje przesłanie w kraju i za granicą. Jej celem jest stworzenie silnej, zintegrowanej społeczności, która wzmacnia poczucie przynależności.

DZIAŁANIE UNII EUROPEJSKIEJ

Aby podkreślić, że Europejska Stolica Kultury (ESK) jest działaniem Unii Europejskiej, miasto Bielsko-Biała zrealizowało szereg inicjatyw mających na celu uczczenie i promowanie roli UE w tym prestiżowym programie.

COKÓŁ EUROPEJSKI – symbol stały:

Pomysł ten został nam przedstawiony w pierwszym otwartym naborze. Aby upamiętnić nasz udział w konkursie ESK i zbudować impuls do zmian w mieście i w całej Europie, zainstalowaliśmy w centrum miasta stały symbol w postaci Cokołu Europejskiego. Miejsce to będzie wykorzystywane w nadchodzących latach do wystawiania rzeźb i instalacji reprezentujących wartości europejskie, oddając również hołd Melinie Mercouri.

CEREMONIE OTWARCIA I ZAMKNIĘCIA:

Po ceremonii przekazania tytułu, która odbywa się w Atenach, ceremonie otwarcia i zamknięcia odgrywają kluczową rolę w podkreśleniu znaczenia roli ESK jako projektu Unii Europejskiej. Wydarzenia te będą uświetnione obecnością europejskich urzędników i nagrodą im. Meliny Mercouri. Ponadto w głównym centrum informacyjnym zaprezentowany zostanie Mural ESK – mural stworzony przez lokalnych artystów we współpracy z międzynarodowymi partnerami, prezentujący dziedzictwo poprzednich Europejskich Stolic Kultury.

SPECJALNE WYDARZENIA ZWIĄZANE Z OBCHODAMI UE:

Przez cały rok ESK będziemy świętować i podkreślać znaczenie UE w tym projekcie. Specjalne wydarzenia zostaną zaprojektowane tak, aby odbyły się między 1 maja – 25. rocznicą największego rozszerzenia UE – a 9 maja, Dniem Europy. Wydarzenia te podkreślą rolę UE we wspieraniu jedności kulturowej i współpracy.

WYBORY DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO:

W 2029 roku, w związku ze zbliżającymi się wyborami do Parlamentu Europejskiego, wykorzystamy naszą platformę jako gospodarza ESK, aby przypomnieć wszystkim, że przyszłość naszego kontynentu jest w ich rękach. Będziemy podkreślać, że UE jest źródłem siły i jedności, że należy ją chronić i aktywnie wspierać.

MATERIAŁY PROMOCYJNE I OBECNOŚĆ:

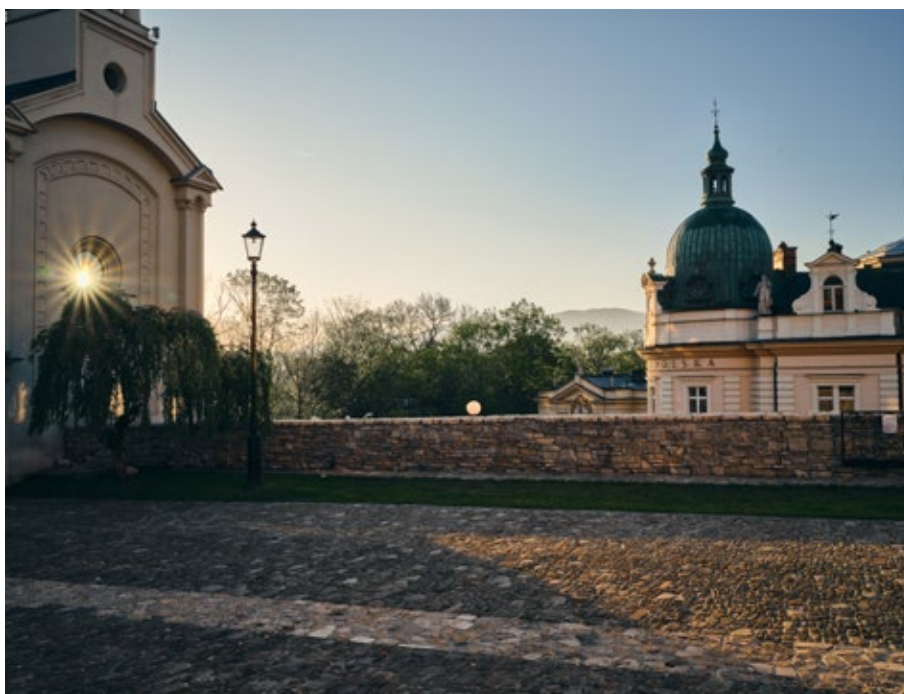
Otworzymy Centrum ESK zlokalizowane w centrum miasta. Wszystkie materiały promocyjne, publikacje i nasza strona internetowa będą w widoczny sposób zawierać flagę UE i informacje o programie ESK. Taki branding zapewni stałą widoczność roli UE. Stroje, sprzęt wolontariuszy i wszystkie gadzety również będą opatrzone marką, co wzmocni przesłanie, że jest to projekt europejski.

MISJA CULTURE NEXT – SYMPOZJUM PRZYSZŁOŚĆ MARKI ESK:

Doceniając znaczenie tytułu ESK, w czerwcu 2024 roku zorganizowaliśmy symposium. Wśród naszych gości znaleźli się m.in. dr Beatriz Garcia, Nancy Braun, Anna Koceragova-Maj, Kelly Diapouli, Ștefan Teișanu, Stefan Stojankov, Serafino Pater-noster, Maria Teresa Cascino, Sara Vuletić, Pierre Sauvageot, dr Helen Palmer, Gina Kafedzhian, Krzysztof Maj i dr Chris Baldwin. Symposium miało na celu wspieranie dyskusji na temat wzmacniania marki ESK i jej wpływu.

Poprzez realizację tych inicjatyw chcemy jasno i skutecznie zakomunikować, że Europejska Stolica Kultury jest działaniem Unii Europejskiej, celebrującym nasze wspólne wartości i wspólne dziedzictwo kulturowe. A w oczach naszych i mieszkańców Bielska-Białej to chęć dołączenia do europejskiej wspólnoty miast, wybierających kulturę jako siłę napędową swojego rozwoju.

MOŻLIWOŚĆ REALIZACJI

INFORMACJE OGÓLNE

TRANSPORT

Międzynarodowe porty lotnicze: Kraków-Balice (KRK – Polska) 86,8 km, Katowice-Pyrzowice (KAT – Polska) 96,6 km, Ostrava (OSR – Czechy) 90,7 km.

Połączenia kolejowe: Czechowice-Dziedzice, graniczące z Bielskiem-Białą, łatwo dostępne pociągami lub komunikacją miejską, są kluczowym węzłem kolejowym na międzynarodowej trasie między Krakowem a miastami takimi jak Bratysława, Praga, Budapeszt, Wiedeń, Monachium i Salzburg. Zakończenie trwającego remontu linii między Bielskiem-Białą a granicą z Czechami znacząco poprawi jakość połączeń kolejowych naszego miasta.

Międzynarodowe połączenia drogowe: E75 (północ-południe), 60 km od E40 (zachód-wschód).

Międzynarodowe trasy rowerowe: trasy rowerowe w Aglomeracji Beskidzkiej łączą się zarówno z granicami Czech, jak i Słowacji, a województwo małopolskie jest połączone z następującymi sieciami europejskimi: EuroVelo 4 (z Roscoff we Francji do Kijowa na Ukrainie), EuroVelo 9 (z Gdańska w Polsce do Puli w Chorwacji) i znajduje się w pobliżu EuroVelo 11 (Przylądek Północny w Norwegii do Aten w Grecji).

ZAKWATEROWANIE

Liczba miejsc noclegowych w mieście: 4 130 (1 559 pokoi); miejsc noclegowych na terenie Aglomeracji: 35 433 (11 653 pokoje).

OBIEKTY KULTURY

2 teatry z 4 scenami – 2 kolejne są adaptowane w dawnym budynku kinowym,

3 kina z 18 ekranami,

sale koncertowe lub sceny wielofunkcyjne: 5 głównych (w tym jedna prywatna na 1000 widzów) i 10 w domach kultury,

przestrzenie wystawiennicze: 6,

biblioteka: sieć 17 filii,

domy kultury: sieć 12 filii oraz centrum kultury,

amfiteatr: 1,

7 placów miejskich przygotowanych do organizacji imprez,

kompleksy sportowe przystosowane do organizacji imprez kulturalnych: 8, w tym otwarty stadion na 16 000 osób oraz lotnisko rekreacyjne o powierzchni 36 ha w mieście, które może być wykorzystywane do organizacji największych imprez.

POPARCIE POLITYCZNE

O silnym poparciu politycznym najlepiej świadczą wyniki głosowań w Radzie Miejskiej:

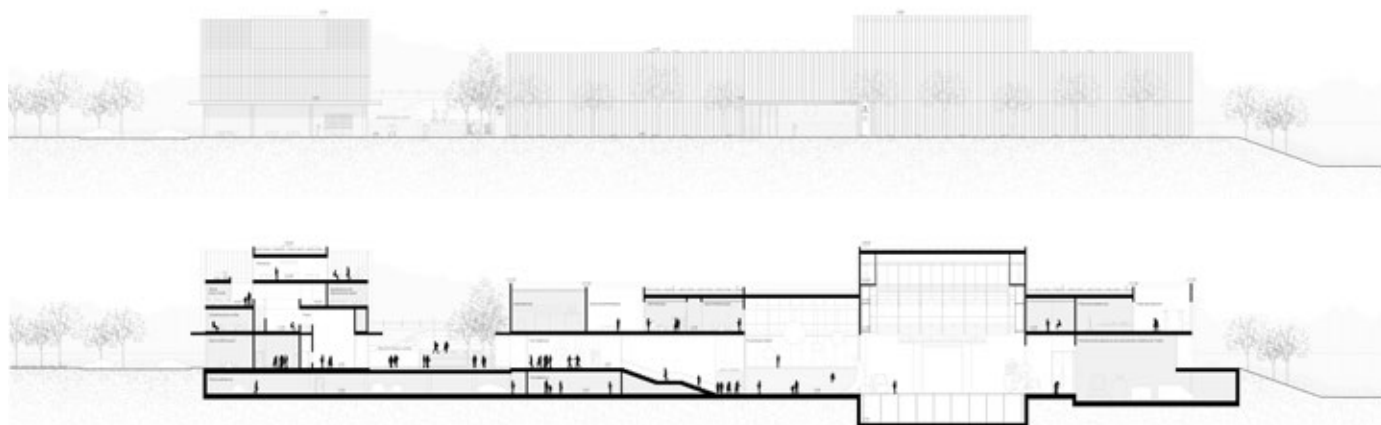
Planowany budżet operacyjny został przygotowany i uchwalony w formie wieloletniej prognozy finansowej miasta dnia 27 czerwca 2024 r., przy braku głosów sprzeciwu. Wpisanie tego zadania do planu gwarantuje ESK część planowanego budżetu miasta na jego potrzeby, ustalając priorytety.

Nasza kandydatura jest uznawana za jednoznacznie istotną dla rozwoju miasta i regionu, w związku z czym otrzymaliśmy:

- listy poparcia od władz Euroregionu Beskidy i Euroregionu Śląsk Cieszyński,
- listy poparcia od nowo wybranych posłów na Sejm RP,
- list poparcia od Wojewody Śląskiego,
- porozumienie z Marszałkiem Województwa Śląskiego,
- listy poparcia radnych Sejmiku Województwa Śląskiego z lokalnych okręgów wyborczych,
- listy poparcia od posłów do Parlamentu Europejskiego z lokalnych okręgów wyborczych.

INWESTYCJE

Nazwa	Finanse	Harmonogram	Połączone projekty	Co się stanie, jeśli nie zostanie dostarczony?
Przestrzeń Splotów dla teatru lalek, biblioteki i dotychczasowych funkcji: targowej i parkingu – zupełnie nowe miejsce kulturalne w mieście, będące wynikiem konkursu architektonicznego i urbanistycznego. Zwycięzca wybrany w maju 2024 r.	30 mln € Miasto – 20% Administracja publiczna – 40% UE – 40%	2024-2025: projekt 2025: rozpoczęcie prac 2028: zakończenie budowy	<i>Gigalalki;</i> <i>Rzemiosła</i> <i>Wyłącz się</i>	Posiadamy już obiekty, które będą nadal pełniły swoje funkcje w 2029 roku.
Wielofunkcyjne Centrum Sztuki Pedanteria – centrum badawcze dla przemysłów kreatywnych i nowych technologii; baza szkoleniowa dla profesjonalistów w dziedzinie kultury; miejsce dla rzemieślników, miejsce dla pracowni artystycznych, miejsce szkoleń z umiejętności korzystania z mediów, studia muzyczne, siedziba Base To Do.	20 mln € Miasto – 20% Administracja publiczna – 30% UE – 50%	2024: planowanie i dokumentacja 2025: projekt 2026-2028: remont	<i>Rzemiosła,</i> <i>Podróż w głąb</i> <i>Pralnia narracji</i>	Obiekty handlowe i konstrukcje tymczasowe – namioty wystawiennicze
Centrum Miłości do Gór – wykorzystując część przestrzeni w zabytkowej górnej stacji kolejki linowej na Szyndzielni na wystawę kieszonkową poświęconą historii turystyki w Beskidach. Również miejsce, które można wykorzystać do edukacji – szkolenia o tematyce górskiej i wykłady na temat bezpieczeństwa w górach.	0,5 mln € Miasto – 50% Sektor prywatny – 50%	2024 – planowanie i dokumentacja 2025 – projekt 2026 – remont	<i>Czas uważności;</i> <i>Magia gór;</i> <i>Kształty natury</i>	Korzystanie ze schroniska górskiego w pobliżu tego miejsca
Cmentarze – tereny wewnątrz starych, zabytkowych cmentarzy ewangelickich i żydowskich. Podjęte zostaną działania rewitalizacyjne, aby cmentarze zostały na stałe otwarte jako Parki Pamięci otoczone uspokajającymi terenami zielonymi.	2 mln € Miasto – 20% Administracja publiczna – 30% EU – 30% Sektor prywatny – 20%	2024 – planowanie 2025 – inwentaryzacja i projekt 2026-2028 – remont	<i>Czas uważności;</i> <i>Wyłącz się;</i> <i>Drugi oddech cmentarzy z wieńczącym projekt Kręgiem Życia</i>	Będziemy z nich korzystać w ich obecnym stanie, ale będzie to jednorazowe wydarzenie
Folwark Zieleń Miejska – zabytkowe gospodarstwo, które stanie się kompleksem wielopłaszczyznowego dobrostanu, na który złoży się arboretum, ogrody społeczne i permakulturowe, glamping, centrum saun, centrum konferencyjno-wystawiennicze, przestrzeń warsztatowa oraz hotel i restauracja z lokalnymi produktami.	15 mln € Miasto – 20% UE – 80%	2024 – planowanie i projekt 2025-2028 – realizacja	<i>Czas uważności;</i> <i>Rzemiosła</i>	Rozmieszczenie na istniejących terenach zielonych w mieście i jego okolicach

Gratulacje! Dziękujemy za lekturę stu stron, w które włożyliśmy wiele miesięcy ciężkiej pracy. Wierzmy, że kultura daje nam i Europie trwałe podstawy dla radzenia sobie z wyzwaniami przyszłości. Wyjątkowo trudno było zmieścić na tych kilku stronach wszystko, co chcielibyśmy powiedzieć. Program jest dziełem w toku, wciąż jeszcze rozwijanym i dopracowywanym. **Miasto Splotów** prezentuje go Państwu z dumą z dotychczas wykonanej pracy, oczekując z pokorą na wszelkie uwagi, uzupełnienia i inspiracje.

Wierzmy, że **dobrostan** jednostki, społeczeństwa i otoczenia jest celem, do którego warto dążyć. Aby go osiągnąć konieczne jest działanie, które z kolei wymaga **poczucia sprawczości**.

Wiemy, że musimy splotać to wspólnie. Nitka po nitce, splot po splocie. Razem. Istnieje już poczucie przynależności wśród tych, którzy dążą do tego celu, czyli w naszej **tkackiej społeczności**. W głównym zespole jest nas szesnaścioro, ale otrzymaliśmy ogromną pomoc i wsparcie od rodzin, przyjaciół, kolegów, lokalnej społeczności i nie tylko, od ekspertów i naszych partnerów na całym świecie. Wszystkim tym osobom jesteśmy niezmiernie wdzięczni i prosimy o wyrozumiałość, jeśli tych kilka słów nie wyrazi wystarczająco naszej wdzięczności. Bez Was nie bylibyśmy w stanie wykonać tego zadania. Bez Was nie będziemy w stanie iść naprzód i kontynuować **tkania**.

Wiemy, że wpływ dwóch ostatnich lat będziemy odczuwać jeszcze długo. Nigdy nie porzucimy wartości, do których się dziś odwołujemy). Będą dla nas kompasem lub, żeby użyć języka tekstylnego, kartą perforowaną krosną żakardowego. Ustanowiliśmy mechanizmy i ramy, które pozwalają każdemu na **tkanie własnego dobrostanu** – bez względu na to, jak bardzo możemy się różnić. Wierzmy, że Europa będzie bogatsza i lepsza, gdy zapisane tu idee zostaną z powodzeniem wdrożone.

Jeśli (Perma)kultura zaczyna się tam, gdzie kończy się Vagar, następne naturalne kroki to zebranie plonów, wyodrębnienie włókien, wykonanie nici i rozpoczęcie **tkania dobrostanu**.*

Jesteśmy gotowi!

*To zdanie nabiera sensu, jeśli jesteś „ECoC Freak”

TKACKA SPOŁECZNOŚĆ:

Księga projektu ma poparcie Prezydenta Bielska-Białej, Jarosława Klimaszewskiego, Przewodniczącej Rady Miejskiej, Doroty Piegzik-Łyzdorzycz,

oraz członkowie Rady Miejskiej w składzie: Nikodem Ankudowicz, Katarzyna Balicka, Janusz Buzek, Małgorzata Chrzęszcz, Renata Gruszka, Michał Guzdek, Krzysztof Jazowy, Piotr Kochowski, Klaudiusz Komor, Paweł Korzondkowski, Rafał Leśków, Karolina Lewkowicz, Konrad Łoś, Karol Markowski, Roman Matyja, Dariusz Michasiów, Agnieszka Nowak, Paweł Pajor, Maksymilian Pryga, Jerzy Sawiński, Urszula Szabla, Anita Szymańska, Józefa Wawak, Aleksandra Woźniak

RADA PROGRAMOWA: Inez Baturo, Jerzy Batycki, Jacek Bożek, Maciej Bujakowski, Małgorzata Chełchowska-Rak, Maciej Chmiel, Ewa Chojacka, Barbara Cybulska-Konsek, Marcin Filip, Jacek Graś, Maciej Jeleń, Aleksandra Jurczak, Szymon Kłusek, Marzena Kocurek, Paweł Kotla, Andrzej Kucybała, Marek Matlak, Witold Mazurkiewicz, Zbigniew Michniowski, Mirosław Mikuszewski, Małgorzata Motyka-Madej, Agnieszka Nowak, Jacek Nowakowski, Natasha Pavluchenko, Jacek Popławski, Iwona Purzycka, Łucja Ruchała, Adam Ruśniak, Agata Smalcerz, Lesław Werpachowski, Magdalena Wojtczak, Urszula Szabla

ZESPÓŁ ZADANIOWY: Ewa Bątkiewicz, Joanna Bojczuk, Marta Gancarz, Michał Gąsior, Jolanta Gilman-Gałaszka, Ewa Kozak, Beata Kubica, Justyna Kudelska, Ada Piekarska, Danuta Przybyło, Marta Rudwaniak, Beata Rozpędek, Przemysław Smyczek, Ewa Swatek, Irena Świtalska, Agata Wolna, Anna Zgierska, Paulina Żmijowska

AUTORZY: Dariusz Gajny, Rafaela Neiva Ganga, Dorota Jasek, Jakub Krajewski, Magdalena Marek, Jakub Nowak, Zofia Obstarczyk, Edyta Ruta, Rafał Sakowski, Aleksandra Tarnawa, Katarzyna Wolny, Joanna Wróblewska-Jachna

EKSPERCI: Chris Baldwin, Beatriz Garcia, Pierre Sauvageot, Blair Stevenson

SZKOLĄCY I KONSULTANCI: Joanna Bytnar, Igor Gałązkiewicz, Dagmara Gąsior, Marta Kowalewska, Charles Laundry, Valentina Montalto, Peter Simon, Paweł Tkaczyk, Ralf Weiß, Patrycja Węgrzyn

SPECJALNE PODZIĘKOWANIA DLA: Nancy Braun, Maria Teresa Cascino, Nico Degenkolb, Kelly Diapouli, Cristina Farinha, Bruno Inácio, Immie Jonkman, Emma Jonsson, Gina Kafedzhian, Patrick Kiraly, Przemysław Kamiński, Kornelia Kiss, Igor Kłis, Ana Kočegarova-Maj, Piotr Kucia, Sofia Lagerlöf Määttä, Krzysztof Maj, Agnieszka Marecka, Mirosława Nykiel, Helen Palmer, Serafino Paternoster, Dominik Pawiński, Karolina Rachacova, Elise Sijthoff, Stefan Stojankov, Wolf Arne Storm, Ștefan Teșanu, Henri Turunen, Sara Vuletić, Rarița Zbranca

LIDERZY PROJEKTÓW: Bożena Adamczyk, Iwona Baron, Anna Chęć, Michał Czula, Lucyna Dobrzaniecka, Adelina Gołębiowska, Franciszek Gołębiowski, Anna Guzik-Tylka, Agnieszka Jarosz, Aleksandra Jurczak, Krzysztof Kaczmar, Agnieszka Kowejsza, Aleksandra Kozik, Iwona Kusak, Justyna Łabądz, Dagmara Mika, Ada Piekarska, Ewelina Polak, M Potempa, Rafał Sawicki, Ewa Trzcionka, Piotr Wolny

PROJEKT I SKŁAD:

Projekt graficzny: Albo, Albo

Skład polskiej wersji językowej: Marek Klimek Studio Corner

Autorzy zdjęć: Marek Ogień, Patryk Sawicki

Projekt grafik: Jakub Cikała, Krzysztof Kaczmar, Aleksandra Kozik

Angielska wersja językowa: Bogumiła Zdzitowiecka, Vincent Zdzitowiecki

Redakcja polska: Marcin Czyżewski, Janusz Legoń

Korekta: Tomasz Giza

Druk: Augustana Press

BB2029 – Miasto Splotów: Julia Rak, Natalia Tomiczek, Bożena Wiśniewska, Urszula Wawrosz-Oksiędzka

DZIĘKUJEMY WSZYSTKIM ZAANGAŻOWANYM: Katarzyna Adamczyk, Aleksander Adamiec, Klaudia Adamus, Michał Baranowski, Piotr Barski, Claudius Becker, Joanna i Tomasz Bierówka, Marcin Buk, Anna Burda, Robert Bylicki, Paweł Cader, Anna Chęć, Bożena i Bogusław Chorąży, Joanna Chudy, ks. Krzysztof Cienciąła, Jakub Cikała, Michał Ciok, Kim Cooper, Lucjusz Cykarski, Marek Czader, Irena Czapla, Estera i Symeon Czepczor, Kinga Czernek, Joanna Dadak, Krystyna Danikowska, Urszula Drozdowska, Anna Dyrda, Paweł Dzierża, Jarosław Faruga, Dorota Fedycka-Brandys, Joanna Feikisz, Tomasz Ficoń, Barbara Filapek, Michał Francuz, Krzysztof Gałaszka, Szymon Gąsowski, Renata Gerlach-Holewka, Małgorzata Gewinner, Piotr Gibiec, Katarzyna Gluza, Katarzyna Gnacińska, Mariusz Godek, Justyna Gołąbek, Robert Gołuch, Paweł Gryzełko, Kamila Grzybowska,

Monika Hebda, Joanna Herzyk, Maciej Hryculak, Roman Hryciów, Małgorzata Jankowska, Olga Jonkisz, Anna Jończyk, Jacek Kachel, Anna Kajor, Sebastian Kawa, Agnieszka Kawecka, Piotr Kenig, Małgorzata Kędzierska, Przemysław Kieda, Emilia Klejmont, Karolina Klimaszewska, Marek Klimek, Anna Kłis, Wojciech Kłapcia, Iwona Kłóska, Michał Kłusak, Dariusz Kocemba, Izolda Konsek, Michał Kopaniśzyn, Dorota Koperska, Anna Kroczek, Renata Kudzia, Krzysztof Kwiatkowski, Szymon Kwiecień, Monika Langer, Agnieszka Lamek-Kochanowska, Michał Laszczkowski, Renata Lejawka, Joanna Lisicka-Bogacz, Sebastian Litner, Grzegorz Lulek, Marek Łekawa, Ewa Łowkis, Dawid Łukawski, Grzegorz Madej, Ewa Malik, Robert Marciniak, Marco Marsili, Katarzyna Maśka, Gabriela Michalska, Katarzyna Michna, Nikodem Modrzejewski, Magdalena Molenda, Krzysztof Mrowiec, Elżbieta Nowak, Witold Olszanicki, Piotr Oślak, Patryk Owcarz, Małgorzata Pająk-Borecka, Izabela Pałka, Paweł Piątek, Izabela Pigan, Paulina Pisuk-Czech, Irena Polok, Jacek Proszyk, Marta Przybyło, Katarzyna Pytlarczyk, Nick Rattenbury, Elżbieta Rosińska, Agata Ruman, Joanna Sawicz-Krajewska, Bernadeta Sekuła, Piotr Sokół, Grzegorz Sowa, Paweł Sowa, Anna Stadnik, Maciej Stopka, Mikołaj Strzyż, Jolanta Strzyżkowska, Wioletta Styńska, Ahmed Subber, Bożena Swakoń, Aleksander Szałajko, ks. Piotr Szarek, Piotr Szutowski, Tom Swoboda, Michał Sztandera, Maksymilian Tarnawa, Przemysław Targosz, Maria Trzeciak, Iwona Tworzyńska-Naumowicz, Kornel Tyc, Katarzyna i Adam Tyszeccy, Zbigniew Węksiej, Anna Wiewióra, Dorota Wiewióra, Zbigniew Wiewióra, Zbigniew Wilczek, Dorota Witkowska, Katarzyna Wirtek-Fajfur, Paweł Wojciechowski, Oskar Wolny, Dominika Wysogład, Jacek Zachara, Paweł Ząbek, Katarzyna Zielonka, Karolina Zięba, Mateusz Zmyślony, Maciej Zuber, Bartłomiej Żywczak, Marek Żywczak

FOTOGRAFIE:

Between Music_AquaSonic_Nanna Bech, fot. Charlotta de Miranda
Luke Jerram Gaia, fot. @photographicLeigh
Pierre Sauvageot, Harmonic Fields, fot. Hand Kraxner
Małgorzata Mirga-Tas, Roma-news, 2018, akryl, tkanina, płótno, 120×135 cm
Małgorzata Mirga-Tas, Family-visit, 2018, akryl, tkanina, płótno, 140×105 cm
Between Music
Frame Rate LTD
MC Monin
Mo PontBrest, Mathieu Le Gall
PNRLG, Sebastien Carlier
Guilty Landscapes, Dries Verhoeven, fot. Willem Popelier
„Niepamięć. Tożsamość ukryta”, Joanna Chudy
Lindy Hop, Fabian Żakowski
Swing, fot. Kris Kaczmar
RiminiProtokoll_Staat4@Benno_Tobler,
Igor Gajewski i Klaudia Niszwic
Les Farfadais
Eva Bubla Microbial Futures, fot. Julianna Nyiri
INSITU_Open Day 2024 @Pedro Morato Gabao & Bryan Lassudry
Justyna Weronika Łabądz
Rimini Protokoll, Sonja Zugic
Lucjusz Cykarski, Bielskie Centrum Kultury
Private Ballet School in Bielsko-Biała, fot. Symeon Czepczor
Jakub Marcińczyk, fot. Michał Kopaniśzyn
Natura Sonorum, fot. Marianna Perun-Filus
Dariusz Dudziak, Bielskie Centrum Kultury
Museum of the Moon, Luke Jerram, Milanospot, 2019, fot. Andrea Cherch
Patrick Kiraly
Jakub Krajewski
Robert Skalski Photography
Maksymilian Tarnawa, fot. Symeon Czepczor

INSTYTUT KULTURY MIEJSKIEJ – MIASTO SPLOTÓW

ul. 11 Listopada 24
43-300 Bielsko-Biała
w imieniu
Miasta Bielsko-Biała

Bielsko-Biała, 2024

